

**EVLI BİREYLERDE GÜVENSİZ BAĞLANMA,
RUMİNATİF DÜŞÜNME BİÇİMİ VE EVLİLİK UYUMUNUN
İLİŞKİ VE PARTNER ODAKLI OBSESİF KOMPULSİF
BELİRTİLER İLE İLİŞKİSİ**

BURÇAK GÜLER

**IŞIK ÜNİVERSİTESİ
OCAK, 2023**

EVLI BIREYLERDE GÜVENSİZ BAĞLANMA,
RUMİNATİF DÜŞÜNME BİÇİMİ VE EVLİLİK UYUMUNUN
İLİŞKİ VE PARTNER ODAKLI OBSESİF KOMPULSİF
BELİRTİLER İLE İLİŞKİSİ

BURÇAK GÜLER

Işık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Klinik Psikoloji Yüksek Lisans
Programı, 2023

Bu tez, Işık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'ne Yüksek Lisans (MA)
derecesi için sunulmuştur.

IŞIK ÜNİVERSİTESİ
OCAK, 2023

İŞIK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

EVLİ BİREYLERDE GÜVENSİZ BAĞLANMA, RUMİNATİF DÜŞÜNME
BİÇİMİ VE EVLİLİK UYUMUNUN İLİŞKİ VE PARTNER ODAKLI OBSESİF
KOMPULSİF BELİRTİLER İLE İLİŞKİSİ

BURÇAK GÜLER

ONAYLAYANLAR:

Prof. Dr. Feryal Çam Çelikel Işık Üniversitesi
(Tez Danışmanı)

Dr. Öğr. Üyesi Emel Erdoğan Işık Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Küçük Haliç Üniversitesi

ONAY TARİHİ: 25/01/2023

**THE RELATIONSHIP BETWEEN INSECURE ATTACHMENT,
RUMINATIVE THOUGHT STYLE, MARITAL ADJUSTMENT,
RELATIONSHIP-CENTERED AND PARTNER-FOCUSED
OBSESSIVE COMPULSIVE SYMPTOMS IN MARRIED
INDIVIDUALS**

ABSTRACT

Objective: This study aims to assess the effect of attachment anxiety, and attachment avoidance on relationship-centered and partner-focused obsessive-compulsive symptoms by using the mediating effect of the ruminative thought style and marital adjustment.

Method: The sample of this study consists of 351 married individuals aged between 23-70 with a mean of 38.9 ± 9.77 . Most of the sample consisted of females (65.2%), university graduates (77.2%), employed (76.4%), and people who continue their first marriage (96.3%). The Sociodemographic Form, the Inventory of Experiences in Close Relationships-II Short Form, the Ruminative Thinking Style Scale, the Revised Couple Adjustment Scale, the Romantic Relationship Oriented Obsessions and Compulsions Scale, and the Partner Obsessive Compulsive Symptoms Scale were used. The independent sample t-test, Pearson correlation analysis, hierarchical regression analysis and PROCESS mediation effect analysis were performed in data analysis.

Results: Results revealed that the relationship-centered and partner-focused obsessive-compulsive signs in married individuals are positively predicted by anxious attachment, avoidant attachment, and ruminative thought style and negatively predicted by marital adjustment. In addition, ruminative thought style and marital adjustment partially mediate the link between anxious and avoidant attachment and relationship-centered obsessive-compulsive signs. Besides, ruminative thought style and marital adjustment fully mediated role in the relationship between anxious and avoidant attachment and partner-focused obsessive-compulsive signs.

Conclusion: Anxious attachment, avoidant attachment, marital adjustment, and ruminative thinking were predictors of relationship-centered and partner-focused obsessive-compulsive signs in married individuals. The mediator models examined the relationship between insecure attachment styles and relationship-centered, partner-focused obsessive-compulsive signs was negative. This relationship was explained by increased ruminative thought tendency and decreased marital adjustment.

Key words: Insecure Attachment, Ruminative Thought Style, Marital Adjustment, Relationship-Centred Obsessive-Compulsive Symptoms, Partner Focused Obsessive-Compulsive Symptoms.

EVLİ BİREYLERDE GÜVENSİZ BAĞLANMA, RUMİNATİF DÜŞÜNCE BİÇİMİ VE EVLİLİK UYUMUNUN İLİŞKİ VE PARTNER ODAKLI OBSESİF KOMPULSİF BELİRTİLER İLE İLİŞKİSİ

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı evli bireylerde ruminatif düşünme biçimi ve evlilik uyumunun kaygılı ve kaçınmacı bağlanma ile romantik ilişki odaklı ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtiler üzerindeki aracı rolünü araştırmaktır.

Yöntem: Örneklem, yaşları 23-70 arasında değişen ve ortalaması $38,9 \pm 9,77$ olan 351 evli bireyden oluşmaktadır. Örneklemin çoğunu kadın (%65,2), üniversite mezunu (%77,2), çalışan (%76,4) ve ilk evliliğini sürdüren (%96,3) bireyler oluşturmuştur. Çalışmada Sosyodemografik Form, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Kısa Formu, Ruminatif Düşünme Biçimi Ölçeği, Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği, Romantik İlişki Odaklı Obsesyon ve Kompulsiyonlar Ölçeği ve Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirtiler Ölçeği kullanılmıştır. Veri analizinde, bağımsız gruplar t-testi, Pearson korelasyon analizi, hiyerarşik regresyon analizi ve PROCESS aracı etki analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma sonuçlarına göre evli bireylerde romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirti düzeyleri kaygılı bağlanma, kaçınmacı bağlanma ve ruminatif düşünme biçimi tarafından anlamlı düzeyde pozitif yönde, evlilik uyumu tarafından anlamlı düzeyde negatif yönde yordanmaktadır. Ek olarak, ruminatif düşünme eğilimi ve evlilik uyumu, kaygılı ve kaçınmacı bağlanma ile romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirti düzeyi arasındaki ilişkide kısmi aracı rolü olduğu düşünme eğilimi ve evlilik uyumu, kaygılı ve kaçınmacı bağlanma ile romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirti düzeyi arasındaki ilişkide kısmi aracı rolü olduğu bulunmuştur. Bununla birlikte, ruminatif düşünme eğilimi ve evlilik uyumu, kaygılı ve kaçınmacı bağlanma ile partnere ilişkin obsesif kompulsif belirti düzeyi arasındaki ilişkide tam aracı rolü bulunmuştur.

Sonuç: Evli bireylerde, romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirti düzeylerinin yordayıcıları olarak kaygılı bağlanma, kaçınmacı bağlanma, evlilik uyumu ve ruminatif düşünme biçimi bulunmuştur. İncelenen aracı modellerinde, güvensiz bağlanma stillerinin romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirti düzeyleri ile doğrudan ilişkisinin olumsuz olduğu, bu ilişkinin artan ruminatif düşünme eğilimi ve azalan evlilik uyumu ile açıklandığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Güvensiz Bağlanma, Evlilik Uyumu, Ruminatif Düşünme Biçimi, Romantik İlişki Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler, Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirtiler.

TEŞEKKÜR

Öncelikle tüm yüksek lisans eğitimim süresince her zaman hayranlık duyduğum, tez dönemimde de bilgi birikimi ve desteğiyle her zaman yanımda olan sayın tez danışmanım Prof. Dr. Feryal Çam Çelikel'e sonsuz teşekkür ederim.

Lisans ve yüksek lisans dönemim boyunca bilgi birikiminden yararlandığım için kendimi hep şanslı hissettiğim Doç Dr. Berna Akçınar Yayla'a, desteğini benden esirgemeyen Dr. Öğr. Üyesi Selin Karaköse'ye çok teşekkür ederim.

Yüksek lisans döneminde tanıştığım, her zaman aynı alanda çalışıyor olmaktan gurur ve mutluluk duyacağım sınıf arkadaşlarımdan hepsine tek tek teşekkür ederim.

En büyük teşekkürüm ise sevgilimi aileme. Bugünlere gelmemi sağlayan ve benden maddi manevi desteğini asla esirgemeyen canım babam Şener Güler'e, canım annem Sevgi Güler'e, canım kardeşim Yağmur Güler'e, anneannem Müfide Nurlu'ya, dedem Erol Nurlu'ya, babaannem Ayşe Güler'e ve mezuniyetimi görememesinden büyük üzüntü duyduğum rahmetli dedem Hayri Güler'e sonsuz teşekkürler.

Son olarak, bu süreçte her anımda yanımda olan ve benden desteğini hiçbir zaman esirgemeyen sevgili Yekta Can Ulutaş'a çok teşekkür ederim.

Burçak GÜLER

İÇİNDEKİLER

ONAY SAYFASI.....	i
ABSTRACT	ii
ÖZET.....	iv
TEŞEKKÜR	vi
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	x
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xi
BÖLÜM 1.....	1
1. GİRİŞ	1
1.1 Araştırmanın Amacı	2
1.2 Araştırma Hipotezleri.....	2
1.3 Araştırma Soruları.....	3
1.4 Araştırmanın Önemi.....	3
1.5 Araştırmanın Sayıltıları	4
BÖLÜM 2.....	5
2. GENEL BİLGİLER.....	5
2.1 Obsesif Kompulsif Bozukluk.....	5
2.1.1 Romantik İlişki Odaklı ve Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler	8
2.1.1.1 Romantik İlişki Odaklı ve Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirtiler Üzerine Araştırmalar.....	10
2.2 Bağlanma Kuramı ve Yetişkinlikte Bağlanma.....	13
2.2.1 Bağlanma Üzerine Araştırmalar.....	15
2.3 Ruminasyon	18
2.3.1 Ruminasyon Üzerine Araştırmalar.....	20
2.4 Evlilik Uyumu.....	22
2.4.1 Evlilik Uyumu Üzerine Araştırmalar	23

2.5 Güvensiz Bağlanma Stilleri, Ruminatif Düşünme Biçimi, Evlilik Uyumu ile Romantik Odaklı ve Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirtiler Çerçevesindeki Araştırmalar.....	25
BÖLÜM 3.....	28
3. YÖNTEM.....	28
3.1 Örneklem.....	28
3.2 Veri Toplama Araçları	28
3.2.1 Sosyodemografik Form (Ek-B).....	29
3.2.2 Yakın İlişkide Yaşantılar Envanteri-II Kısa Formu (YİYE-II Kısa Formu) (Ek-C).....	29
3.2.3 Ruminatif Düşünme Biçimi Ölçeği (RDBÖ) (Ek-D)	29
3.2.4 Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği (YÇÜO) (Ek-E).....	30
3.2.5 Romantik İlişki Odaklı Obsesyon ve Kompulsiyonlar Ölçeği (RİOKÖ) (Ek-F)	30
3.2.6 Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirtiler Ölçeği (PİOKBÖ) (Ek-G). 31	
3.3 Verilerin Analizi	32
BÖLÜM 4.....	33
4. BULGULAR	33
4.1 Örneklemenin İncelenmesi	33
4.1.1 Sosyodemografik Dağılım ve Evlilik Özellikleri.....	33
4.2 Ölçeklerin İncelenmesi	34
4.2.1 Ölçeklerin Güvenirlilik Katsayıları	34
4.2.2 Katılımcıların Ölçek Puanlarının İncelenmesi	35
4.4. Kaygılı Bağlanma, Ruminatif Düşünme Biçimi ve Evlilik Uyumunun Romantik İlişki Obsesyon Kompulsiyonları Üzerindeki Yordayıcı Rolü	43
4.5. Kaygılı Bağlanma, Ruminatif Düşünme Biçimi ve Evlilik Uyumunun Partnere İlişkin Obsesif-Kompulsif Belirtiler Üzerindeki Yordayıcı Rolü.....	45
4.6. Kaçınmacı Bağlanma, Ruminatif Düşünme Biçimi ve Evlilik Uyumunun Romantik İlişki Obsesyon Kompulsiyonları Üzerindeki Yordayıcı Rolü	45
4.7. Kaçınmacı Bağlanma, Ruminatif Düşünme Biçimi ve Evlilik Uyumunun Partnere İlişkin Obsesif-Kompulsif Belirtiler Üzerindeki Yordayıcı Rolü	47
4.8 Aracı Değişken Analizleri.....	50
4.8.1 Ruminasyon ve Çift Uyumunun, Kaygılı Bağlanma ile Romantik İlişki Obsesyon Kompulsiyonları Arasındaki İlişkide Aracı Rolü.....	51
4.8.2 Ruminasyon ve Çift Uyumunun, Kaygılı Bağlanma ile Partnere İlişkin Obsesyon Kompulsiyonları Arasındaki İlişkide Aracı Rolü.....	53
4.8.3 Ruminasyon ve Çift Uyumunun, Kaçınmacı Bağlanma ile Romantik İlişki Obsesyon Kompulsiyonları Arasındaki İlişkide Aracı Rolü.....	54

4.8.4 Ruminasyon ve Çift Uyumunun, Kaçınmacı Bağlanma ile Partnere İlişkin Obsesif-Kompulsif Belirtiler Arasındaki İlişkide Aracı Rolü	55
BÖLÜM 5.....	57
5. TARTIŞMA	57
BÖLÜM 6.....	68
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	68
EKLER.....	84
EK A BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU	84
EK B SOSYODEMOGRAFİK FORM.....	86
EK C YAKIN İLİŞKİLERDE YAŞANTILAR ENVANTERİ-II KISA FORMU (YİYE-II KISA FORMU)	87
EK D RUMİNATİF DÜŞÜNME BİÇİMİ ÖLÇEĞİ (RDBÖ)	88
EK E YENİLENMİŞ ÇİFT UYUM ÖLÇEĞİ (YÇUÖ)	90
EK F ROMANTİK İLİŞKİ OBSESYON VE KOMPULSİYONLARI ÖLÇEĞİ (RİOKÖ)	92
EK G PARTNERE İLİŞKİN OBSESİF KOMPULSİF BELİRTİ ÖLÇEĞİ (PİOKBÖ)	93
ÖZGEÇMİŞ.....	95

TABLolar LİSTESİ

Tablo 4.1 Örneklemin Sosyodemografik Özellikleri (n=351)	34
Tablo 4.2 Ölçeklerin Güvenilirlik Katsayıları	35
Tablo 4.3 Ölçek Puan Ortalamaları ve Aralıkları (n=351)	35
Tablo 4.4 Ölçeklerin Normallik Testi Sonuçları.....	37
Tablo 4.5 Ölçeklerin Farklı Sosyodemografik Özelliklere Göre İncelenmesi.....	38
Tablo 4.6 Ölçeklerin Yaş, Evlilik Süresi ve Gelir Düzeyi ile İlişkisi	42
Tablo 4.7 Sosyodemografik Değişkenler, Kaygılı Bağlanma, Ruminatif Düşünme Biçimi ve Evlilik Uyumunun Romantik İlişki Obsesyon Kompulsiyonları Üzerindeki Yordayıcı Rolü.....	44
Tablo 4.8 Sosyodemografik Değişkenler, Kaygılı Bağlanma, Ruminatif Düşünme Biçimi ve Evlilik Uyumunun Puanlarının Partnere İlişkin Obsesyon Kompulsiyonları Üzerindeki Yordayıcı Rolü	46
Tablo 4.9 Sosyodemografik Değişkenler, Kaçınmacı Bağlanma, Ruminatif Düşünme Biçimi ve Evlilik Uyumunun Romantik İlişki Obsesyon Kompulsiyonları Üzerindeki Yordayıcı Rolü.....	48
Tablo 4.10 Sosyodemografik Değişkenler, Kaçınmacı Bağlanma, Ruminatif Düşünme Biçimi ve Evlilik Uyumunun Partnere İlişkin Obsesyon Kompulsiyonları Üzerindeki Yordayıcı Rolü.....	49

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 4.1 Kaygılı Bağlanma ve RİOKÖ Arasındaki İlişkide RDBÖ ve YÇUÖ'nün Aracı Rolü	51
Şekil 4.2 Kaygılı Bağlanma ve PİOKBÖ Arasındaki İlişkide RDBÖ ve YÇUÖ'nün Aracı Rolü	52
Şekil 4.3 Kaçınmacı Bağlanma ve RİOKÖ Arasındaki İlişkide RDBÖ ve YÇUÖ'nün Aracı Rolü	54
Şekil 4.4 Kaçınmacı Bağlanma ve PİOKBÖ Arasındaki İlişkide RDBÖ ve YÇUÖ'nün Aracı Rolü	55

KISALTMALAR LİSTESİ

APA: American Psychological Association (Amerikan Psikoloji Derneği)

DSM: Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders

OKB: Obsesif Kompulsif Bozukluk

PİOKBÖ: Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirtiler Ölçeği

RDBÖ: Ruminatif Düşünme Biçimi Ölçeği

RİOKÖ: Romantik İlişki Obsesyon Kompulsiyonlar Ölçeği

YÇUÖ: Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği

YİYE-II Kısa Formu: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II Kısa Formu

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

Birçok toplumda anahtar bir yapı olan evlilik; birlikte yaşamak, yaşam deneyimlerini paylaşmak ve çocuk yetiştirmek amacıyla kurulmaktadır. En uzun süreli ilişkilerden biri olması amaçlanmakta ve iki kişinin resmi olarak tanınan ortaklığı olarak tanımlanabilmektedir. Eşlerin birbirlerinin ihtiyaçlarını tanınması, anlaması ve karşılması beklenmektedir (Güleç, 2015). Evlilikteki mutluluk kişilerin psikolojik, fiziksel ve sosyal açıdan iyilik hallerini de büyük ölçüde belirlemektedir. Evliliğin bireysel ve psikolojik etkilerinden söz edilirken sıklıkla kullanılan kavramlardan biri de evlilik uyumudur.

Evlilik uyumu, farklı kişilik özelliklerindeki bir çiftin, mutluluğa ve ortak hedeflere ulaşmak amacıyla birbirini tamamlaması olarak tanımlanmaktadır (Spanier, 1976). Evlilik uyumunda rol oynayan faktörlerden birinin de yetişkin bağlanma stilleri olduğu bilinmektedir. Yetişkin bağlanma stillerinde, kişilerin çocukken bakım verenleriyle kurduğu ilişkinin benzerini yetişkinlikte romantik partneriyle kurduğunu ve kişilerin partnerlerinden beklentilerinin de bu ilişkiye göre şekillendiği öne sürülmektedir (Hazan ve Shaver, 1994). Bu bağlamda araştırmacılar tarafından güvenli, kaygılı ve kaçınmacı bağlanma olmak üzere üç farklı bağlanma stili tanımlanmıştır (Ainsworth, Blehar, Waters ve Wall, 1979) ve özellikle kaygılı ve kaçınmacı bağlanma stillerinin evlilik uyumu üzerindeki etkileri sıklıkla çalışılmıştır.

Ruminasyon ilişki kalitesini etkileyen bir diğer faktördür (Jostmann, Karremans ve Finkenauer, 2011). Psikiyatrik bir tanım olarak kısaca “zihinsel geviş getirme” olarak tanımlanmakta ve genellikle aşırı tekrarlayıcı olumsuz düşünceyi ifade

etmektedir (Abramowitz, MacKay & Taylor, 2008). Çoğu zaman işlevsiz bir baş etme yöntemi olarak kullanılmakta ve işlevsiz olmasının sebeplerinden birinin de kişilerin yetişkin bağlanma stilleri olduğu düşünülmektedir. Aynı zamanda ruminasyon birçok psikopatolojiyle ilişkilendirilmektedir. Obsesif kompulsif belirtiler bu psikopatolojilerden biridir ve ruminasyon ile ilişkili olduğu kadar yakın ilişkilerde bağlanma ve ilişki kalitesi ile de ilişkilendirilmektedir.

Son dönemde araştırmacılar yaptıkları klinik gözlemlerden yola çıkarak iki farklı ilişki içerikli obsesif kompulsif belirti türleri tanımlamışlardır. İlki romantik ilişki ilişkisiyle ilgili girici düşüncelerdir ve partnerlerin birbirlerine duydukları sevgiyi ve ilişkinin doğruluğunu sorgulamaya yönelik obsesif düşünceleri ve şüpheleri kapsamaktadır (Doron ve ark, 2012a).

Sonuç olarak bu araştırmada, kaygılı ve kaçınan bağlanma, ruminatif düşünme biçimi, evlilik uyumu ile romantik ilişki odaklı ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtiler ile ilişkili olabileceği düşünülmüş ve araştırılmıştır.

1.1 Araştırmanın Amacı

Araştırmamızın amacı evli bireylerde güvensiz bağlanma stillerinden kaygılı ve kaçınan bağlanmanın, evlilik uyumunun ve ruminatif düşünce biçimleri ile romantik ilişki odaklı ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtiler arasındaki ilişkiyi incelemektir. Ek olarak, araştırmanın değişkenlerinin yaş, cinsiyet, evlilik süresi, gelir düzeyi, eğitim seviyesi ve çalışma durumu bakımından incelenmesi amaçlanmıştır.

1.2 Araştırma Hipotezleri

Araştırmanın temel amacına yönelik olarak hipotezler aşağıdaki gibidir:

H1: Kaygılı bağlanma, ruminatif düşünce biçimi ve evlilik uyumunun romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtileri yordaması beklenmektedir.

H2: Kaygılı bağlanma, ruminatif düşünce biçimi ve evlilik uyumunun partner odaklı obsesif kompulsif belirtileri yordaması beklenmektedir.

H3: Kaçınan bağlanma, ruminatif düşünce biçimi ve evlilik uyumunun romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtileri yordaması beklenmektedir.

H4: Kaçınan bağlanma, ruminatif düşünce biçimi ve evlilik uyumunun partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtileri yordaması beklenmektedir.

H5: Ruminatif düşünce biçimi ve evlilik uyumunun kaygılı bağlanma ile romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtileri arasındaki ilişkide aracı rolü olması beklenmektedir.

H6: Ruminatif düşünce biçimi ve evlilik uyumunun kaygılı bağlanma ile partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtileri arasındaki ilişkide aracı rolü olması beklenmektedir.

H7: Ruminatif düşünce biçimi ve evlilik uyumunun kaçınan bağlanma ile romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtileri arasındaki ilişkide aracı rolü olması beklenmektedir.

H8: Ruminatif düşünce biçimi ve evlilik uyumunun kaçınan bağlanma ile partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtileri arasındaki ilişkide aracı rolü olması beklenmektedir.

1.3 Araştırma Soruları

Araştırmanın alt amaçlarına yönelik aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Yaş, cinsiyet, evlilik süresi, gelir düzeyi, eğitim düzeyi ve çalışma durumu ile kaygılı bağlanma arasında bir ilişki var mıdır?
2. Yaş, cinsiyet, evlilik süresi, gelir düzeyi, eğitim düzeyi ve çalışma durumu ile kaçınan bağlanma arasında bir ilişki var mıdır?
3. Yaş, cinsiyet, evlilik süresi, gelir düzeyi, eğitim düzeyi ve çalışma durumu ile ruminatif düşünme biçimi arasında bir ilişki var mıdır?
4. Yaş, cinsiyet, evlilik süresi, gelir düzeyi, eğitim düzeyi ve çalışma durumu ile evlilik uyumu arasında bir ilişki var mıdır?
5. Yaş, cinsiyet, evlilik süresi, gelir düzeyi, eğitim düzeyi ve çalışma durumu ile romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler arasında bir ilişki var mıdır?
6. Yaş, cinsiyet, evlilik süresi, gelir düzeyi, eğitim düzeyi ve çalışma durumu ile partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtiler arasında bir ilişki var mıdır?

1.4 Araştırmanın Önemi

Son yıllarda alanyazına romantik ilişkilerle ilgili olduğu düşünülen romantik ilişki odaklı ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtiler kazandırılmıştır. Kaygılı ve kaçınan bağlanma, evlilik uyumu, romantik ilişki odaklı ve partnere ilişkin obsesif

kompulsif belirtiler arasındaki ilişkiyi inceleyen değişkenlerle ilgili alanyazında sınırlı sayıda çalışma bulunmakta; kaygılı ve kaçınan bağlanma, evlilik uyumu, ruminatif düşünce biçimi, romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtileri arasındaki ilişkinin tek bir modelde incelendiği bir çalışma henüz bulunmamaktadır. Bu bağlamda, evli bireylerle yürütölmüş bu çalışmada ilgili değişkenlerin birbirleri ile ilişkisini ortaya koymanın yanı sıra klinik anlamlarının da pratik alana katkı sağlaması beklenmektedir.

1.5 Araştırmanın Sayıtları

Araştırmanın örneklemi gönüllü, yasal olarak evli kadın ve erkek katılımcılardan oluşacaktır. Katılımcıların öz bildirimine dayanan ölçeklere içten ve doğru yanıtlar vereceği varsayılmaktadır. Araştırmamızın örnekleminin 18 yaş üzeri yaş yasal olarak evli ve eşiyile beraber yaşayan bireylerden oluşan evreni temsil ettiği varsayılmaktadır. Araştırmanın kısıtlılıkları ise ölçekleri sadece internet erişimi olan kişilerin dolduracak olması ve kullanılan ölçeklerin öz bildirimine dayalı olmasıdır.

BÖLÜM 2

2. GENEL BİLGİLER

2.1 Obsesif Kompulsif Bozukluk

Obsesif kompulsif bozukluk (OKB), Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal Elkitabı olan DSM-5'te obsesyonlar, kompulsiyonlar ya da her ikisinin de beraber görülmesi durumunda ilerleyerek ciddi düzeyde sıkıntıya yol açacak bir bozukluk olarak tanımlanmaktadır. Epidemiyolojik araştırmalar incelendiğinde obsesif kompulsif bozukluğun yaşam boyu sıklığı %2.5 ila %3.5 arasında değişmektedir. Obsesif kompulsif bozukluğun ruhsal bozukluklar arasında duygudurum bozuklukları, fobiler ve madde bağımlılıkları ardından en sık rastlanan dördüncü ruhsal bozukluk olduğu görülmektedir (Abramowitz, McKay ve Taylor, 2008). Genellikle ortalama 20'li yaşlarda ortaya çıktığı ve erkeklere kıyasla kadınlarda görülme riskinin daha yüksek olduğu öne sürülmektedir. (Ruscio ve ark., 2010; Fontelle ve Hasler, 2008).

Obsesyonlar kişinin anlamsız olarak deneyimlediği ve kaygı ya da duygusal sıkıntı uyandıran sürekli ve yineleyici düşünceler, imgeler, dürtüler veya şüphelerdir. Kişi bu gibi kaygıya ya da duygusal sıkıntıya sebebiyet verebilecek durumlara aldırılmamaya, bu durumları baskılamaya ya da bir düşünce veya eylem yoluyla engellemeye çalışır (APA, 2017). Obsesyonlara örnek olarak, mikroplar ve bulaşma ile meşgul olma, bir başkasına zarar vereceğine dair şüpheler, istenmeyen cinsel düşünceler, küfür ve şiddet içeren dürtüler gösterilebilir. Kompulsiyonlar ise kişinin bu takıntılarına tepki olarak yapmaya zorlanmış hissettiği ve bir ritüel şeklinde uyulması gereken kurallara göre yapılan

tekrarlayıcı davranışlardır (örn: el yıkama, düzenleme, denetleme vb.) Kompulsiyonlar her zaman davranış olarak görünmemekte; kimi zaman zihinsel eylemler olarak da karşımıza çıkmaktadırlar (örn: sözcükleri sessizce tekrar etme, sayı sayma, dua etme vb.). Bu davranışlar veya zihinsel eylemler, yaşanan kaygı/duygusal sıkıntı gibi durumlardan kurtulmak, bu durumları azaltmak ya da korkulan bir olaydan sakınmak amacıyla yapılmaktadır. Bu belirtiler hastadan hastaya değişerek farklı klinik görünümde seyredebilmektedir (Abramowitz, McKay ve Taylor, 2008) ve çalışmalar OKB'nin semptom görünüşleri, içgörü seviyeleri ve komorbidite düzeyleri açısından büyük ölçüde farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur (Murphy, Timpano, Wheaton, Greenberg ve Miguel, 2010).

OKB'yi açıklayan kuramlar arasında gelişimsel kuram, travma perspektifi, davranışçı kuram ve bilişsel kuram bulunmaktadır. OKB'nin yapısını anlamak için yürütülen birçok araştırma obsesif kompulsif bozukluğun oluşmasında birçok faktörün rol oynadığını göstermiştir. Yapılan ikiz çalışmaları ile OKB'nin yetişkinlerdeki genetik rolünün %27 ile 47 arasında değişebileceği bulunmuştur. (Van Grootheest, Cath, Beekman ve Boomsma, 2005). Genetik aktarımın yanı sıra ebeveyn tutumları ve davranışlarının da OKB gelişiminde ve sürmesinde önemli rol oynadığı bilinmektedir. OKB tanılı kişilerin ebeveynlerini aşırı korumacı ve kontrolcü algılamalarının yanı sıra ebeveynlerinin katı ve eleştirel tutumlarının ön planda olması ebeveyn tutum davranışlarının OKB gelişiminde ve sürmesinde risk faktörü olduğunu göstermektedir (Alonso ve ark. 2004).

OKB belirtilerinin gelişmesinde ve sürmesinde rol oynayan diğer faktör ise travmaya maruz kalmaktır. İhmal ve istismar da dahil olmak üzere çocukluk dönemindeki travmatik deneyimler, yetişkinlikte psikopatolojik bozukluklara sebep olabilmektedir; bu bozukluklardan biri de OKB'dir. Çoklu çocukluk travmalarının yetişkinlikteki OKB belirtilerini neredeyse beş kat arttırdığı gösterilmiştir. Çocukluk çağı travması ve OKB arasındaki ilişki incelendiğinde literatürde bazı tutarsızlıklar olmasına karşın; yakın tarihli bir metanaliz çalışmasında travmaya maruz kalmanın kompulsiyonların şiddetiyle ilişkili olduğu ancak obsesyonların şiddeti ile ilişkili olmadığı bulunmuştur. Başka bir klinik çalışma ise, çocukluk çağı travmasının tedaviye olan direnç ile ilişkili olabileceğini ortaya koymuştur. Genetik faktörler, ebeveyn tutum ve davranışları ile çocukluk çağı travmaları, OKB'nin erken dönemde başlayıp yetişkinlik hayatını hatta romantik ilişkileri etkileyen bir boyut kazandığını göstermektedir. (Kart ve Türkçapar, 2019).

Davranışçı kurama göre obsesyonların oluşumu klasik koşullanma ile açıklanmaktadır. Nötr uyarılar anksiyete uyandırarak klasik koşullanmayla eşleşir ve bu noktada kompulsyonların görevi de anksiyeteyi anlık olarak azaltmaktadır (Köroğlu, 2011). Ancak kompulsyonlar sayesinde anlık azalan kaygı, sorun davranışı pekiştirerek sorunun sürdürülmesine yol açar (Meyer ve Chesser, 1970). Bu nedenle, davranışçı ekolün OKB tedavisindeki hedefi hastanın davranışının değiştirilmesidir. Bu davranış değişimi tepki önleme tekniği sayesinde kişilerin anlık kaygısıyla baş etme kapasitesi aşamalı olarak geliştirilir ve kaygısının kademeli olarak azaltılması amaçlanır. Böylece yeni bir öğrenme gerçekleşir. Bilişsel kuram çerçevesinde ise OKB’de obsesyonların altında yatan düşünceler vardır ve bu düşünceler anksiyeteye yol açar. Bu düşünce kalıplarının özünde abartılı tehdit ve sorumluluk algısı, mükemmeliyetçilik, zihinde beliren düşünceleri kontrol altına alma güdüsü, düşüncelere gereğinden fazla önem verilmesi ve belirsizliğe tahammülsüzlük yatmaktadır (Ayoğlu, 2012). OKB’li bireyler kötü şeylerin diğer insanlardan çok kendi başlarına geldiğine ve bu başlarına gelen olumsuz sonuçları engelleyebileceklerine inanırlar (Clark, 2009). Aynı zamanda bir işi mükemmel yapmanın mümkün olduğuna ve küçük hataların büyük sonuçlar doğuracağına inanmaktadırlar. Bir düşüncenin var olmasının o düşüncenin olma olasılığını arttıracığına ve ahlak dışı bir düşüncenin o davranışı yapmakla eş değer olduğuna inanırlar. Aynı zamanda istenmeyen düşüncelerini kontrol edebileceklerine inanırlar ve öngörülemeyen değişimlerle başa çıkma becerileri zayıftır (OCCWG, 1997; Clark 2009).

OKB genellikle kişiler arası ilişkilerdeki zorluklarla ilişkilidir (Angst ve arkadaşları, 2004). Sosyal işlevsellikteki en büyük bozulma OKB belirtilerinin en şiddetli olduğu zamanlarda olur; ancak klinik olmayan OKB belirtileri dahi sosyal işlevsellikte bir miktar bozulma yaratabilmektedir (Abbey, Clopton ve Humphreys, 2007; Bystritsky ve arkadaşları, 2001; Grabe ve arkadaşları, 2000). Yapılan araştırmalar, OKB’nin bireylerin yakınlık kapasitesinde çeşitli sınırlamalara yol açtığını da göstermektedir. Bu bağlamda, OKB’si olan bireyler, başkaları tarafından reddedilmekten ve güvenilmemekten korktukları için genellikle obsesyonlarını ve kompulsyonlarını gizlerler. Bu durum partnerleriyle daha az entelektüel ve duygusal yakınlığa sahip olmalarına yol açar (Newth ve Rachman, 2001). OKB duygusal yakınlığın yanı sıra, cinsel işlevlerdeki sorunlarla da ilişkili bulunmaktadır. Hem kadınlar hem de erkekler cinsel ilişkilerinde şehvetsiz, anorgazmik ve kaçındır. Tüm bunlara bağlı olarak genel olarak cinsel olarak tatminleri düşüktür (Aksaray,

Yelken, Kaptanoğlu, Oflu ve Özalın, 2001; Staebler, Pollard ve Merkel, 1993). OKB tanısı alan birçok kişi, cinsel işlevlerine müdahale edebilecek obsesif bulaşma korkularına sahiptir (Aksaray ve diğerleri, 2001; Freund & Steketee, 1989), ancak bu korkuların cinsel işlevdeki kısıtlamalarla ilişkili olduğu net olarak açıklayan bir kanıt bulunmamaktadır. OKB belirtilerini tedavi etmede maruz bırakma (exposure) tedavisinin etkisini araştıran bir çalışma, OKB belirti şiddeti ve ilişki doyumu arasında anlamlı düzeyde negatif bir ilişki olduğunu raporlarken; maruz bırakma tedavisi sonrası semptomların azaldığını ve çiftlerin evliliklerinde daha az problem yaşadıklarını ortaya koymaktadır (Emmelkamp ve Delange, 1983). Obsesif kompulsif bozukluğun farklı fenotiplerinin evlilik ve boşanma üzerindeki yordayıcı etkisini ölçen bir araştırma, artan yaş, düşük biriktirme şiddeti, yüksek panik bozukluk ve düşük distimik bozukluğun evli olma durumu ile ilişkili olduğunu raporlamıştır. Aynı çalışma, artan yaş, yüksek simetri semptomları şiddeti ve artan deri yolma bozukluğu ile boşanma durumunun ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Çalışmanın bulguları, medeni durum ile farklı OKB fenotipleri arasında bir ilişki olduğunu düşündürmektedir (Muhlbauer ve arkadaşları, 2021).

Yapılan çalışmalar doğrultusunda araştırmacılar, kişilerin romantik ilişkilerini doğrudan etkileyen ve obsesif kompulsif belirtilerin odağına romantik ilişkiyi ve partneri koyan iki belirti grubu tanımlamışlardır. Bu belirti grupları “romantik ilişki odaklı obsesif ve kompulsiyonlar” ve “partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtiler” olarak adlandırılmıştır. Doron ve arkadaşlarına (2013) göre bu belirtiler klinik ortamda sıklıkla görülmekte, kişinin ve romantik ilişkisinin üzerinde yıkıcı etkilere yol açmaktadır.

2.1.1 Romantik İlişki Odaklı ve Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler

Doron ve arkadaşları (2012a) OKB’de kimi zaman yakın ilişkilerin öne çıkan tema olduğunu öne sürmüşler ve yaptıkları klinik gözlemlerden yola çıkarak iki farklı ilişki içerikli obsesif kompulsif belirti türleri tanımlamışlardır. Bu belirti türlerinden ilki, romantik ilişkiyle ilgili obsesyonel düşüncelerdir. Bu düşünceler partnerlerin birbirlerine duydukları sevgiyi ve ilişkinin doğruluğunu sorgulamaya yönelik obsesif düşünceleri ve şüpheleri kapsamaktadır. Kişiler bu düşünceleri veya şüpheleri gidermek için partnerinin kendisine duyduğu sevgiyle ilgili onay arama, ilişkiyi başka ilişkilerle karşılaştırma gibi kompulsif davranışlara yönelmektedir (Doron, Derby,

Szepesenwol ve Talmor, 2012a). Romantik ilişki içerikli obsesif kompulsif belirti türlerinin diğeri ise; partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerdir. Bu belirti grubu daha çok partnerin ahlak seviyesine, sosyal becerilerine, duygusal istikrarlılığına, mesleki yeterliliğine ve zekasına yönelik yoğun şüphe ve obsesif düşüncelerle karakterizedir. Kişi bu düşüncelerini bastırabilmek için partnerinin yeterince güzel/yakışıklı, zeki, başarılı, ahlaklı olup olmadığıyla ilgili düşüncelerle aşırı meşgul olabilmektedir. Bu düşünceler sonucunda kişiler, partnerinin sosyal becerilerini, zekasını ve dış görünüşünü daha önceki ya da potansiyel partner adaylarıyla karşılaştırma, partnerinin davranışlarını artı eksi listesi şeklinde değerlendirme gibi davranışlar sergileyebilmektedirler (Doron, Derby, Szepesenwol ve Talmor, 2012b). Bu tür zorlayıcı davranışlar gün geçtikte daha çok zaman almaya başlamakta ve belirtilerin gittikçe kötüleşmesine sebep olmaktadır (Doron ve Szepesenwol, 2015). Doron, Derby ve Szepesenwol'un (2014) gözlemlerine göre bu belirtiler erken yetişkinlik döneminde ortaya çıkmaktadır.

Belirtilerin ortaya çıkmasının pek çok nedeni olabilmektedir. İlişkinin başında görülebileceği gibi yaşandığı süre boyunca görülebilen, çiftlerin birbirine bağlanma ile ilgili önemli adımların (birlikte yaşama, çocuk sahibi olma, evlilik, vb.) atıldığı dönemlerde görülebilmektedir. Kimi zaman kişiler "mutlu" çiftlerle karşılaştığında bu belirtilerin ortaya çıktığı bilinmektedir. Romantik ilişki içerikli obsesif kompulsif belirtiler, romantik bir ilişkiyle ilgili normal sorgulamalardan ve korkulardan farklıdır. Romantik ilişki içerikli obsesif kompulsif belirtilerde bu sorgulamalar kişinin hayatını olumsuz etkileyen şiddetli ve ego-distonik müdahaleler şeklindedir (Doron ve ark., 2012a) ve belirtilerin ortaya çıkması birçok alanda işlevsellik kaybına yol açabilmektedir (Doron, Derby, Szepesenwol ve Talmor, 2012a). Belirtilerin ortaya çıkması ilişkinin sonlanmasına yönelik davranışlara yol açabilmekte (örn: partneri sürekli eski partnerle kıyaslama) bunun yanı sıra partner adaylarını zarar verecek sonuçlar doğurmaktan veya bu gibi belirtileri yeniden deneyimlemekten ötürü romantik ilişkilerden tümünden kaçmayla sonuçlanabilmektedir (Doron, Derby, Szepesenwol, 2015).

Doron, Derby ve Szepesenwol (2014), belirsizliğe tahammülsüzlük, düşünce ve düşünce kontrolünün önemi, tehditleri abartma ve mükemmeliyetçilik gibi obsesif kompulsif belirti tetikleyicilerinin romantik ilişkiyle ilgili obsesif kompulsif belirtileri de tetikleyebileceğini belirtmektedir. Yaşanan kaygıyı gidermek için sürekli duygularını izleme ve kontrol etme, karşılaştırma yapma, başkalarından tavsiye alma,

davranış etkisizleştirme, güvence arama gibi kompulsiyonlar gösterilebilmektedir (Doron, Derby ve Szepsenwol, 2014). Bu kompulsiyonlar kısa vadede kaygıyı azaltsa da uzun vadede romantik ilişki obsesif kompulsif belirtilerini sürdürmektedir. Bu bağlamda Doron ve arkadaşları (2014) beklenen pişmanlık adı verilen bir kavrama atıfta bulunmaktadır. Bu kavrama göre kişinin daha tatmin edici bir partner bulma ya da daha tatmin edici bir ilişki içerisinde olma olasılığı her zaman vardır. Melli ve arkadaşları (2018) kişilerin partnerlerinin algılanan kusurlarına maruz kaldığında ve bu kusurları potansiyel partner alternatifleriyle karşılaştırdığında partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerinin ortaya çıktığını öne sürmektedir. Dolayısıyla, kişinin partnerine ve ilişkisine yönelik duygularıyla takıntılı bir şekilde meşgul olması partner arasındaki yakınlığı bozabilmekte (Doron ve ark., 2012a) ve ilişki doyumunu azaltabilmektedir.

2.1.1.1 Romantik İlişki Odaklı ve Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirtiler Üzerine Araştırmalar

Doron ve arkadaşları (2012b), romantik ilişki içerisinde olan 229 katılımcının romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerini ölçtükleri boylamsal çalışmada, partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerinin 9 hafta sonraki romantik ilişki obsesif kompulsif belirtilerini anlamlı bir düzeyde pozitif şekilde yordadığını ortaya koymuştur. Aynı zamanda romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerinin de 9 hafta sonraki partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerini anlamlı bir düzeyde pozitif yordadığını bulmuşlardır. Aynı çalışmada, bu iki sonuç karşılaştırıldığında ise; partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerinin romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerini açıklama gücü daha yüksek bulunmuştur. Bu bulgular ışığında, her iki semptom türü iki yönlü bir ilişkide birbirlerini zaman içerisinde tetiklemekte ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtileri romantik ilişkiye yönelik belirtileri daha fazla tetiklemektedir. Benzer olarak, Szepsenwol, Shahar ve Doron (2016), romantik ilişki içerisinde olan, ilişki türleri evlilik ve sevgililik olan ve ilişki süreleri 16 aydan 45 yıla kadar uzanan 141 kişi ile yürüttükleri boylamsal çalışmada, bireylerin partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerinin romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerini 1 sene içerisinde yükselttiğini ortaya koymaktadır.

Melli ve arkadaşları (2018) tarafından romantik ilişkilerle ilgili obsesyon ve kompulsiyonları olduğu gözlemlenen 124 katılımcının oluşturduğu bir çalışmada, romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerinin yordayıcılarını keşfetmek amacıyla uyumsuz inançlar incelenmiştir. Bulgular, hatalarla ilgili mükemmeliyetçi kaygıların, eylemlerle ilgili şüphelerin, yanlış ilişkide olmakla ilgili katastrofik (yıkıcı) düşüncelerin ve yalnız (single) kalma korkusunun romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerinin yordayıcıları olduğunu ortaya koymaktadır. Bu yordayıcılardan sadece yanlış ilişkide olmakla ilgili katastrofik düşüncelerin aynı zamanda partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerini istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde yordamaktadır. Bu çalışma sonucunda, özellikle ilişkiyle ilgili mükemmeliyetçi eğilimlerin ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerinin ortaya çıkmasında ve sürmesinde OKB ile ilgili olumsuz inançlardan daha güçlü etkisi olduğu söylenebilir (Melli ve arkadaşları, 2018).

Benzer şekilde, yürütülen bir klinik çalışmada, romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler gösteren bireyler, OKB hastaları ve kontrol grupları arasında duygudurum belirtileri ve uyumsuz şemaların farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir. Bulgular, romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler yaşayan bireyler hem OKB hastalarına hem de kontrol grubuna göre iki bilişsel çarpıtma olan düşüncelere önem atfetme ve şişirilmiş sorumluluk duygusuna daha yatkın olduklarını göstermektedir. Ek olarak romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler yaşayan bireyleri kontrol grubundan daha fazla abartma ve mükemmeliyetçilik eğilimindeyken, OKB hastalarından daha eğilimli bulunmamıştır. Bu bulgular, OKB ilişkili olduğu düşünülen inanç sistemlerinin romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerini de karakterize ettiğini ve bu tür inançların bu belirti grubunda daha belirgin olabileceğini düşündürmektedir (Doron ve arkadaşları, 2016).

Ulusal ve uluslararası yapılan birçok çalışmada iki cinsiyet arasında romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerin farklılaşmadığını gösteren pek çok çalışma bulunmaktadır (Doron ve arkadaşları, 2012a, 2012b; Trak, 2016; Yıldırım 2017; Tunçel, 2021; Abak, 2019; Toroslu, 2020). Buna karşın, Abak ve Güzel (2021), partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerde erkeklerin kadınlara kıyasla istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek puanlar aldığını bulurken; ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerde istatistiksel olarak anlamlı bir cinsiyet farkı gözlenmemiştir. Aynı çalışma, ilişki süresinin partner ve ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler üzerindeki etkisini de incelemiş ve hem romantik ilişki hem de partner odaklı obsesif

kompulsif belirti düzeylerinin bireylerin ilişki süresi ile negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki gösterdiğini raporlamıştır.

Trak ve İnöz (2017), benzer şekilde süregelen bir ilişkisi olan katılımcıların oluşturduğu bir çalışmada ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerin yaş ve evlilik süresiyle istatistiksel olarak anlamlı negatif yönde ilişkili olduğunu bulmuşlardır. Bununla beraber; partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin ise cinsiyet, eğitim düzeyi, yaş ve ilişki süresinin istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkisi olmadığını ortaya koymaktadır. Ancak, Doron ve arkadaşları (2014a) yaptıkları çalışmada bu belirtilerin beliren yetişkinlikte ortaya çıktığını ve müdahale edilmediği sürece yetişkin dönemde de devam ettiğini ortaya koymuştur. Benzer şekilde, Yıldırım (2017) yaşları 18-53 arasında değişen katılımcılarla yürüttüğü çalışmasında, romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirti düzeylerinin yaş alınımına göre değişmediğini bildirmiştir.

Alanyazındaki uluslararası ve ulusal yayınlar incelendiğinde romantik ilişkiye ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerin iki cinsiyet açısından anlamlı olarak farklılaşmadıkları görülmektedir (Doron ve arkadaşları, 2012a, 2012b; Tunçel, 2021; Abak, 2019, Trak, 2016; Yıldırım 2017; Toroslu, 2020; Baş, 2019). Ancak, Özel (2021), 380 evli katılımcıdan oluşan çalışmasında romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerinin iki cinsiyet açısından anlamlı düzeyde farklılaştığını belirtmiştir. Bulgular, kadınların erkeklere oranla hem romantik ilişki odaklı hem de partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerinin istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde yüksek olduğunu raporlamıştır. Aynı çalışma bireylerin romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerinin yaş arttıkça istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde azaldığını bulmuşken; partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerinde yaş açısından anlamlı bir fark bulunmadığını belirtmiştir. Bununla beraber; evlilik süresinin romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtileri üzerindeki etkisi incelendiğinde ise istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Baş (2019), romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtileri ve depresyon, anksiyete ve stres arasındaki ilişkiyi araştırdığı çalışmasında, romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerinin cinsiyete ve yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmadığını ortaya koymuştur. Benzer şekilde, romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerin sosyodemografik değişkenlere farklılaşp farklılaşmadığını inceleyen diğer araştırmalar da bireylerin yaşı, evlilik süresi ve cinsiyetinin her iki belirti türünde de anlamlı bir fark göstermediğini ortaya koymuştur (Yıldırım 2018; Yıldırım 2017).

Yapılan çalışmalar romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerinin romantik ilişki içerisinde ortaya çıktığını destekler niteliktedir. Ancak, alanyazında romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtileri üzerine yapılan çalışmalarda cinsiyet, yaş ve evlilik süresi değişkenlerinin etkisi konusunda farklı sonuçlar bulunmaktadır. Bu nedenle, mevcut çalışmada yaş, cinsiyet ve evlilik süresi değişkenlerinin alanyazında bulunun değişken ilişkisine katkı sağlamak adına ilişki odaklı ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Değişkenlerin her iki semptom türüyle ilişkili bulunması halinde kontrol değişkeni olarak ele alınacaklardır.

2.2 Bağlanma Kuramı ve Yetişkinlikte Bağlanma

Bowlby (1988), bağlanmanın her insan için ortak bir yatkınlık olduğunu ve beslenme ve seks kadar önemli olduğunu ve kişinin erken yaşta bakım vereniyile geliştirdiği ilişkinin daha ileriki zamanlarda onun davranış, düşünce ve duygularına yansıtacağını ileri sürmüştür. Ainsworth, Blehar, Waters ve Wall (1978), Bowlby'nin bağlanma teorisini baz alarak üç bağlanma stili tanımlamıştır. Bu bağlanma stilleri: güvenli, kaygılı ve kaçınan bağlanmadır. Güvenli bağlanma, genellikle bakım verenlerle olan sıcak, güvenilir ve yakın etkileşimlerin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Güvenli bağlanan çocuklar ebeveynlerinden uzak kaldıklarında huzursuz olsalar dahi bir araya geldiklerinde sakinleşip çabucak normale dönebilmektedir. Kaygılı bağlanan çocuklar ise ebeveynleri yanında oldukları zamanda bile kendilerini huzursuz hissettikleri görülmektedir. Güven içinde hissetmedikleri için ebeveynlerinden uzak kalıp bir araya geldiklerinde kolayca sakinleşememekte ve kızgın hissetmektedirler. Kaçınan bağlanan çocuklar ise ebeveynlerine karşı kaçınma davranışı göstermektedirler. Ebeveynlerinden ayrı kaldıklarında ağlamamakta, ebeveynleriyle beraberler olduklarında da fazla iletişim kurmamaktadırlar. Hazan ve Shaver (1994) kişinin çocukluk çağında bakım vereniyile geliştirdiği ilişkinin benzerini yetişkinlik döneminde romantik partneriyile kurduğunu, kişinin beklentilerinin de ona göre şekillendiğini öne sürmüştür.

Bağlanma ve evlilik işlevselliği ile ilgili araştırmaların çoğu, güvenli bağlanmanın güvensiz bağlanmadan daha iyi evlilik işlevselliği ile ilişkili olduğuna dair teoriyi desteklemektedir (Lopez, Riggs, Pollard ve Hook, 2011). Güvenli bağlanma örüntüsüne sahip bireylerin kendilerini başkalarına karşı ifade etmede rahat,

ilişkilerindeki belirsiz olaylar için olumlu atıflara sahip olmak eğiliminde oldukları görülmektedir (Collins ve Feeney, 2004). Aynı zamanda, kaygılandığı olaylarda partnerlerinden yardım isteme ve yardım görme eğilimindedirler (Simpson, Rholes ve Nelligan, 1992). Ek olarak, daha etkili başa çıkma mekanizmalarına sahiptirler (Corcoran ve Mallinckrodt, 2000) ve partnerleriyle olumlu cinsel deneyimler yaşadıklarını bildirmektedirler (Feeney, 1999).

Diğer yandan, araştırmalar güvensiz bağlanma örüntüsünün romantik ilişkilerde uyumsuz davranışlarla ilişkili olduğunu göstermektedir. Bağlanma kaçınması örüntüsüne sahip bireyler yakın ilişkilerin önemini ve yakınlık ihtiyaçlarını reddeder; bunun sonucunda bağlanma sistemi devre dışı kalır ve ilişkilerde destek aramaları veya destek sağlamaları mümkün olmaz (Collins ve Feeney, 2000) ve çatışmadan kaçma eğilimindedirler (Corcoran ve Mallinckrodt, 2000.) Öte yandan, kaygılı bağlanan bireyler ise kendi öz değerlerinden şüphe duyarlar ve partnerlerinin onları terk etmesinden endişelidirler. Kararsız ve aşırı harekete geçirici savunmalarının bir sonucu olarak kıskançlık ve aşırı güven arayışının yanı sıra öfkeli ve etkisiz sorun çözme stratejileri sergileyebilirler (Collins ve Feeney, 2004; Shaver, Schachner ve Mikulincer, 2005).

Bakım verenler ile bağlanma, en yaygın kabul edilen bağlanma figürü olsa da yetişkinlik döneminde romantik partnerler bağlanma figürlerinin yerini alabilmektedir. Bu bağlamda, terk edilme korkusu, başkalarına güvenmede zorluk, istenmeyen deneyimlerin olumsuz sonuçlarını abartma gibi güvensiz bağlanma stili özellikleri kişilerin durumlarla baş etme becerilerini engellediğinden ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerle ilişkilendirilmektedir. Özellikle bağlanma kaygısının ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerin gelişiminde ve sürmesinde aynı anda katkıda bulunduğu düşünülmektedir (Doron ve ark., 2012a). Trak ve İnözü (2019) tarafından yapılan çalışma bu bulguları destekler niteliktedir; yapılan çalışmada aşırı koruyucu ebeveynlik tutumunun kaygılı bağlanma ile kaygılı bağlanmanın ise ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Devam eden ya da geçmişte romantik ilişki deneyimi olan 353 kişilik örnekleme yürütülmüş bir başka çalışmada, bağlanma kaygısının ve bağlanma kaçınmasının romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif semptomlarının yordayıcısı olduğu bulunmuştur (Yıldırım, 2018).

2.2.1 Bağlanma Üzerine Araştırmalar

Yakın ilişkilerde güvensiz bağlanmayla ilgili yapılan araştırmalarda bazı çalışmalar kadın ve erkekler arasında bağlanma stillerinin farklılaştığını öne sürerken; bazı çalışmalar da bağlanma stillerinin cinsiyete göre farklılık göstermediğini öne sürmektedir. Kültürün, bağlanma stiline, yaşın ve ilişki süresinin aşka ilişkin tutumlara olan etkisini inceleyen araştırmada, istatistiksel olarak kaçınan bağlanmanın ve ilişki süresinin anlamlı negatif bir ilişkisi olduğu saptanmıştır. Ek olarak, kaygılı bağlanmanın kadınlar ve erkekler arasında farklılaştığı belirtilmiş; kadınların erkeklere kıyasla kaygılı bağlanma puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur (Smith ve Klases, 2016). Seksen altı evli çiftten oluşan örnekleme romantik kıskançlık ve bağlanma stiline cinsiyete göre değişip değişmediği araştıran bir çalışma, bağlanma örüntüsünün cinsiyete göre farklılaşmadığı raporlamaktadır (Güçlü, şenormancı, şenormancı ve Göktürk, 2017). Alanyazındaki güncel çalışmalardan biri olan ve Ciocca ve arkadaşları (2020) tarafından yürütölen çalışmada da erkeklik kaçınan bağlanma ile ilişkili bulunurken, kadınlık kaygılı bağlanma ile ilişkili bulunmuştur. Alanyazında yer alan çalışmalar incelendiğinde güvensiz bağlanma stillerinin iki cinsiyet arasındaki farkına yönelik bir görüş birliğine varılmadığı görölmektedir.

Seksen bir ölkeden, 18-64 yaşları arasındaki 90904 katılımcıyla gerçekleştirilen geniş çaplı bir araştırmada yakın ilişkilerdeki kaygılı bağlanmanın yaş ilerledikçe azaldığı, orta ve ileri yaşta yaşanan bağlanma kaygısının genç yetişkinliğe göre daha az olduğu ortaya konmuştur (Chopik ve Edelstein, 2014).

Alanyazında bağlanma stillerinin eğitim seviyesine göre farklılaşıp farklılaşmadığını araştıran sınırlı çalışma bulunmaktadır (Sağdıç, 2018; Özel, 2021). Sağdıç (2018) tarafından yalnızca 130 evli erkekle yürütölen bir çalışmada, eğitim seviyesi düşük bireylerin kaygılı bağlanma puanlarının eğitim seviyesi yüksek bireylere oranla daha yüksek olduğu ortaya konmuş; ancak kaçınan bağlanma açısından herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır.

Yapılan çalışmalarda güvensiz bağlanma stillerinin psikopatolojiye zemin hazırlayıcı ve psikopatolojiyi sürdürücü bir işlevi olabileceği ortaya konmuştur (Mikulincer ve Shever, 2007; 2012). Araştırmalar, bağlanma kaygısının depresyon ve yaygın anksiyete bozukluğu belirtileri ile istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde ilişkili olduğunu gösterirken; bağlanma kaçınmasının depresif belirtiler ve aleksitimi

ile istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde ilişkili olduğunu göstermiştir (Besharat ve Shahidi, 2014; Marganska, Gallagher ve Miranda, 2013). Depresyon ve yaygın anksiyete dışında, güvensiz bağlanmanın OKB ile ilişkili olduğunu gösteren çalışmalar da bulunmaktadır (Doron ve Kyrios, 2005; Mhyr, Sookman ve Pinard, 2004; OCCWG, 1997). Doksan OKB tanılı bireyle yürütülen bir çalışmada güvensiz bağlanma stillerinin özellikle OKB'nın bilişsel modelle açıklanan inanç tiplerinden olan abartılı sorumluluk, düşünceye ve düşünce kontrolüne aşırı önem verme alt boyutlarıyla anlamlı düzeyde pozitif ilişkili olduğu ortaya belirtilmiştir (Asad ve Dawood, 2015). Hem klinik hem de kontrol grubuyla yürütülen ve bu iki grubu bağlanma stilleri açısından inceleyen bir çalışmada ise, OKB ve depresyon tanılı bireylerin herhangi bir psikopatoloji tanısı bulunmayan bireylere kıyasla terk edilme kaygısının anlamlı bir düzeyde yüksek olduğu belirtilmiştir (Myhr, Sookman ve Pinard, 2004). Doron ve arkadaşlarının (2012c) yürüttüğü bir çalışmada ise benzer olarak, OKB tanılı bireylerin güvensiz bağlanma puanlarının kaygı bozukluğu ve kontrol grubuyla karşılaştırıldığında anlamlı bir seviyede daha yükseklik gösterdiği saptanmıştır. OKB ile kaygı grupları arasından kaçınan bağlanma skorları açısından anlamlı bir farklılaşma bulunmamaktadır (Doron ve arkadaşları, 2012c).

Bağlanma stillerinin Türk örneğinde bağlanma türlerinin farklı psikopatolojilerle ilişkini araştıran çalışmanın örneklemini 104 depresyon, OKB ve panik bozukluk tanılı ve 77 herhangi bir psikopatoloji tanısı almamış kişiler oluşturmaktadır. Bulgular, kaygılı bağlanma ve kaçınan bağlanma skorlarının her üç tanı grubunda da kontrol grubundan anlamlı bir düzeyde yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Diğer yandan, depresyon tanılı kişilerin OKB ve panik bozukluk tanılı kişilere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek kaçınmacı bağlanma skorlarına sahip olduğu ortaya konmuştur (Sümer ve ark, 2009).

Bağlanma stillerinin psikopatolojiyle arasındaki ilişkinin yanı sıra romantik ilişkiler üzerindeki etkisi de araştırma konusu olmuştur. Li ve Chan (2012) tarafından yürütülen, kaçınan ve kaygılı bağlanma ile romantik ilişkilerdeki bağlantıyı inceleyen bir meta-analiz çalışmasında, her iki güvensiz bağlanma türünde de kişilerin romantik ilişkilerini devam ettirmekte zorlandıkları ortaya konmuştur. Kaygılı bağlanma ve ilişki çatışması arasında anlamlı düzeyde pozitif bir ilişki bulunurken; kaçınan bağlanma ile ilişki doyumu, algılanan destek ve bağlılık hissetme arasında anlamlı düzeyde negatif bir ilişki olduğu raporlanmıştır.

İranlı 195 kadının oluşturduğu örneklem yapısıyla yürütülen ve evlilik kalitesinin yetişkin bağlanma örüntüleri arasında bulunan ilişkiyi araştıran çalışmada, evlilik kalitesi ve yetişkin bağlanma örüntüleri arasındaki ilişkide romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerinin aracı rolü olduğu raporlanmıştır (Kabiri, Neshat-Doost ve Mehrabi, 2017).

Evli çiftlerde yetişkin bağlanmasının cinsel doyum ve evlilik doyumu arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmada, erkeklerin kaçınan bağlanma skorlarının kadınlara kıyasla anlamlı bir düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur; kaygılı bağlanma, cinsel doyum ve evlilik doyumu skorlarında ise anlamlı düzeyde bir cinsiyet farkı gözlenmemiştir. Benzer olarak, kaygılı bağlanma ve kaçınan bağlanma skorlarında yaş ve evlilik süresine göre anlamlı bir farklılaşma gözlenmemiştir. Ancak, evlilik doyumu skorlarına bakıldığında kaygılı bağlanma ve kaçınan bağlanma skorlarının evlilik doyumu ile anlamlı düzeyde negatif bir ilişkisi olduğu raporlanmıştır. Kaygılı ve kaçınan bağlanma skorları arttıkça evlilik doyumunun azalmasının yanı sıra, cinsel doyumun da anlamlı bir düzeyde azaldığı raporlanmıştır (Butzer ve Campbell, 2008).

Yıldırım (2017), romantik ilişki odaklı ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtileri ile kaygılı ve kaçınan bağlanma arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmada, kaygılı ve kaçınan bağlanma puanlarının romantik ilişki odaklı ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerini anlamlı düzeyde pozitif yordadığını ortaya koymuştur. Ek olarak, kaygılı bağlanma stilinin kaçınan bağlanma stiline göre romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerini daha güçlü bir düzeyde yordadığını raporlamıştır. Diğer yandan, kaygılı ve kaçınan bağlanma stillerinin partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerini yordama düzeyi arasında bir fark bulunmamaktadır.

Mevcut ilişkisi olan ya da daha önce romantik ilişki yaşadığını belirten üniversite öğrencileriyle yapılan araştırmada ise, bulgular her iki güvensiz bağlanma örüntüsünün de romantik ilişki odaklı ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerini anlamlı bir düzeyde pozitif yordadığını ortaya koymaktadır (Yıldırım ,2018).

Tunçel (2021), tarafından yetişkin bağlanma stilleri, obsesif inançlar ve ruminatif düşünme biçiminin romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtileri üzerindeki etkisini araştıran çalışmada, kaygılı bağlanma ve kaygılı bağlanma puanlarının romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtileri düzeylerini anlamlı bir düzeyde pozitif yönde yordadığını ortaya koymaktadır.

Karaköse ve Özel (2021), tarafından evli bireylerde güvensiz bağlanma örüntüleri ve çift uyumunun romantik ilişkiye ve partnere ilişkin obsesif kompulsif

belirtileri üzerindeki etkisini araştıran çalışmada hem kaygılı hem kaçıngan bağlanma stilinin romantik ilişki odaklı ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerinin her birini anlamlı bir düzeyde pozitif olarak yordamaktadır.

Romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtileri ve yüksek düzeyde ebeveyn koruyuculuğu arasındaki ilişkiyi araştıran bir çalışmada, romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtileri ile yüksek düzeyde ebeveyn koruyuculuğu arasındaki ilişkiye kaygılı bağlanma örüntüsünün aracılık ettiği raporlanmıştır. Aynı zamanda, kaygılı bağlanma ve romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtileri arasındaki ilişkide ise partnere bağlı benlik değerinin düzenleyici rolü olduğu ortaya konmuştur (Trak ve İnoz, 2019). Bu bulgular, romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerinde gelişimle ve benlikle ilgili faktörlerin birlikte rol oynadığını belirtmektedir.

Alanyazında romantik ilişkiler içerisinde güvensiz bağlanma tarzlarının, romantik ilişkiye ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtiler ile ilişkisini açığa çıkaran kısıtlı miktarda araştırma gerçekleştirildiği görülmektedir. Dolayısıyla bu çalışmada, evli bireylerde kaygılı ve kaçıncı bağlanma puanlarının romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerdeki yordayıcı etkisi de incelenecektir.

2.3 Ruminasyon

Ruminasyon psikiyatrik bir tanım olarak kısaca “zihinsel geviş getirme” olarak tanımlanmakta; kavram olarak genellikle aşırı tekrarlayıcı ve olumsuz düşünceyi ifade etmektedir (Abramowitz, MacKay & Taylor, 2008). Alanyazında ruminasyonu OKB’den ayırarak tanımını yapan ilk kişi olan Ingram (1960), ruminasyonu kompulsiyon olmaksızın patolojik bir düşünce anlamına gelen “fobik-ruminatif durum” olarak tanımlamıştır. Farklı patolojik bozuklukların merkezinde farklı kelimelerle tanımlansa da ruminasyon girici ve kontrol edilemeyen düşünce olarak karakterize edilmektedir. Zorlayıcı/girici ruminasyon terimi 1970’li senelerde travma sonrası stres bozukluğu hakkında yrtlen araştırmalarda “irade dışı Şekilde oluşan, kişinin devam ettirdiği eylemlere mni olan, çoğunlukla geçici, kontrolü g ve engellemek için zorlayıcı bir gayret isteyen yineleyen düşünceler” biçiminde tanımlanmaktadır (Clark ve Rhyno, 2005). Benzer dönemde depresyon üzerine yapılan çalışmalarda ise ruminasyon “oğunlukla negatif bir duyguduruma tepki gösterme Şeklinde kendini gösteren yineleyici ve depresif düşünce” Şeklinde tanımlanmaktadır (Rippere, 1977).

Tepki biçimleri kuramı, ruminasyonun bir teorisinin temeli olarak kullanıldığı ilk kuramdır. Bu teori çerçevesinde ruminasyon “kişinin depresyon belirtilerine, belirtilerin olası neden ve sonuçlarını hedef almış, yineleyici ve pasif bir düşünme tarzı”dır (Butler ve Nolen-Hoeksema, 1994). Bu teoriye göre depresif belirtiler nedeniyle ortaya çıkan ruminatif düşünme, depresyon belirtileri odaklı ise depresyon belirtilerinin süresinin ve şiddetinin artmasına, orta düzey depresyonun majör depresyona ilerlemesine yol açmaktadır (Nolen-Hoeksema, 1991). Tepki biçimleri kuramına göre depresif belirtilerin süresinin uzaması dört mekanizma ile açıklanabilir: negatif düşünme, problemle başa çıkma becerisinde azalma, davranışsal durumlarda azalma ve sosyal destekte azalma. Klinik depresyonu olan bireylerde ruminasyon geçmişi, geleceği ve şimdikiyi değerlendirirken daha negatif bir tutuma neden olmaktadır. Ruminatif düşünme, sorunun daha kötümser bir algıda değerlendirilip, kişinin sorunu değerlendirirken kendisine ve hatalarına karşı daha eleştirel ve küçümseyici davranmasını beraberinde getirmekle birlikte, kimi zaman sorunların çözülemeyen olarak algılanmasına sebep olmaktadır (Papageorgiou ve Wells, 2004) Bu bağlamda, depresif ruh haline odaklanan bireylerin keyif aldıkları davranışları yapma tutumlarında azalma (Lyubomirsky ve Nolen-Hoeksema, 1993; Benight ve Bandura, 2004) ve kişilerarası ilişkilerinde zayıflama olduğu görülmektedir (McCullough ve ark, 1998). Tepki biçimleri kuramı dışında ruminasyonu açıklamak için öz-denetimli yürütücü işlem kuramı, amaca dönük ilerleme kuramı, üzüntü ilişkili ruminasyon kuramı, stres tepkisi ruminasyon modeli, olay sonrası ruminasyon kuramı, kavramsal-yargılayıcı kendine odaklanma kuramı, çok boyutlu ruminasyon kuramı gibi birçok kuram ortaya konmuştur. Ancak bunlar arasında amaca dönük ilerleme teorisi ruminatif düşünmenin sadece depresif ruh halinde ortaya çıkmadığını savunması bakımdan önemlidir.

Amaca dönük ilerleme kuramı, Martin ve Tesser (1996) tarafından geliştirilmiş ve Nolen-Hoeksama (1991)’nın aksine ruminatif düşünmenin sadece depresif ruh durumuna tepki olarak değil, belirli amaca yönelik doyurucu ya da kişinin kendine koyduğu standartlara uygun sonuç oluşmadığında tetiklendiğini savunmaktadır. Aynı zamanda, bu tetiklenme hedefe ulaşmaktaki yaşanan güçlükleri ve bu durumlarla başa çıkma yöntemleriyle de ilişkilidir. Bu süreçte amaca giden yollar değerlendirilip, hedef ulaşılabilirliği yeniden gözden geçilerek bireyin amaca dair tutumu yeniden oluşturulur. Bahsi geçen süreçler bütünü geniş bir zaman aralığında tekrarlar ise ruminasyon şeklinde isimlendirilir (Martin, Shrira ve Startup, 2004).

Üst-bilişsel yaklaşım olarak birbirine benzemekte olan obsesyon ve ruminasyon bazı noktalarda birbirinden ayrılmaktadır. Bu bağlamda, bu iki süreci birlikte destekleyen ve sürmesini sağlayıp yıkıcı etkilere yol açan durum, bireylerin bu bilişsel süreçler konusundaki olumlu üst-bilişsel inanışlarıdır. Kişi otojen obsesyonunda düşüncelerini çözümleyerek bu sıkıntı verici düşüncelerin etkisinin azalacağına inanarak obsesif kompulsif döngüyü sürdürmektedir. Benzer olarak ruminasyona yatkın bireylerde de birey, ruminasyonun hatalarını fark etmesini ve ileride hataya düşmememesini sağlayacağına inanarak ruminatif döngüyü sürdürebilmektedir (Ulusoy, Yavuz, Kara ve Karadere, 2015; Papageorgiou ve Wells, 2001). Başka bir deyişle, ruminasyona yatkın olan insanlar sorunları hakkındaki duygularına pasif olarak odaklanmaktadır (Nolen-Holeksema, Wisco ve Lyubomirsky, 2008).

Ruminasyonun etkili bir başa çıkma mekanizması olarak kullanılmama sebeplerinden biri de kişilerin bağlanma stilleri olduğu düşünülmektedir. Kaygılı bağlanan bireylerin yakın ilişkilerinde bir tehdit hissettiklerinde, ruminatif başa çıkma stratejilerini kullanma olasılıkları daha yüksektir (Burnette ve ark., 2009). Ayrıca, Saffrey ve Ehrenberg (2007) romantik bir ayrılıktan sonra bağlanma kaygısı yüksek olan genç yetişkinlerin daha fazla derin düşündüklerini (brooding) göstermiştir. Bunun nedeni, yüksek bağlanma kaygısında kişilerin partnerlerine olumsuz yüklemeler yapmaları ve bu olumsuz yüklemeleri sürdürmeleri olduğu düşünülmektedir. Bu olumsuz yüklemelerin sürdürülmesi; kişilerin eski ilişkilerini ruminasyon yoluyla canlı tutmalarına yol açabilir. Lanciano ve arkadaşları (2012), bağlanma ve uyumsuz ruminasyon teorilerini entegre ederek bağlanma kaygısı ve kaçınmanın, kara kara düşünme ve depresyona yönelik ruminasyon dahil olmak üzere işlevsel olmayan ruminasyonla pozitif olarak bağlantılı olduğunu öne sürmüştür. Bağlanma kategorilerini kullanarak, Reynolds ve arkadaşları (2014), ruminasyon ile genç yetişkinlerin bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Bu araştırmada kaygılı bağlanma puanları yüksek olan genç yetişkinlerin, güvenli ve kaçınan bağlanma puanları yüksek olanlara oranla daha çok ruminasyona eğilimli olduğunu bulmuştur.

2.3.1 Ruminasyon Üzerine Araştırmalar

Alanyazında pek çok çalışma her iki cinsiyet arasında ruminatif düşünme eğiliminin farklılaştığını ortaya koymuş; bu çalışmalar kadınların erkeklere oranla daha fazla ruminatif düşünme eğiliminde olduklarını göstermiştir (Gümüş ve Tutarel

Kışlak, 2019; Abak ve Güzel, 2021; Calmes ve Roberts, 2007; Nolen-Holeksema, Wisco ve Lyubomirsky, 2008). Benzer olarak, Bugay ve Erdur-Baker (2011) 14-24 yaş aralığında 866 öğrencide ruminasyon düzeyinin toplumsal cinsiyet ve yaşa bağlı değişimini incelediği araştırmada, ruminasyon düzeyinin kız öğrencilerde erkek öğrencilere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Bununla beraber, yaşın ruminasyon düzeyi üzerinde anlamlı bir etkisine rastlamamışlardır.

Koreli evli öğretmenlerin oluşturduğu bir örnekleme yürütülen ve bağlanma ile evlilik doyumu arasındaki ilişkide ruminasyon, empati ve affetmenin aracı etkisini araştıran bir çalışmada, kaygılı bağlanma ve ruminasyon arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif bir ilişki olduğunu bulunurken; kaçingan bağlanma evlilik doyumunun ruminasyon ile arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmamıştır. Benzer şekilde, bu çalışmada yaş ve ruminasyon arasında da anlamlı bir ilişki raporlanmamıştır. (Chung, 2014). Buna karşın, Sütterlin ve arkadaşları (2012) tarafından 15-87 yaşları arasında bireylerle yürütülen çalışmada ise ruminasyon düzeyinin yaş arttıkça azaldığı, özellikle 63 yaş ve üzeri grubun diğer yaş gruplarına oranla en düşük ruminasyon düzeyini ortaya koymuşlardır.

Evli bireylerde affetmenin ve ruminatif düşünme düzeyinin ruh sağlığı ve evlilik uyumunu inceleyen bir araştırmada, kadınların erkeklerden anlamlı düzeyde daha yüksek ruminatif düşünme skoru aldığını raporlanmıştır. Aynı çalışma ruminatif düşünme ve evlilik uyumu arasında anlamlı düzeyde negatif ilişki olduğunu; ruminatif düşünme düzeyi arttıkça evlilik uyumunun azalmakta olduğunu bulmuştur (Göztepe Gümüş ve Tutarel Kışlak, 2019).

Ruminatif düşüncelerin ilişkisi olan kişilerde partner odaklı ve ilişki odaklı OKB ile ilişkili olduğu bilinmektedir (Kılıç ve Altınok, 2021; Abak ve Güzel, 2021; Tunçel, 2021). Uluslararası alanyazın tarandığında ruminasyon ve partnere ilişkin ve ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtileri üzerinde bir araştırmaya rastlanmamıştır. Türkiye’de ise bu konuda yapılan sınırlı çalışma bulunmaktadır. Abak ve Güzel (2021) romantik ilişki içerisinden olan 689 kişiyle gerçekleştirdikleri ve ruminatif düşünme biçimi, beden algısı ve sosyal görünüş kaygısının partnere ilişkin ve romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerinin üzerindeki etkisini inceledikleri araştırmada, ruminatif düşünme biçiminin ilişkiye ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtileri üzerinde istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde etkisi olduğunu bulmuşlardır. Bu çalışmada aynı zamanda kadınların erkeklere kıyasla anlamlı bir düzeyde daha yüksek

ruminatif düşünme biçimi skorlarına sahip olduğu raporlanmıştır. Yine aynı çalışma, ilişki süresi arttıkça ruminatif düşünme puanlarının azaldığı gözlemlenmiştir.

Kılıç ve Altınok (2021) en az 5 aylık ilişkisi bulunan 270 kişilik örnekleme romantik odaklı obsesif kompulsif belirtilerinin ilişki doyumu üzerindeki etkisinde ruminatif düşünmenin ve kıskançlığın aracı etkisini incelemişlerdir. Bu çalışmada romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirti düzeyi arttıkça ruminasyon düzeyinin ve romantik kıskançlığın arttığı ve ruminasyonun ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ve ilişki doyumu arasındaki ilişkide aracı etkisi olduğu bulunmuştur.

Tunçel (2021) ise bağlanma stilleri, obsesif inançlar ve ruminatif düşünmenin romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtileri üzerindeki etkisini incelediği araştırmasında, ruminatif düşünme eğiliminin romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirti düzeyinin istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde yordadığını raporlamıştır.

Yukarıdaki bilgiler bize alanyazında ruminatif düşünce biçimleri ve ilişki odaklı ve partner odaklı belirtiler arasındaki ilişkiyi inceleyen sınırlı sayıda çalışmada olduğunu ve yapılan çalışmalarda bulunan ilişkinin çift yönlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bu nedenle bu çalışmada ruminatif düşünme biçiminin romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler üzerindeki yordayıcı etkisi de araştırılacaktır.

2.4 Evlilik Uyumu

Evlilik çoğu toplumda anahtar bir yapıdır. Genel olarak, tipik olarak birlikte yaşamak, yaşam deneyimlerini paylaşmak ve çocuk yetiştirmek amacıyla kurulan, hayattaki en önemli ve uzun süreli ilişkilerden biri olması amaçlanan kişisel bir ilişkide iki kişinin resmi olarak tanınan ortaklığı olarak tanımlanabilir. Eşlerin birbirlerinin ihtiyaçlarını tanınması, anlaması ve karşılması beklenir (Güleç, 2015).

Alanyazında, evlilik uyumu ve evlilik doyumu kavramları çoğunlukla birbiriyle karıştırılmaktadır. Nitekim evlilik doyumu olarak geçen kavram, bireylerin evliliğin her mertebesinde hissettikleri öznel memnuniyet duygusuyla tanımlanır; diğer taraftan evlilik uyumu söz konusu olduğunda ilişki kalitesinin daha geniş bir perspektiften ele alınması ve çoğunlukla evliliğin bilişsel boyutta değerlendirilmesi gerekir (Güleç, 2015).

Evliliğin bireysel ve psikolojik etkilerinden bahsedilirken sıklıkla kullanılan kavramlardan biri de evlilik uyumudur. Evlilik uyumu, farklı kişilik özellikleri

gösteren bir çiftin, mutluluğa ve ortak amaçlara ulaşmak için birbirini tamamlamak amacıyla evlilik içinde bütünleşmesi olarak tanımlanmaktadır (Spanier, 1976). Rogers'a (1972) göre ise evlilik uyumu, "ortak ilgiler, dikkat, anlayış ve kabul sayesinde evliliklerinde genel bir mutluluk ve memnuniyet hissine sahip olan çiftler arasındaki ruhsal durum" olarak tanımlanmaktadır. Bu uyum, evli çiftler arasındaki çatışmaları işlevsel yöntemlerle çözebilme, evlilik ile ilgili konularda fikir birliğine varabilme, partnerlerin iyi bir etkileşim içerisinde olup birbirlerini desteklemelerini beraberinde getirmektedir (Erbek, Beştepe, Akar, Eradamlar ve Alpkan, 2005). Aynı zamanda uyumlu bir evlilik için iletişim, değerler ve hedefler, fikir yürütme, ev işlerinin dağılımı, yakın akrabalarla ilişkiler, boş vakitlerin ve gelir yönetimi gibi ekonomik, yönetsel ve psikososyal konularda anlaşmaya varması gerekmektedir (Aktaş, Baysal ve Yılmaz, 2018). Evlilik uyumu ilişkinin sürdürülmesi ve güçlü olmasında önemli bir role sahiptir (Gaal, 2005). Evlilik uyumunun sağlanamaması durumunda ailenin birlik ve beraberliğinde sorunlar yaşanabilir, bu da ailede anlaşmazlıklara, duygusal yıkımlara ve çözülmeye neden olabilir (Aktaş, Baysal ve Yılmaz, 2018).

2.4.1 Evlilik Uyumu Üzerine Araştırmalar

Alanyazında, evlilik uyumunun yaş, cinsiyet, evlilik süresi, çalışma durumu gibi sosyodemografik değişkenlerle ilişkisinin araştırıldığı pek çok çalışma bulunmaktadır. Whiteman, McHale ve Crouter (2007), 188 evli çift ile yaptıkları çalışmada erkeklerin evlilik uyumlarının kadınlara oranla anlamlı bir düzeyde daha fazla olduğu raporlamıştır. Benzer olarak, Özmen ve Atik (2010), 204 evli bireyle yürüttükleri çalışmada erkeklerin evlilik uyumu skorlarının kadınlardan anlamlı düzeyde daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur.

Diğer yandan, evlilik uyumunun iki cinsiyet arasında farklılık göstermediğini ortaya koyan pek çok çalışma da bulunmaktadır (Gager ve Sanchez, 2003; Kurdek, 2005; Demir-Erbil ve Hazer, 2018; Tutarel-Kışlak ve Çubukça, 2002; Hoşgör, 2012). Gager ve Sanchez (2003), evlilik kalitesi ve uyumunun cinsiyetler arası anlamlı bir fark göstermediğini raporlamıştır. Benzer şekilde, Kurdek (2005) tarafından evliliğinin başlarında olan 536 çiftle yapılan çalışmada ise cinsiyetin evlilik uyumu açısından anlamlı olarak farklılaşmadığını belirtmiştir.

Alanyazında güncel olarak 400 evli bireyle gerçekleştirilen çalışmada ise yine evlilik uyumunun iki cinsiyet arasında anlamlı düzeyde farklılaşmadığını belirtmiştir. Yetişkinlik dönemlerine bakıldığında ise, aynı çalışma, geç yetişkinlik dönemindeki kişilerin erken yetişkin dönemindeki kişilere göre evlilik uyumlarının anlamlı düzeyde düşük olduğunu göstermiştir (Demir-Erbil ve Hazer, 2018). Aynı çalışma, evlilik uyumu ve evlilik düzeyi arasında anlamlı düzeyde pozitif bir ilişki olduğunu belirtmiştir.

Evlilik uyumunun yaşa göre farklılaşıp farklılaşmadığı alan yazında sıklıkla merak edilen bir konu olmuştur. Evlilik uyumunun yaş artışına göre değişmediğini gösteren bazı çalışmalar bulunmaktadır (Polenik ve ark., 2017; Eslami, Hasanzadeh ve Jamshidi, 2014; Tutarel-Kışlak ve Çubukça, 2002; Hoşgör, 2012; Akpınar, 2016). Benzer olarak, Tutarel-Kışlak ve Çubukça (2002) tarafından 75 çiftle yürütülen ve yaş, cinsiyet, ev işi üstlenme, çocuk sayısı, evlilik yılı gibi sosyodemografik değişkenlerin evlilik uyumunu yordayıp yordadığını araştıran çalışmada, bu değişkenlerin evlilik uyumunu anlamlı bir düzeyde yordamadığını ortaya konmuştur.

Alanyazında evlilik uyumunun psikopatolojik bozukluklar üzerinde çift yönlü etkisi olduğu görülmektedir. Evlilik uyumu ve duygudurum bozuklukları, anksiyete bozuklukları ve madde kullanım bozuklukları arasındaki ilişki incelendiğinde; bu psikopatolojik bozuklukların evlilikteki sıkıntılar ile istatistiksel olarak anlamlı pozitif ilişkisi olduğu bulunmuştur (Whisman, 2007). Evli bireylerle yapılan araştırmalarda iyi bir evlilik uyumunun psikopatolojik problemlerin üstesinden gelebilmek için gerekli olduğu vurgulanmaktadır (Sahu ve Singh, 2014; Pal, 2017).

Evli bireylerde evlilik uyumu ile ruhsal belirtiler arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmada, depresyon, anksiyete, somatizasyon, öfke ve OKB semptomları ile evlilik uyumundaki azalma arasında anlamlı düzeyde negatif ve ters yönlü ilişkiler olduğu ortaya konmuştur (Oğuz, Karaytuğ ve Çakmak, 2020). Yani, evli bireylerin evlilik uyumu azaldıkça, depresyon, anksiyete somatizasyon, öfke ve OKB semptomları artmaktadır. Bununla beraber, evli bireylerin depresyon, anksiyete somatizasyon, öfke ve OKB belirtileri arttıkça evlilik uyumları azalmaktadır. Benzer olarak, Doron ve arkadaşları (2012a) obsesif kompulsif belirtilerin bireylerin romantik ilişki kalitesini etkilediğini ve ilişki tatminsizliğini pozitif yönde yordadığını ortaya koymuştur. Almardani (2019), evlilik uyumunun OKB hastaları ve kontrol grubunda farklılaşıp farklılaşmadığını araştırmak için yaptığı çalışmada, OKB tanılı kişiler ve kontrol grubu arasındaki evlilik doyumu skorlarında anlamlı düzeyde bir fark olduğu ortaya

koymuştur. OKB grubu, kontrol gruba göre anlamlı düzeyde düşük evlilik uyumu skorları bildirmiştir.

Bu konuda ülkemizde yrtlmş çalışmalar da bulunmaktadır. Trak ve İnoz (2017), romantik ilişkiye ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerin ilişki doyumunu azalttığını gözlemlemiştir. Partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerinin evlilik uyumu ve evlilik doyumunu üzerindeki etkisi araştıran bir çalışma, obsesif kompulsif semptomlarının her iki değişken ile negatif yönde ilişkili olduğunu bulmuştur (Baş, 2019). Bu çalışmaya göre, bireyler eşlerinin kusurları ile ilgili obsesif düşüncelere sahip olduğunda, evlilikte problemlerin oluşmakta, evlilik doyum ve uyum azalmaktadır. Evli bireylerde romantik ilişkiye ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerinin yordayıcıları olarak bağlanma ve evlilik uyumunu inceleyen bir çalışmada ise, evlilik uyumunun ilişkiye ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtileri negatif yönde yordadığını ortaya koymuştur (zel, 2021).

2.5 Güvensiz Bağlanma Stilleri, Ruminatif Düşünme Biçimi, Evlilik Uyumu ile Romantik Odaklı ve Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirtiler erçevesindeki Araştırmalar

Bağlanma stillerinin psikopatolojiyle arasındaki ilişkinin yanı sıra romantik ilişkiler üzerindeki etkisi de araştırma konusu olmuştur. Li ve Chan (2012) tarafından yrtlen, kaçıngan ve kaygılı bağlanma ile romantik ilişkilerdeki bağlantıyı inceleyen bir meta-analiz çalışmasında, kaygılı ve kaçınmacı bağlanma stillerinin kişilerin romantik ilişkilerini devam ettirmekte zorlanmalarına yol açtığı ortaya konmuştur. Aynı zamanda kaygılı ve kaçınmacı bağlanmanın evlilik uyumu üzerinde negatif yönde bir etkiye sahip olduğunu, özellikle kaçınmacı bağlanmanın evlilik uyumu üzerindeki bozucu etkisinin daha fazla olduğu gösteren çalışmalar da mevcuttur (Li ve Chan, 2012; zel, 2021; Barry ve Lawrance; 2013).

Romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerin bağlanma ile ilişkisi inceleyen birçok çalışma mevcuttur (Yıldırım, 2017; zel, 2021; Doron ve ark, 2012; Trak ve İnoz, 2017). Yıldırım (2017), her iki bağlanma stiline de romantik ilişki odaklı ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirti düzeylerini anlamlı düzeyde pozitif yordadığını ortaya koymuştur.

Evlilik uyumunun psikopatoloji ile olan ilişkisi incelendiğinde ise, aralarında çift yönlü bir etki olduğu gözlenmiştir. Evlilik uyumu ile duygudurum bozuklukları,

anksiyete bozuklukları ve madde kullanım bozuklukları arasındaki ilişki incelendiğinde; bu psikopatolojik bozuklukların evlilikteki sıkıntılar ile istatistiksel olarak anlamlı pozitif ilişkisi olduğu bulunmuştur (Whisman, 2007). Aynı zamanda, evli bireylerle yapılan araştırmalarda iyi bir evlilik uyumunun psikopatolojik problemlerin üstesinden gelebilmek için de gerekli olduğu vurgulanmaktadır (Sahu ve Singh, 2014; Pal, 2017).

Trak ve İnöz (2017), romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerin ilişki doyumunu azalttığını gözlemlemiştir. Partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerinin evlilik uyumu ve evlilik doyumu üzerindeki etkisi araştıran bir çalışma, obsesif kompulsif semptomlarının her iki değişken ile negatif yönde ilişkili olduğunu ortaya koymuştur (Baş, 2019). Bu çalışmaya göre, bireyler eşlerinin kusurları ile ilgili obsesif düşüncelere sahip olduğunda, evlilikte problemlerin oluştuğu, evlilik doyumunun ve uyumunun azaldığı görülmektedir. Evli bireylerde romantik ilişkiye ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerinin yordayıcıları olarak bağlanma ve evlilik uyumunu inceleyen bir çalışmada ise, evlilik uyumunun ilişkiye ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtileri negatif yönde yordadığını ortaya koymuştur (Özel, 2021).

Ruminatif düşüncelerin, ilişkisi olan kişilerde partner odaklı ve ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile ilişkili olduğu gözlenmiştir (Kılıç ve Altınok, 2021; Abak ve Güzel, 2021; Tunçel, 2021). Uluslararası alanyazın incelendiğinde, ruminasyon ve partnere ilişkin ve ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtileri üzerinde bir araştırmaya rastlanmamıştır. Türkiye’de ise bu konuda yapılan sınırlı çalışma bulunmaktadır. Abak ve Güzel (2021) romantik ilişki içerisinde olan 689 kişiyle yürüttükleri çalışmada, ruminatif düşünme biçiminin romantik ilişkiye ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtileri üzerinde istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde etkisi olduğunu gözlemlemiştir. Tunçel (2021) ise bağlanma stilleri, obsesif inançlar ve ruminatif düşünmenin romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtileri üzerindeki etkisini incelediği araştırmasında, ruminatif düşünme eğiliminin romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirti düzeyinin istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde yordadığını raporlamıştır. Aynı zamanda, ruminatif düşünme biçiminin ve obsesif inançların güvensiz bağlanma stilleri ile romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler arasındaki ilişkide aracı rolü olduğunu ortaya koymuştur.

Karaköse ve Özel (2022) ise evli bireylerle yürüttükleri çalışmada, kaygılı bağlanma ile romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtiler arasındaki

ilişkide evlilik uyumunun aracı rolü olduğunu ortaya koymuştur. Benzer olarak, kaçınan bağlanma ile romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtiler arasındaki ilişkide evlilik uyumunun aracı rolü olduğunu gözlemlemiştir.

Özetle, alanyazındaki bu araştırmalar romantik ilişkilerde ortaya çıktığı belirtilen romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtileri etkileyen faktörlerin kaygılı ve kaçınmacı bağlanma, ruminatif düşünce biçimleri ve evlilik uyumu olduğunu belirtilmektedir. Bu çerçevede yürütülen alanyazındaki çalışmaların sınırlı olmasının yanı sıra ruminatif düşünce biçimi ile romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtiler arasında ters yönlü bir ilişki olduğu dikkat çekmektedir. Ek olarak, bu bağlamda alanyazında evlilik uyumu çoğunlukla bağımsız değişken olarak değil, çıktı değişkeni olarak ele alınmıştır. Bu bağlamda, romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtiler üzerinde daha fazla araştırılma yapılması bu belirti grubunun oluşmasında ve sürmesindeki etkenlerin daha iyi anlaşılmasına katkı sunacaktır. Tüm bu bilgiler ışığında bu çalışmada, romantik ilişki odaklı ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtiler ile güvensiz bağlanma stilleri arasındaki ilişkide ruminatif düşünme biçimi ve evlilik uyumunun aracı rolü incelenmiştir. Ek olarak, alanyazında ortaya konulan farklı bulgulara katkı sağlamak adına ölçümlenecek değişkenlerin yaş, cinsiyet, evlilik süresi, gelir düzeyi, eğitim düzeyi ve çalışma durumu bakımından incelenmiştir.

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

3.1 Örneklem

Araştırmamızın örneklemini 23 ile 70 yaş aralığında evli ve eşiyile birlikte yaşayan 229'u (%65.2) kadın, 112'si (%34.8) erkek; toplam 351 katılımcıdan oluşmaktadır. Araştırmamız, survey.monkey.com.tr sitesi üzerinden çevrimiçi ortamda yürütülmüştür. Araştırmanın katılımcılarına uygun örnekleme yöntemi ile ulaşılmıştır. Araştırmada yasal olarak evli olmayan, eşiyile beraber yaşamayan ve OKB tanısı almış kişiler dışlanmıştır. Katılımcıların psikiyatrik tanı alıp almama durumu ve psikiyatrik ilaç kullanımının çalışma örneklemindeki dağılımını görmek amacıyla bu sorular sosyodemografik soru formuna eklenmiştir. Katılımcılardan sırasıyla her biri öz bildirimine dayalı olan veri toplama araçlarını doldurması istenmiştir.

Yakın ilişkiler ile ilgili olan romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler (Doron ve ark., 2016) henüz herhangi bir psikopatolojik bozukluğun tanı kriterinde yer almadığı için bu çalışma klinik olmayan örneklemele yürütülmüştür.

3.2 Veri Toplama Araçları

Katılımcılardan sırasıyla, Sosyodemografik Form, Yakın İlişkide Yaşantılar Envanteri (YİYE-II) Kısa Formu, Ruminatif Düşünce Biçimi Ölçeği (RDBÖ), Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği (YÇUÖ), Romantik İlişki Odaklı Obsesyon ve Kompulsiyonlar Ölçeği (RİOKÖ) ve Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirtiler Ölçeği (PİOKBÖ)'ni doldurmaları istenmiştir.

3.2.1 Sosyodemografik Form (Ek-B)

Araştırmacı tarafından hazırlanan bu formda, katılımcıların yaş, cinsiyet, eğitim seviyesi, sosyoekonomik durumu, çalışma durumu, evlilik süresi, eş ile tanışma şekli, psikiyatrik tanı alıp almadıkları ve psikiyatrik ilaç kullanıp kullanmadıkları hakkında bilgiler alınmıştır.

3.2.2 Yakın İlişkide Yaşantılar Envanteri-II Kısa Formu (YİYE-II Kısa Formu) (Ek-C)

Bu çalışmada bireylerin güvensiz bağlanma stillerini ölçmek için YİYE-II Kısa Formu kullanılmıştır (Fraley, Waller ve Brennan, 2000). Zayas, Mischel, Shoda ve Aber (2011) tarafından geçerliği yürütülen ölçeğin dilimize uyarlaması Selçuk ve arkadaşları (2005) tarafından gerçekleştirilmiştir. Tüm maddeler 7’li Likert tipi ile değerlendirilmektedir (1=kesinlikle katılmıyorum ile 7=tamamen katılıyorum arası). On maddenin 5’i kaygılı bağlanan bireyleri temsil ederken, 5’i kaçınan bağlanan bireyleri temsil etmektedir. Ters kodlanan maddeler 2 ve 6’dır. Ölçekten alınan puanın artması alt boyutlara göre kaçınan bağlanmanın ve kaygılı bağlanmanın daha yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir.

Kaçınma alt boyutunun iç tutarlık katsayısı 0.90, kaygı alt boyutunun iç tutarlık katsayısı 0.86’dır. Ölçeğin kısa formunun kaçınma boyutu için iç tutarlık katsayısı 0.66, kaygı alt boyutunun iç tutarlık katsayısı 0.81’dir. Kaçınma alt boyutu için “Eşime açılma konusunda kendimi rahat hissetmem.” maddesi; kaygı alt boyutu için ise “Sıklıkla, eşimin beni gerçekten sevmediği kaygısına kapılıyorum.” maddeleri örnek ölçek maddeleridir.

3.2.3 Ruminatif Düşünme Biçimi Ölçeği (RDBÖ) (Ek-D)

Araştırmamızda bireylerin ruminatif düşünce biçimlerini ölçmek için RDBÖ kullanılmıştır. Bu ölçeğin diğer ruminasyon ölçeklerinden farkı, sadece depresyon odaklı olmaması ve kişinin duygudurumundan bağımsız ölçüm yapmayı amaçlamasıdır (Karatepe, 2010). Brinker ve Dozois (2009) tarafından Martin ve Tesser’in ruminasyon teorisini temel alarak ruminatif düşünce eğilimini bilişsel bir süreç olarak değerlendirmek amacıyla geliştirilen ölçek, 20 maddeden oluşmaktadır. Tüm maddeler 7’li Likert tipi ile değerlendirilmektedir (1=kesinlikle katılmıyorum ile

7=tamamen katılıyorum arası) ve ters kodlanan madde bulunmamaktadır. Ölçeğin, ruminatif düşünce biçimini belirleyen bir kesme puanı yoktur. Ölçekten alınan puandaki artış, ruminatif düşünme eğilimindeki artışı göstermektedir.

Ölçeğin orijinal çalışmasında iç güvenirliği 0.92 olarak bulunurken, (Brinker & Dozois, 2009) Karatepe (2010) tarafından yapılan Türkçe uyarlamasında ise 0.91 bulunmuştur. Test-tekrar test güvenirliği ise 0.84'tir. Ölçek maddeleri "İstenmeyen düşünceleri zihnimden bir türlü atamam." ve "Bir meseleyi çözmeye çalışırken, zihnimde farklı noktalara dağılan uzun bir tartışma yaşar gibi olurum." olarak örneklendirilebilir.

3.2.4 Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği (YÇÜÖ) (Ek-E)

Bu çalışmada evli bireylerin çift uyumunu ve doyumunu ölçmek için YÇÜÖ kullanılmıştır. Bu ölçek Spanier (1972) tarafından geliştirilen 32 maddelik Çift Uyum Ölçeği'nin 14 maddeye indirgenmiş halidir (Busby ve ark., 1995). Orijinal ölçek faktör analizi sonucunda doyum, uzlaşım ve görüş birliği faktörlerinden oluşmaktadır. Doyum faktörü 1., 2., 3., 4., 5. ve 6. maddelerle, uzlaşım faktörü 7., 8., 9. ve 10. maddelerle ve görüş birliği 11., 12., 13. ve 14. Maddelerle ölçümlenmektedir.

Türk kültürüne uyarlanan versiyonunda ise yapılan faktör analizi sonucunda doyum faktörünün 7., 9., 11., 12., 13. maddelerle, uzlaşım faktörünün 1.,2.,3.,4.,5., 6. maddelerle ve görüş birliğinin 8.,10., ve 14. Maddelerle ölçümlenmesinin uygun olduğu belirlenmiştir (Bayraktaroğlu ve Çakıcı, 2017). Tüm maddeler 5'li Likert tipi ile değerlendirilmekte (0=hiçbir zaman ile 4=çoğu zaman arası) ve 7., 8., 9. ve 10. maddeleri ters kodlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 70'tir ve toplam puandaki artış evlilikteki uyumun arttığı anlamına gelmektedir. Ölçeğin toplam puan Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı 0.87'dir. Doyum, uzlaşım ve görüş birliği alt boyutlarının Cronbach alfa iç tutarlık katsayıları ise sırasıyla 0.80, 0.80 ve 0.74'tür. Örnek ölçek maddeleri; "Ne sıklıkla bir şeyi sakince tartışırsınız?" ve "Muhabbet-sevgi gösterme"dir.

3.2.5 Romantik İlişki Odaklı Obsesyon ve Kompulsiyonlar Ölçeği (RİOKÖ) (Ek-F)

Araştırmamızda evli bireylerin romantik ilişkileriyle ilgili obsesyon ve kompulsiyonlarını ölçmek amacıyla RİOKÖ kullanılmıştır. Ölçek Doron ve

arkadaşları (2012a) tarafından geliştirilen ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması Trak ve İnöz (2017) tarafından yapılmıştır. 12 maddeden oluşan ölçeğin tüm maddeleri 5'li Likert tipi ile değerlendirilmektedir (0=Bana hiç uygun değil ile 4=Bana çok uygun arası). Ölçeğin alt boyutlarından olan partnere duyulan sevgi 1., 7., 10. ve 14. maddeler ile, ilişkinin doğruluğu 3., 5., 9. ve 12. maddeler ile, partner tarafından sevilme ise 4., 6., 11. ve 13. maddeler ile ölçümlenmektedir. Toplam puan üstünden değerlendirilen ölçekte toplam puandaki artış romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerdeki artışı temsil etmektedir. Ölçekten alınabilecek toplam skor 0 ile 48 arasında değişebilmektedir. Öz bildirim dayalı bir ölçek olduğu için, 2 ve 8 numaralı maddeler cevapların kalitesini kontrol etmek amaçlı eklenmiş ve puan hesabına dahil edilmemektedir (Trak ve İnöz, 2017).

Ölçeğin orijinalinin bütünü için iç tutarlık katsayısı 0.93 olarak bulunmuştur. Partnere duyulan sevgi, ilişkinin doğruluğu ve partner tarafından sevilme alt boyutlarının Cronbach alfa iç tutarlık katsayıları ise 0.84, 0.79 ve 0.87 olarak bulunmuştur (Doron, 2012). Ölçeğin Türk örnekleminde geçerlik ve güvenilirlik çalışması aktif bir romantik ilişki içerisinde olan 271 kişilik örnekleme yapılmış olup, ölçeğin toplam iç tutarlık katsayısı 0.89 olarak bulunmuştur. Partnere duyulan sevgi, ilişkinin doğruluğu ve partner tarafından sevilme alt boyutlarının iç tutarlık katsayıları sırasıyla 0.73, 0.78 ve 0.83 olarak bulunmuştur (Trak ve İnöz, 2017). Ölçeğin örnek maddeleri “İlişimde bir şeylerin “doğru olmadığına” dair düşüncelerden aşırı derecede rahatsız olurum.” ve “Sık sık ilişkimin “doğru” olduğuna dair onay ararım.”dır.

3.2.6 Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirtiler Ölçeği (PİOKBÖ) (Ek-G)

Bu çalışmada evli bireylerin partnerlerine ilişkin obsesyon ve kompulsiyonlarını ölçmek amacıyla PİOKBÖ kullanılmıştır. Ölçek Doron ve arkadaşları (2012b) tarafından geliştirilmiş; Türkçe geçerlik, güvenilirlik çalışması Trak ve İnöz (2017) tarafından yapılmıştır. 24 maddeden oluşan ölçeğin tüm maddeleri 5'li Likert tipi ile değerlendirilmektedir (0= Bana hiç uygun değil ile 4= Bana çok uygun arası). Ölçek, “ahlaklılık”, “sosyallik”, “duygusal istikrarlılık”, “yeterlilik”, “dış görünüş” ve “zekâ” olmak üzere 6 alt boyuttan oluşmaktadır (Özel; 2021, Trak ve İnöz, 2019; Trak ve İnöz, 2017).

Ölçeğin alt boyutlarından olan 6., 15., 17., 20. maddelerle, sosyallik 2., 5., 18. ve 21. maddelerle, yeterlilik 10., 25., 27. ve 28. maddelerle, dış görünüş 9., 14., 19 ve 26. maddelerle, duygusal istikrar 7., 12., 22. ve 24. maddelerle ve zekâ 3., 8., 11. ve 13. maddelerle ölçülmektedir. Toplam puan üzerinden değerlendirilen ölçekte alınacak puanlar 0 ile 96 arasında değişmekte, alınan puanlardaki artış partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerdeki artışı göstermektedir. Öz bildirim dayalı olan ölçeğin 1,4, 16 ve 23 numaralı maddeleri ölçeğe verilen cevapların kalitesini kontrol etmek amaçlı eklenmiş ve puan hesaplamasına dahil edilmemiştir.

Ölçeğin orijinalinin bütünü için iç tutarlık katsayısı 0.95 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin Türk örnekleminde geçerlik ve güvenirlik çalışması aktif bir romantik ilişki içerisinde olan 271 kişilik örnekleme yapılmış olup, ölçeğin toplam iç tutarlılık katsayısı 0.94 olarak bulunmuştur. Alt boyutların Cronbach alfa iç tutarlık katsayısına bakıldığında ise; ahlaklılık alt boyutu 0.88, sosyallik alt boyutu 0.77, yeterlilik alt boyutu 0.83, zekâ alt boyutu 0.71, duygusal istikrarlılık alt boyutu 0.85 ve dış görünüş alt boyutu 0,88 olarak bulunmuştur (Trak ve İnözü, 2017). Ölçeğin örnek maddeleri “Partnerimin zekâ seviyesini diğer kadın/erkeklerinkiyle sürekli karşılaştırırım.” ve “Her gün partnerimin “iyi ve ahlaklı” bir insan olmadığı düşüncesinden rahatsız olurum.”dur.

3.3 Verilerin Analizi

Araştırmamızdan analizleri için IBM SPSS Statistics 22 programı kullanılmış ve güven aralığı %95 olarak belirlenmiştir. Ölçeklerin normallik dağılımı eğiklik-basıklık değerleri ile incelenmiştir. Skewness-Kurtosis katsayılarının normal dağılım olarak kabul edildiği +/-2 aralığında (George ve Mallery, 2010) değerlendirilen ölçeklerde) normal dağılım gözlenmiştir. Katılımcıların sosyodemografik ve evlilik ile ilgili özelliklerinin dağılımı için frekans analizi, kullanılan ölçekler ile alt boyutlarının iç tutarlılık ve iç güvenirlik analizleri, kullanılan ölçekler ile sürekli değişkenler arasındaki ilişkilere yönelik Pearson korelasyon analizleri yapılmıştır. Farklı sosyodemografik özelliklerin kullanılan ölçeklerdeki farklılaşmasını ölçmek adına bağımsız gruplar t-testi kullanılmıştır. Hipotez testleri için hiyerarşik regresyon analizi uygulanmıştır. Son olarak, bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenleri yordayıp yordamadığını incelemek amacıyla hiyerarşik regresyon ve PROCESS makro aracı analizleri yapılmıştır.

BÖLÜM 4

4. BULGULAR

4.1 Örneklemin İncelenmesi

4.1.1 Sosyodemografik Dağılım ve Evlilik Özellikleri

Araştırmamız kapsamında yaş aralığı 23 ile 70 ($38,9\pm 9,77$) arasında değişen 351 evli bireyden veri toplanmıştır. Katılımcıların ortalama evlilik süreleri $143,21\pm 120$ aydır. Katılımcılar gelir düzeylerini aylık ortalama 25.228 ± 24.388 TL olarak bildirmişlerdir.

Örneklemin sosyodemografik dağılım ve evlilik ile ilgili özellikleri Tablo 4.1’de verilmektedir. Katılımcıların 229’u (%65,2) kadın, 122’si (%34,8) erkektir. Katılımcıların 80’i (%22,8) ilköğretim/orta/lise mezunu iken, 271’i (%77,2) üniversite mezunudur. Katılımcıların 268’inin (%76,4) çalıştığı, 83’ünün (%23,6) çalışmadığı ve 198’inin (%56,4) orta ve altı gelir düzeyine sahipken, 153’ünün (%43,6) orta üzeri gelir düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.1 Örneklemin Sosyodemografik Özellikleri (n=351)

		n	%
Cinsiyet	Kadın	229	65,2
	Erkek	122	34,8
Eğitim düzeyi	İlk/orta/lise mezunu	80	22,8
	Üniversite mezunu	271	77,2
Çalışma durumu	Çalışıyor	268	76,4
	Çalışmıyor	83	23,6
Gelir düzeyi	Orta ve altı	198	56,4
	Orta üzeri	153	43,6
Toplam		351	100

Katılımcıların 338'inin (%96,3) ilk evliliklerini, 12'sinin (%3,4) ikinci evliliklerini ve yalnızca birinin ise (%0,3) üçüncü evliliğini yaşamakta olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların 25'i (%7,1) eşi ile okul/iş yerinde tanışmış, 142'si (%40,5) aile aracılığıyla tanıştırılmış, 36'sı (%10,3) arkadaş aracılığıyla tanışmış, 116'sı (%33) internet/sosyal medya aracılığıyla tanışmış ve 32'si (%9,1) diğer (kurs, uçak, tatil, tesadüf) yollarla tanışmışlardır.

Katılımcıların yalnızca 35'inin (%10) psikiyatrik bir tanısı olduğu, 316'sının (%90) ise bugüne kadar herhangi bir psikiyatrik tanı almadığı görülmüştür. Psikiyatrik ilaç kullanımı sorgulandığında ise 25'inin (%7,1) halen psikiyatrik bir ilaç kullanımı olduğu, 236'sının (%92,9) ise psikiyatrik herhangi bir ilaç kullanmadığı belirlenmiştir.

4.2 Ölçeklerin İncelenmesi

4.2.1 Ölçeklerin Güvenirlilik Katsayıları

Araştırmada kullanılan bütün ölçeklerin güvenilirlik katsayıları Tablo 4.2'de verilmiştir.

Tablo 4.2 Ölçeklerin Güvenilirlik Katsayıları

Ölçekler	Madde Sayısı	Cronbach Alfa
YİYE-II Kısa Formu		
Kaygılı Bağlanma	5	0.77
Kaçınmacı Bağlanma	5	0.81
RDBÖ	20	0.94
YÇUÖ	14	0.91
RİÖKÖ	12	0.87
PİOKBÖ	24	0.92

YİYE-II Kısa Formu: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II Kısa Formu; RDBÖ: Ruminatif Düşünme Biçimi Ölçeği; YÇUÖ: Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği; RİÖKÖ: Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsyonları Ölçeği; PİOKBÖ: Partnere İlişkin Obsesif-Kompulsif Belirtiler Ölçeği

4.2.2 Katılımcıların Ölçek Puanlarının İncelenmesi

Araştırmada kullanılan bütün ölçeklerin puan ortalamaları, standart sapma değerleri ve puan aralıklarına ilişkin bilgiler Tablo 4.3'te sunulmuştur.

Tablo 4.3 Ölçek Puan Ortalamaları ve Aralıkları (n=351)

	Puan Ortalaması±SS	Puan Aralığı
YİYE-II Kısa Formu–Kaygılı Bağlanma	12,49±5,26	5-30
YİYE-II Kısa Formu–Kaçınmacı Bağlanma	10,83±5,00	5-30
RDBÖ	85,58±23,79	20-140
YÇUÖ Toplam	52,72±9,62	14-70
YÇUÖ-Doyum	19,16±3,86	5-25
YÇUÖ-Uzlaşım	23,76±4,77	6-30
YÇUÖ-Görüş birliği	9,80±2,23	3-15

Tablo 4.3 (Devamı) Ölçek Puan Ortalamaları ve Aralıkları (n=351)

	Puan Ortalaması±SS	Puan Aralığı
RİOKÖ Toplam	6,52±7,36	0-45
RİOKÖ-Partnere duyulan sevgi	1,72±2,69	0-16
RİOKÖ-İlişki doğruluğu	2,84±2,99	0-15
RİOKÖ-Partner tarafından sevilme	1,96±2,85	0-16
PİOKBÖ Toplam	9,49±11,87	0-96
PİOKBÖ-Ahlaklılık	0,89±2,07	0-16
PİOKBÖ-Sosyallik	2,50±3,02	0-16
PİOKBÖ-Duygusal istikrar	2,03±3,02	0-16
PİOKBÖ-Yeterlilik	1,71±2,91	0-16
PİOKBÖ-Dış görünüş	0,90±1,98	0-16
PİOKBÖ-Zekâ	1,46±2,27	0-16

YİYE-II Kısa Formu: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II Kısa Formu; RDBÖ: Ruminatif Düşünme Biçimi Ölçeği; YÇUÖ: Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği; RİOKÖ: Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği; PİOKBÖ: Partnere İlişkin Obsesif-Kompulsif Belirtiler Ölçeği

4.2.3 Ölçeklerin Normallik Dağılımları

Araştırma sorularına uygun testleri belirlemek amacıyla araştırma sorularının testinden önce ölçek verilerinin normal dağılıp dağılmadıkları incelenmiştir. Ölçeklerin normal dağılıma uygunluğunu sınamak için Kolmogorov Smirnov testi uygulanmıştır (Tablo 4.4).

Tablo 4.4 Ölçeklerin Normallik Testi Sonuçları

Ölçekler	Z	p
YİYE-II Kısa Formu-Kaygılı Bağlanma	0.095	0.000***
YİYE-II Kısa Formu-Kaçınmacı Bağlanma	0.122	0.000***
RDBÖ	0.030	0.200
YÇUÖ Toplam	0.120	0.000***
RİOKÖ Toplam	0.195	0.000***
PİOKBÖ Toplam	0.212	0.000***

YİYE-II Kısa Formu: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II Kısa Formu; RDBÖ: Ruminatif Düşünme Biçimi Ölçeği; YÇUÖ: Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği; RİOKÖ: Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği; PİOKBÖ: Partnere İlişkin Obsesif-Kompulsif Belirtiler Ölçeği
***p<0.000: istatistiksel olarak anlamlı

Ölçeklerin dağılımları RDBÖ haricinde normal dağılıma göre istatistiksel olarak anlamlıdır (p<0.05). Diğer yandan, ölçeklerin normallik dağılımı basıklık-çarpıklık değerleri ile de sınanmıştır. Ölçekler basıklık-çarpıklık katsayılarının normal dağılım kabul edildiği +/-2 aralığında (George ve Mallery, 2010) olduğu görülmüştür. Yapılan normallik testleri sonucunda, iki grup karşılaştırmaları için bağımsız gruplar t-testi, değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesi için parametrik testlerden Pearson korelasyon testi ve hiyerarşik regresyon analizi uygulanmıştır.

4.2.4 Ölçeklerin Farklı Sosyodemografik Özelliklere Göre İncelenmesi

Farklı sosyodemografik özellikteki katılımcıların ölçek puanları bağımsız gruplar t-testi ile incelenmiştir. Bulgular Tablo 4.5'te sunulmaktadır.

Tablo 4.5 Ölçeklerin Farklı Sosyodemografik Özelliklere Göre İncelenmesi

	Kaygılı Bağlanma		Kaçıncacı Bağlanma		RDBÖ		YÇUÖ		RİOKÖ		PİOKBÖ	
Cinsiyet												
Kadın (n=229)	12.97±5.29	t=2.355 p=0.019*	10.87±5.31	t=0.219 p=0.826	88.79±23.27	t=3.519 p<0.001**	52.49±9.54	t=-0.599 p=0.550	6.75±7.50	t=0.781 p=0.436	10.17±12.21	t=0.333 p=0.147
Erkek (n=122)	11.59±5.09		10.76±4.39		79.56±23.69		53.14±9.79		6.11±7.12		8.24±11.13	
Eğitim durumu												
İlk/orta/lise (n=80)	10.29±4.26	t=-4.947 p<0.001**	10.69±4.36	t=-0.282 p=0.778	80.53±25.65	t=-2.176 p=0.030*	53.89±9.67	t=1.239 p=0.216	5.73±7.185	t=-1.109 p=0.268	8.83±12.51	t=-0.575 p=0.566
Üniversite mezunu (n=271)	13.14±5.36		10.87±5.18		87.08±23.06		52.37±9.59		6.77±7.41		9.69±11.69	
Çalışma Durumu												
Çalışan (n=268)	12.93±5.25	t=2.839 p<0.005*	10.99±5.21	t=1.095 p=0.274	85.60±24.07	t=0.024 p=0.981	52.02±9.99	t=-2.768 p=0.006*	6.53±7.56	t=0.030 p=.976	10.20±12.43	t=2.308 p=0.022*
Çalışmayan (n=83)	11.07±5.07		10.30±4.24		85.53±23.01		54.96±7.92		6.50±6.73		7.21±9.54	
Gelir düzeyi												
Orta ve altı (n=198)	12.65±5.17	t=0.633 p=0.527	11.19±5.19	t=1.562 p=0.119	88.77±23.36	t=2.881 p=0.004*	52.13±10.11	t=-1.334 p=0.183	7.09±8.00	t=1.683 p=0.093	10.47±11.97	t=1.764 p=0.079
Orta üstü (n=153)	12.29±5.38		10.35±4.72		81.46±23.79		53.48±8.92		5.80±6.39		8.23±11.65	

YİYE-II Kısa Formu; Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II Kısa Formu; RDBÖ: Ruminatif Düşünme Biçimi Ölçeği; YÇUÖ: Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği; RİOKÖ: Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği; PİOKBÖ: Partnere İlişkin Obsesif-Kompulsif Belirtiler Ölçeği

*p<0.05,**p<0.001: istatistiksel olarak anlamlı

Tablo 4.5'te görüldüğü üzere kaygılı bağlanma puanları katılımcıların cinsiyetine göre anlamlı düzeyde farklılaşmıştır ($t(349)=2,355, p<0.05$); kadınların ($12,97\pm 5,29$), kaygılı bağlanma puanları erkeklere ($11,59\pm 5,09$) oranla anlamlı düzeyde daha yüksektir. Benzer şekilde, kaygılı bağlanma puanları ile evli bireylerin eğitim düzeyleri ve çalışma durumları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. ($t(349)=-4,947, p<0.05$); $t(349)=2,839, p<0.05$). Üniversite mezunu katılımcıların ($13,14\pm 5,36$), ilk/orta/lise mezunu katılımcılara ($10,29\pm 4,26$) göre kaygılı bağlanma puanları anlamlı düzeyde daha yüksektir. Aynı zamanda, çalışan evli bireylerin ($12,93\pm 5,25$) çalışmayan evli bireylere ($11,07\pm 5,07$) göre kaygılı bağlanma puanları anlamlı düzeyde daha yüksektir. Kaygılı bağlanma puanları ise katılımcıların gelir düzeylerine göre anlamlı bir fark göstermemektedir.

Kaçınmacı bağlanma cinsiyete, eğitim durumuna, çalışma durumuna ve gelir düzeyine göre incelendiğinde, kaçınma puanları ile cinsiyeti, eğitim durumunu, çalışma durumu ve gelir düzeyler arasında anlamlı bir düzeyde fark bulunmamaktadır.

RDBÖ puanı cinsiyete göre incelendiğinde, katılımcıların RDBÖ puanları cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmıştır ($t(349)=3,519, p<0.05$). Kadınların ($88,79\pm 23,27$), erkeklere ($79,56\pm 23,69$) göre oranda RDBÖ puanları anlamlı bir düzeyde daha yüksektir. Benzer şekilde, RDBÖ puanı ile eğitim düzeyleri gelir düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. ($t(349)=-2,176, p<0.05$); $t(349)=2,881, p<0.05$). Üniversite mezunu ($87,08\pm 23,06$), ilk/orta/lise mezunu katılımcılara ($80,53\pm 23,65$) göre RDBÖ puanları anlamlı düzeyde daha yüksektir. Aynı zamanda, gelir düzeyi orta ve altı evli bireylerin ($88,77\pm 23,36$) gelir düzeyi orta üstü evli bireylere ($81,46\pm 23,79$) göre RDBÖ puanları anlamlı düzeyde daha yüksektir. RDBÖ puanları ise katılımcıların çalışma durumlarına göre anlamlı bir fark göstermemektedir.

YÇUÖ toplam puanı çalışma durumuna göre incelendiğinde, evli bireylerin YÇUÖ toplam puanları çalışma durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır ($t(349)=-2,768, p<0.05$). Çalışmayan evli bireylerin ($54,96\pm 7,92$), çalışan evli bireylere ($52,02\pm 9,99$) göre YÇUÖ puanları anlamlı bir düzeyde daha yüksektir. YÇUÖ toplam puanı cinsiyete, eğitim durumuna ve gelir düzeyine göre incelendiğinde, YÇUÖ toplam puanı ve gruplar arasında anlamlı bir fark görülmemektedir.

RİOBKÖ toplam puanı cinsiyete, eğitim durumuna, çalışma durumuna ve gelir düzeyine göre incelendiğinde, evli bireylerin RİOBKÖ toplam puanları cinsiyete, eğitim durumuna, çalışma durumuna ve gelir düzeyine göre anlamlı bir düzeyde farklılaşmamaktadır.

PİOKBÖ toplam puanı çalışma durumuna göre incelendiğinde, katılımcıların PİOKBÖ toplam puanları çalışma durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır ($t(349)=2,308, p<0.05$). Çalışan evli bireylerin ($10,20\pm12,43$), çalışmayan evli bireylere ($7,21\pm9,54$) göre PİOKBÖ puanları anlamlı bir düzeyde daha yüksektir. PİOKBÖ toplam puanı cinsiyete, eğitim durumuna ve gelir düzeyine göre incelendiğinde, evli bireylerin PİOKBÖ toplam puanları cinsiyete, eğitim durumuna ve gelir düzeyine göre anlamlı bir düzeyde farklılaşmamaktadır.

4.3 Ölçeklerin Yaş, Evlilik Süresi ve Gelir Düzeyi ile İlişkisi

Ölçeklerin birbirleri ve sürekli değişkenlerle olan ilişkisi Pearson korelasyon analizi ile incelenmiş ve bulgular Tablo 4.6'da sunulmuştur.

Katılımcıların yaşı ile kaygılı bağlanma puanları ($r=-0.149, p<0.05$) ve ruminatif düşünme eğilimleri ($r=-0.226, p<0.001$) arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Buna göre, evli bireyler yaş aldıkça bağlanma kaygılarında ve ruminatif düşünme eğilimlerinde azalma olmaktadır. Katılımcıların yaşı ile kaçınmacı bağlanma puanları, evlilik uyumu, romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtileri açısından herhangi anlamlı ilişki bulunmamıştır.

Katılımcıların gelir düzeyi ile ruminatif düşünme biçimleri ($r=-0.147, p<0,05$) arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Buna göre, katılımcıların gelir düzeyi arttıkça ruminatif düşüncelerinde azalma olmaktadır. Gelir düzeyi ile yaş, evlilik süresi, kaygılı bağlanma puanları, kaçınmacı bağlanma puanları, evlilik uyumu, romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirti düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Evli bireylerin evlilik süresi ile kaygılı bağlanma ($r=-0,159, p<0,05$) ve ruminatif düşünme biçimleri ($r=-0.196, p<0.001$) arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Buna göre, bireylerin evlilik süresi arttıkça ruminatif düşünme eğilimlerinde ve kaygılı bağlanma puanlarında azalma olmaktadır. Ancak, evlilik süresi ile kaçınmacı

bağlanma puanları, evlilik uyumu, romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirti düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Katılımcıların kaygılı bağlanma ile kaçınmacı bağlanma puanları ($r=0.576$, $p<0.001$), ruminatif düşünme biçimi ($r=0.509$, $p<0.001$), romantik ilişkiye ($r=0.554$, $p<0.001$), ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtileri ($r=0.403$, $p<0.001$) arasında istatistiki olarak anlamlı pozitif yönde bir ilişki olduğu gözlenmektedir. Yanı sıra, Bağlanma kaygısı puanları ile evlilik uyumu arasında ise negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=-0.486$, $p<0.001$). Bu bulgular göre, bağlanma kaygısı puanları arttıkça kaçınmacı bağlanma puanları, ruminatif düşünme eğilimi, romantik ilişkiye ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtiler artarken, evlilik uyumu azalmaktadır.

Katılımcıların kaçınmacı bağlanma puanları ile ruminatif düşünme biçimi ($r=0.284$, $p<0.001$), romantik ilişkiye ($r=0.603$, $p<0.001$), ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtileri ($r=0.483$, $p<0.001$) arasında istatistiki olarak anlamlı pozitif yönde bir ilişki olduğu gözlenmektedir. Yanı sıra, Bağlanma kaygısı puanları ile evlilik uyumu arasında ise negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=-0.717$, $p<0.001$). Bu bulgular göre, bağlanma kaygısı puanları arttıkça kaçınmacı bağlanma puanları, ruminatif düşünme eğilimi, romantik ilişkiye ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtiler artarken, evlilik uyumu azalmaktadır.

Tablo 4.6 Ölçeklerin Yaş, Evlilik Süresi ve Gelir Düzeyi ile İlişkisi

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Yaş	1								
2. Gelir Düzeyi	0.101	1							
3. Evlilik Süresi	0.895***	0.044	1						
4. YİYE-II KF- Kaygılı Bağlanma	-0.149*	-0.013	-0.159**	1					
5. YİYE-II KF- Kaçınmacı Bağlanma	0.072	-0.092	0.069	0.576***	1				
6. RDBÖ	-0.226***	-0.147*	-0.196***	0.509***	0.284***	1			
7. YÇUÖ	-0.024	0.054	-0.035	-0.486***	-0.717***	-0.223***	1		
8. RİOKÖ	-0.090	-0.051	-0.065	0.554***	0.603***	0.431***	-0.620**	1	
9. PİOKBÖ	-0.085	-0.053	-0.066	0.403***	0.483***	0.311***	-0.595***	0.628***	1

YİYE-II KF: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II Kısa Formu; RDBÖ: Ruminatif Düşünme Biçimi Ölçeği; YÇUÖ: Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği; RİOKÖ: Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği; PİOKBÖ: Partnere İlişkin Obsesif-Kompulsif Belirtiler Ölçeği

*p<0.05, **p<0.01, ***p<0.001: istatistiksel olarak anlamlı

4.4. Kaygılı Bağlanma, Ruminatif Düşünme Biçimi ve Evlilik Uyumunun Romantik İlişki Obsesyon Kompulsiyonları Üzerindeki Yordayıcı Rolü

Öncelikle kaygılı bağlanma alt boyutunun, YÇUÖ toplam puan ve RDBÖ toplam puan bağımsız değişkenlerinin, RİOKÖ toplam puanı bağımlı değişkeni üzerindeki yordayıcı etkisini test etmek amacıyla hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır.

Model 1’de evli bireylerin cinsiyeti, yaşı ve evlilik süresi kontrol değişkeni olarak eklenmiştir. Cinsiyet değişkeni regresyon modellerine kukla (dummy) değişkeni olarak eklenmiştir. Model 2, kontrol değişkenlerine ek olarak bağlanma kaygısı değişkenini içermektedir. Model 3, tüm bu değişkenlere ek olarak, ruminasyon ve evlilik uyumunu değişkenlerini kapsamaktadır. Eşitliğe giren değişkenlerin sırası alanyazına göre belirlenmiştir ancak, eşitliğe giren değişkenlerin sıralaması istatistiksel olarak herhangi bir farklılık göstermemektedir.

RİOKÖ toplam puanı ve ilgili değişkenlerin arasındaki ilişkiyi açıklayan regresyon analizleri sonucunda, evli bireylerin bağlanma kaygısı, ruminatif düşünme biçimleri ve evlilik uyumları romantik ilişki obsesyon kompulsiyonlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır. Bağlanma kaygısı ve RDBÖ puanı evli bireylerin RİOKÖ toplam puanlarını anlamlı bir düzeyde pozitif yordamaktadır (etki büyüklüğü Model 3’e göre sırasıyla %22 ve %22). Ek olarak, YÇUÖ toplam puanı ise evli bireylerin RİOKÖ toplam puanlarını anlamlı düzeyde negatif yordamaktadır (etki büyüklüğü Model 3’e göre %47). Evli bireylerin yaşı, cinsiyeti ve evlilik süreleri RİOKÖ toplam puanları üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır. RİOKÖ toplam kaygılı bağlanma, ruminatif düşünme ve çift uyumu ile açıklanan varyansı ise oldukça yüksektir ($R^2=0.51$). Yapılan analizlerin sonuçları Tablo 4.7’de gösterilmektedir.

Tablo 4.7 Sosyodemografik Değişkenler, Kaygılı Bağlanma, Ruminatif Düşünme Biçimi ve Evlilik Uyumunun Romantik İlişki Obsesyon Kompulsiyonları Üzerindeki Yordayıcı Rolü

	Model 1				Model 2				Model 3			
	B	SE	β	p	B	SE	β	p	B	SE	β	p
Sabit	10.606	3.077	-	0.001**	0.978	2.683	-	0.716	19.127	3.276	-	0.000***
Cinsiyet	0.092	0.884	0.006	0.917	-0.808	0.741	-0.52	0.277	-0.959	0.633	-0.062	0.131
Yaş	-0.125	0.096	-0.165	0.194	-0.135	0.080	-0.179	0.91	-0.95	0.068	-0.127	0.162
Evlilik Süresi	0.005	0.007	0.084	0.497	0.011	0.006	0.177	0.87	0.006	0.005	0.101	0.251
YİYE-II Kısa Formu– Kaygılı bağlanma					0.785	0.064	0.560	0.001***	0.309	0.070	0.221	0.001***
RDBÖ									0.067	0.014	0.218	0.001***
YÇUÖ									-0.356	0.034	-0.465	0.001***
R2	0.010				0.313				0.507			
F	1.158				39.276				58.737			

YİYE-II Kısa Formu: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II Kısa Formu; RDBÖ: Ruminatif Düşünme Biçimi Ölçeği; YÇUÖ: Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği; RİOKÖ: Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği; PİOKBÖ: Partnere İlişkin Obsesif-Kompulsif Belirtiler Ölçeği

***p<0.001: istatistiksel olarak anlamlı

4.5. Kaygılı Bağlanma, Ruminatif Düşünme Biçimi ve Evlilik Uyumunun Partnere İlişkin Obsesif-Kompulsif Belirtiler Üzerindeki Yordayıcı Rolü

Kaygılı bağlanma, YÇUÖ toplam puan ve RDBÖ toplam puan bağımsız değişkenlerinin, PİOKBÖ toplam puanı bağımlı değişkeni üzerindeki yordayıcı etkisini test etmek hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır.

Benzer olarak, Model 1’de evli bireylerin cinsiyeti, yaşı ve evlilik süresi kontrol değişkeni olarak eklenmiştir. Cinsiyet değişkeni regresyon modellerine kukla (dummy) değişken olarak eklenmiştir. Model 2, kontrol değişkenlerine ek olarak bağlanma kaygısı değişkenini içermektedir. Model 3, tüm bu değişkenlere ek olarak, ruminasyon ve evlilik uyumunu kapsamaktadır. Eşitliğe giren değişkenlerin sırası alanyazına göre eklenmiş olmakla birlikte, eşitliğe giren değişkenlerin sıralaması istatistiksel olarak herhangi bir farklılığa neden olmamaktadır.

PİOKBÖ toplam puanı ile ilgili değişkenlerin arasındaki ilişkiyi açıklayan regresyon analizleri sonucunda, evli bireylerin ruminatif düşünme biçimleri ve evlilik uyumları partnere ilişkin obsesyon kompulsiyonlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır. RDBÖ puanı evli bireylerin PİOKBÖ toplam puanlarını anlamlı bir düzeyde pozitif yordamaktayken; YÇUÖ toplam puanı ise evli bireylerin PİOKBÖ toplam puanlarını anlamlı bir düzeyde negatif yordamaktadır (etki büyüklüğü Model 3’e göre sırasıyla %15 ve %53). Evli bireylerin yaşı, cinsiyeti, evlilik süreleri ve bağlanma kaygılarının PİOKBÖ toplam puanları üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır. PİOKBÖ toplam puanının kaygılı bağlanma, ruminatif düşünme ve evlilik uyumunu değişkenleriyle açıklanan varyansı oldukça yüksektir ($R^2=0.39$). Yapılan analizlerin sonuçları Tablo 4.8’de gösterilmektedir.

4.6. Kaçınmacı Bağlanma, Ruminatif Düşünme Biçimi ve Evlilik Uyumunun Romantik İlişki Obsesyon Kompulsiyonları Üzerindeki Yordayıcı Rolü

Kaçınmacı bağlanma, YÇUÖ toplam puan ve RDBÖ toplam puan bağımsız değişkenlerinin, RİOKÖ toplam puanı bağımlı değişkeni üzerindeki yordayıcı etkisini test etmek amacıyla hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır.

Tablo 4.8 Sosyodemografik Değişkenler, Kaygılı Bağlanma, Ruminatif Düşünme Biçimi ve Evlilik Uyumu Puanlarının Partnerine İlişkin Obsesyon Kompulsiyonları Üzerindeki Yordayıcı Rolü

	Model 1				Model 2				Model 3			
	B	SE	β	p	B	SE	β	p	B	SE	β	p
Sabit	13.147	4.957	-	0.08	2.088	4.768	-	0.662	39.260	5.857	-	0.001***
Cinsiyet	1.280	1.424	0.051	0.369	0.247	1.317	0.010	0.852	0.190	1.132	0.008	0.867
Yaş	-0.127	0.154	-0.105	0.410	-0.139	0.142	-0.115	0.327	-0.086	1.122	-0.071	0.478
Evlilik Süresi	0.003	0.012	0.035	0.777	0.010	0.011	0.101	0.374	0.002	0.009	0.018	0.852
YİYE-II Kısa Formu-Kaygılı Bağlanma					0.902	0.113	0.399	0.001***	0.130	0.124	0.058	0.295
RDBÖ									0.074	0.025	0.149	0.003**
YÇUÖ									-0.659	0.060	-0.534	0.001***
R2	0.011				0.165				0.393			
F	1.246				16.988				36.998			

YİYE-II Kısa Formu: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II Kısa Formu; RDBÖ: Ruminatif Düşünme Biçimi Ölçeği; YÇUÖ: Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği; RİOKÖ: Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği; PİOKBÖ: Partnerine İlişkin Obsesif-Kompulsif Belirtiler Ölçeği

*p<0.05, **p<0.01, ***p<0.001: istatistiksel olarak anlamlı

Benzer olarak, Model 1’de evli bireylerin cinsiyeti, yaşı ve evlilik süresi kontrol değişkeni olarak eklenmiştir. Cinsiyet değişkeni regresyon modellerine kukla (dummy) değişken olarak eklenmiştir. Model 2, kontrol değişkenlerine ek olarak bağlanma kaygısı değişkenini içermektedir. Model 3, tüm bu değişkenlere ek olarak, ruminasyon ve evlilik uyumunu içermektedir. Eşitliğe giren değişkenlerin sırası kuramsal çerçeveye göre eklenmiş olmakla birlikte, eşitliğe giren değişkenlerin sıralaması istatistiksel olarak herhangi bir değişikliğe neden olmamaktadır.

RİOKÖ toplam puanı ile ilgili değişkenlerin arasındaki ilişkiyi açıklayan regresyon analizleri sonucunda, evli bireylerin kaçınmacı bağlanma stili, ruminatif düşünme biçimleri ve evlilik uyumları partnere ilişkin obsesyon kompulsiyonlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır. Kaçınmacı bağlanma ve RDBÖ puanı evli bireylerin RİOKÖ toplam puanlarını anlamlı bir düzeyde pozitif yordamaktadır (etki büyüklüğü Model 3’e göre sırasıyla %27 ve %27). YÇUÖ toplam puanı ise evli bireylerin RİOKÖ toplam puanlarını anlamlı bir düzeyde negatif yordamaktadır (etki büyüklüğü Model 3’e göre %37).

Evli bireylerin yaşı, cinsiyeti ve evlilik sürelerinin RİOKÖ toplam puanları üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır RİOKÖ toplam kaçınan bağlanma, ruminatif düşünme ve evlilik uyumu değişkenleri tarafından açıklanan varyansı oldukça yüksektir ($R^2=0.51$). Yapılan analizlerin sonuçları Tablo 4.9’da verilmektedir.

4.7. Kaçınmacı Bağlanma, Ruminatif Düşünme Biçimi ve Evlilik Uyumunun Partnere İlişkin Obsesif-Kompulsif Belirtiler Üzerindeki Yordayıcı Rolü

YİYE-II Kısa Formu kaçınma alt boyutunun, YÇUÖ toplam puan ve RDBÖ toplam puan bağımsız değişkenlerinin, PİOKBÖ toplam puanı bağımlı değişkeni üzerindeki yordayıcı etkisini test etmek amacıyla hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır.

Benzer olarak, Model 1’de evli bireylerin cinsiyeti, yaşı ve evlilik süresi kontrol değişkeni olarak eklenmiştir. Cinsiyet değişkeni regresyon modellerine kukla (dummy) değişken olarak dahil edilmiştir. Model 2, kontrol değişkenlerine ek olarak bağlanma kaygısı değişkenini içermektedir. Model 3, tüm bu değişkenlere ek olarak, ruminasyon ve evlilik uyumunu içermektedir. Eşitliğe giren değişkenlerin sırası kuramsal çerçeveye göre

Tablo 4.9 Sosyodemografik Değişkenler, Kaçınmacı Bağlanma, Ruminatif Düşünme Biçimi ve Evlilik Uyumunun Romantik İlişki Obsesyon Kompulsiyonları Üzerindeki Yordayıcı Rolü

	Model 1				Model 2				Model 3			
	B	SE	β	p	B	SE	β	p	B	SE	β	p
Sabit	10.790	2.674	-	0.000***	1.766	2.207	-	0.424	12.539	3.589	-	0.001**
Cinsiyet	-0.092	0.884	-0.006	0.917	0.148	0.700	0.010	0.832	0.764	0.630	0.049	0.226
Yaş	-0.125	0.096	-0.165	0.194	-0.149	0.076	-0.197	0.050*	-0.098	0.068	-0.130	0.150
Evlilik Süresi	0.005	0.007	0.084	0.497	0.004	0.006	0.068	0.488	0.004	0.005	0.065	0.458
YİYE-II Kısa Formu– Kaçınmacı Bağlanma					0.902	0.063	0.611	0.001***	0.390	0.082	0.265	0.001***
RDBÖ									0.082	0.013	0.266	0.001***
YÇUÖ									-0.285	0.042	-0.373	0.001***
R2	0.010				0.382				0.511			
F	1.158				53.352				59.664			

YİYE-II Kısa Formu: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II Kısa Formu; RDBÖ: Ruminatif Düşünme Biçimi Ölçeği; YÇUÖ: Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği; RİOKÖ: Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği; PİOKBÖ: Partnere İlişkin Obsesif-Kompulsif Belirtiler Ölçeği

***p<0.001: istatistiksel olarak anlamlı

Tablo 4.10 Sosyodemografik Değişkenler, Kaçınmacı Bağlanma, Ruminatif Düşünme Biçimi ve Evlilik Uyumunun Partnere İlişkin Obsesyon Kompulsiyonları Üzerindeki Yordayıcı Rolü

	Model 1				Model 2				Model 3			
	B	SE	β	p	B	SE	β	p	B	SE	β	p
Sabit	15.707	4.308	-	0.000***	4.072	3.922	-	0.300	36.973	3.589	-	0.001***
Cinsiyet	-1.280	1.424	-0.051	0.369	-0.970	1.244	-0.039	0.436	-0.278	1.130	-0.011	0.806
Yaş	-0.127	0.154	-0.105	0.410	-0.158	0.135	-0.130	0.240	-0.089	0.122	-0.073	0.466
Evlilik Süresi	0.003	0.012	0.035	0.777	0.002	0.010	0.022	0.839	0.001	0.009	0.009	0.928
YİYE-II Kısa Formu– Kaçınmacı Bağlanma					1.162	0.111	0.489	0.001***	0.193	0.147	0.081	0.190
RDBÖ									0.079	0.023	0.159	0.001***
YÇUÖ									-0.619	0.074	-0.502	0.001***
R2	0.011				0.249				0.394			
F	1.246				28.539				37.168			

YİYE-II Kısa Formu: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II Kısa Formu; RDBÖ: Ruminatif Düşünme Biçimi Ölçeği; YÇUÖ: Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği; RİOKÖ: Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği; PİOKBÖ: Partnere İlişkin Obsesif-Kompulsif Belirtiler Ölçeği

***p<0.001: istatistiksel olarak anlamlı

eklenmiş olmakla birlikte, eşitliğe giren değişkenlerin sıralaması istatistiksel olarak herhangi bir değişikliğe neden olmamaktadır.

PİOKBÖ toplam puanı ile ilgili değişkenlerin arasındaki ilişkiyi açıklayan regresyon analizleri sonucuna göre, evli bireylerin ruminatif düşünme biçimleri ve evlilik uyumları partnere ilişkin obsesyon kompulsiyonlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır. RDBÖ puanı evli bireylerin PİOKBÖ toplam puanlarını anlamlı bir düzeyde pozitif yordamaktayken; YÇUÖ toplam puanı ise evli bireylerin PİOKBÖ toplam puanlarını anlamlı bir düzeyde negatif yordamaktadır (etki büyüklüğü Model 3'e göre sırasıyla %16 ve %50).

Evli bireylerin yaşı, cinsiyeti, evlilik süreleri ve kaçınmacı bağlanma stillerinin PİOKBÖ toplam puanları üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır. PİOKBÖ toplam puanının kaçınan bağlanma, ruminatif düşünme ve evlilik uyumu tarafından açıklanan varyansı oldukça yüksektir ($R^2=0.39$). Yapılan analizlerin sonuçları Tablo 4.10'da gösterilmektedir.

4.8 Aracı Değişken Analizleri

Yapılan hiyerarşik regresyon analizleri sonucunda, RDBÖ ve YÇUÖ toplam puanı değişkenlerinin modele katılımıyla bağımsız değişkenlerin standardize beta katsayılarının azaldığı (Tablo 4.7 ve Tablo 4.9) ve yordayıcı bağımsız değişkenlerin yordama etkisini kaybettiği (Tablo 4.8 ve Tablo 4.10) görülmüştür. Bu durum, RDBÖ ve YÇUÖ toplam puanının bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişkiyi yordamada aracı etkisi olabileceğini göstermektedir.

Aracı değişken analizi yapılması için öncelikli olarak karşılanması önerilen 3 kriter vardır (Baron ve Kenny, 1986). Bu kriterler aşağıdaki gibidir;

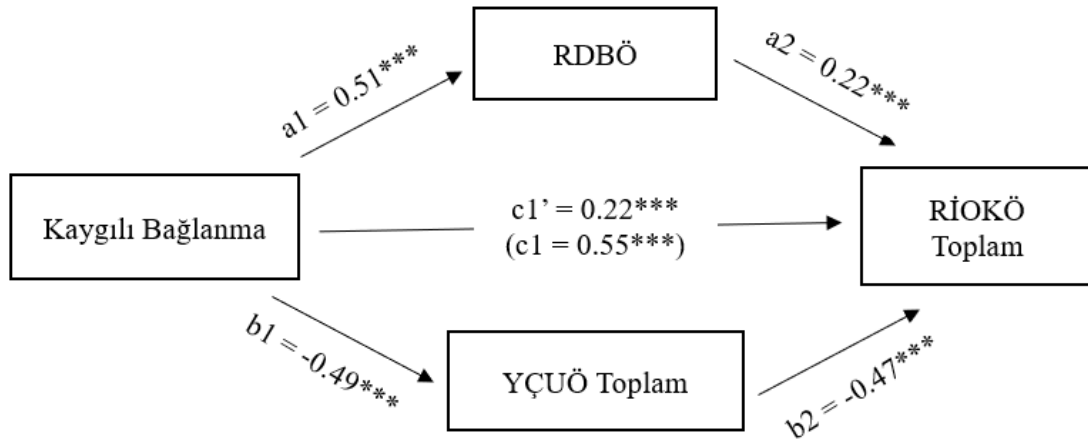
- 1) Bağımlı değişken ve bağımsız değişken arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı olmalı
- 2) Bağımsız değişken ve aracı değişken arasında ilişki istatistiksel olarak anlamlı olmalı
- 3) Aracı değişken ve bağımlı değişken arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı olmalıdır.

Bu şartlar sağlandıktan sonra eğer aracı değişkenin modele katılımından sonra yordayıcı bağımsız değişkenin yordayıcılığı yok oluyor ise tam aracılık etkisi; bağımsız değişkenin etkisi azalıyor ise kısmi aracılık etkisi vardır denilmektedir (Baron ve Kenny, 1986).

Bu nedenle, aracı değişken analizi yapılmadan önce bu üç kriter kontrol edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda RDBÖ ve YÇUÖ toplam puan değişkenlerinin bu kriterleri karşıladığı görülmüştür.

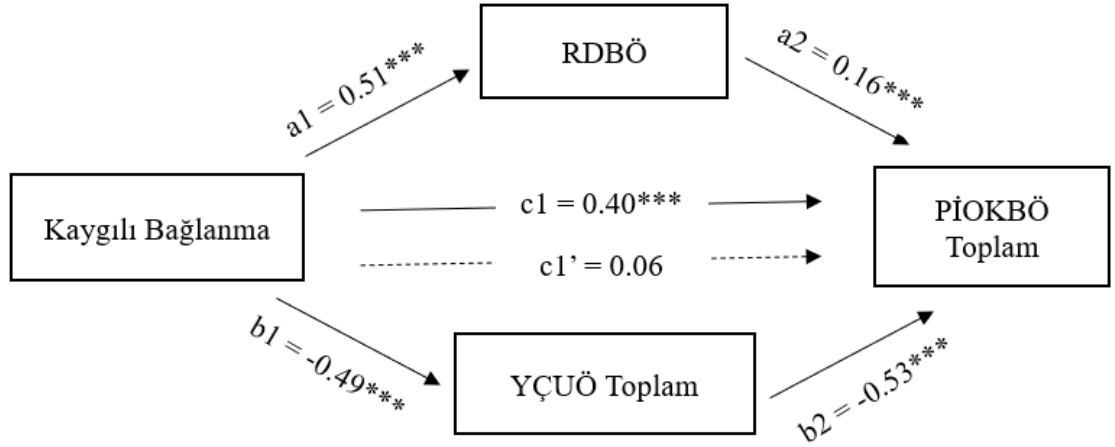
4.8.1 Ruminasyon ve Çift Uyumunun, Kaygılı Bağlanma ile Romantik İlişki Obsesyon Kompulsiyonları Arasındaki İlişkide Aracı Rolü

RDBÖ puanı ve YÇUÖ toplam puanının kaygılı bağlanma ile RİOKÖ toplam puanı arasında aracı etkisi olup olmadığını incelemek amacıyla aracı değişken analizi yapılmıştır. Tablo 4.7’de sunulan bulgulara göre, kaygılı bağlanma değişkeninin Model 2’de belirtilen standardize edilmiş beta değeri, analize RDBÖ ve YÇUÖ toplam puanı değişkenleri dahil edildiğinde kaygılı bağlanmanın etkisi Model 3’te belirli bir oranda azalmıştır. Bu durum, RDBÖ ve YÇUÖ toplam puanının kaygılı bağlanma ve RİOKÖ arasındaki ilişkiyi yordamada aracı etkisi olabileceğini göstermektedir.

Şekil 4.1 Kaygılı Bağlanma ve RİOKÖ Arasındaki İlişkide RDBÖ ve YÇUÖ’nün Aracı Rolü

Bu çalışmada kaygılı bağlanma ile RİOKÖ toplam puanı arasındaki ilişkide RDBÖ ve YÇUÖ toplam puanının aracı etkisi olup olmadığını incelemek amacıyla aracı değişken analizi yapılmıştır. Bulgulara göre, bu modelde kaygılı bağlanma (a1) anlamlı bir düzeyde RDBÖ ile ilişkilidir ($\beta=0.51, p<0.001$). RDBÖ değişkeninin (b1) RİOKÖ toplam puanı ile olan ilişkisi de istatistiksel olarak anlamlıdır ($\beta=0.22, p<0.001$). Kaygılı bağlanmanın YÇUÖ toplam puanı ile ilişkisi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($\beta=-0.49, p<0.001$). YÇUÖ toplam puanı değişkeni ile RİOKÖ toplam puanı arasındaki ilişki de istatistiksel olarak anlamlıdır ($\beta=-0.47, p<0.001$). Model, RDBÖ toplam puanı [$\beta=0.11, SE= 0.3$ CI[0.06,0.16] ve YÇUÖ toplam puanı [$\beta=0.23, SE= 0.03$ CI[0.17,0.29] değişkenlerinin aracı rolü için %95 bootstrap güven aralığında istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuçlar, kaygılı bağlanmanın RİOKÖ toplam puanına olan etkisinde RDBÖ toplam puanı ve YÇUÖ toplam puanı değişkenlerinin kısmi aracı rolü olduğunu göstermiştir (Şekil 1). Kaygılı bağlanmanın tek başına RİOKÖ toplam puanını açıklama varyansı %31 iken ($F(1,349)=154.61, p<0.001$); aracı değişkenler modele dahil edildiğinde RİOKÖ toplam puanı açıklama varyansı %50 bulunmuştur ($F(3,347)=116.94, p<0.001$).

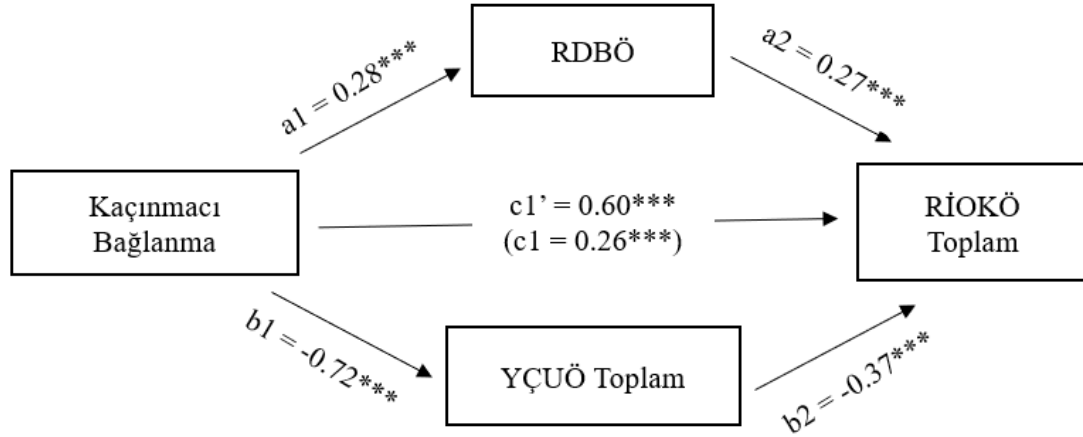

Şekil 4.2 Kaygılı Bağlanma ve PİOKBÖ Arasındaki İlişkide RDBÖ ve YÇUÖ'nün Aracı Rolü

4.8.2 Ruminasyon ve Çift Uyumunun, Kaygılı Bağlanma ile Partnere İlişkin Obsesyon Kompulsiyonları Arasındaki İlişkide Aracı Rolü

RDBÖ puanı ve YÇUÖ toplam puanının kaygılı bağlanma ile PİOKBÖ toplam puanı arasında aracı etkisi olup olmadığını incelemek amacıyla aracı değişken analizi (mediation) yapılmıştır. Tablo 4.8'deki hiyerarşik regresyon modeline göre, kaygılı bağlanma değişkeninin Model 2'de bağımlı değişkeni anlamlı bir düzeyde yordarken, analize RDBÖ ve YÇUÖ toplam puanı değişkenleri dahil edildiğinde Model 3'te görüldüğü gibi kaygılı bağlanma bağımlı değişkeni anlamlı bir düzeyde yordamamaktadır. Bu durum, RDBÖ ve YÇUÖ toplam puanlarının kaygılı bağlanma ve PİOKBÖ arasındaki ilişkiyi yordamada aracı rolü üstlenebileceğini göstermektedir.

Bu çalışmada kaygılı bağlanma ile PİOKBÖ toplam puanı arasındaki ilişkide RDBÖ ve YÇUÖ toplam puanının aracı etkisi olup olmadığını incelemek amacıyla aracı değişken analizi yapılmıştır. Bulgulara göre, bu modelde kaygılı bağlanma (a1) anlamlı bir düzeyde RDBÖ ile ilişkilidir ($\beta=0.51, p<0.001$). RDBÖ değişkeninin (b1) PİOKBÖ toplam puanı ile olan ilişkisi de istatistiksel olarak anlamlıdır ($\beta=0.16, p<0.001$). Kaygılı bağlanmanın YÇUÖ toplam puanı ile ilişkisi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($\beta=-0.49, p<0.001$). YÇUÖ toplam puanı değişkeni ile PİOKBÖ toplam puanı arasındaki ilişki de istatistiksel olarak anlamlıdır ($\beta=-0.53, p<0.001$). Model, RDBÖ toplam puanı [$\beta=0.08, SE= 0.03$ CI[0.03,0.14] ve YÇUÖ toplam puanı [$\beta=0.26, SE= 0.03$ CI[0.19,0.33] değişkenlerinin aracı rolü için %95 bootstrap güven aralığında istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuçlar, kaygılı bağlanmanın PİOKBÖ toplam puanına olan etkisinde RDBÖ toplam puanı ve YÇUÖ toplam puanı değişkenlerinin tam aracı rolü olduğunu göstermiştir (Şekil 2). Kaygılı bağlanmanın tek başına PİOKBÖ toplam puanını açıklama varyansı %16 iken ($F(1,349)=67.72, p<0.001$); aracı değişkenler modele dahil edildiğinde PİOKBÖ toplam puanı açıklama varyansı %39 bulunmuştur ($F(3,347)=74.07, p<0.001$).

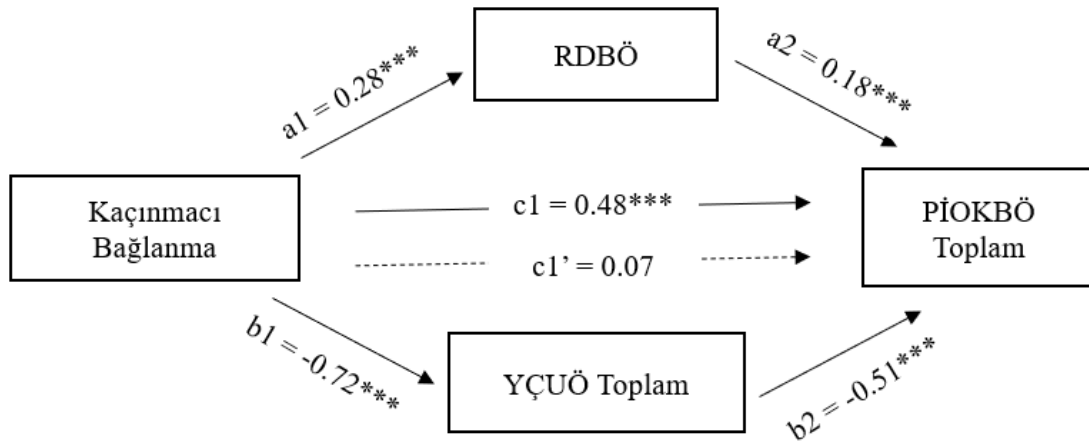
Şekil 4.3 Kaçınmacı Bağlanma ve RİOKÖ Arasındaki İlişkide RDBÖ ve YÇUÖ'nün Aracı Rolü

4.8.3 Ruminasyon ve Çift Uyumunun, Kaçınmacı Bağlanma ile Romantik İlişki Obsesyon Kompulsiyonları Arasındaki İlişkide Aracı Rolü

RDBÖ puanı ve YÇUÖ toplam puanının kaçınmacı bağlanma ile RİOKÖ toplam puanı arasında aracı etkisi olup olmadığını incelemek amacıyla aracı değişken analizi (mediation) yapılmıştır. Tablo 4.9'daki hiyerarşik regresyon modeline göre, kaçınmacı bağlanma değişkeninin Model 2'de belirtilen standardize edilmiş beta değeri, analize RDBÖ ve YÇUÖ toplam puanı değişkenleri dahil edildiğinde kaçınmacı bağlanma beta değeri Model 3'te belirli bir oranda azalmıştır. Bu durum, RDBÖ ve YÇUÖ toplam puanının kaçınmacı bağlanma ve RİOKÖ arasındaki ilişkiyi yordamada aracı etkisi olabileceğini göstermektedir.

Bu çalışmada kaçınmacı bağlanma ile RİOKÖ toplam puanı arasındaki ilişkide RDBÖ ve YÇUÖ toplam puanının aracı etkisi olup olmadığını incelemek amacıyla aracı değişken analizi yapılmıştır. Bulgulara göre, bu modelde kaçınmacı bağlanma (a1) anlamlı bir düzeyde RDBÖ ile ilişkilidir ($\beta=0.28, p<0.001$). RDBÖ değişkeninin (b1) RİOKÖ toplam puanı ile olan ilişkisi de istatistiksel olarak anlamlıdır ($\beta=0.18, p<0.001$). Kaçınmacı bağlanmanın YÇUÖ toplam puanı ile ilişkisi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($\beta=-0.72, p=0.001$). YÇUÖ toplam puanı değişkeni ile RİOKÖ toplam puanı

arasındaki ilişki de istatistiksel olarak anlamlıdır ($\beta=-0.51$, $p<0.001$). Model, RDBÖ toplam puanı [$\beta=0.08$, $SE= 0.02$ CI[0.04,0.12] ve YÇUÖ toplam puanı [$\beta=0.27$, $SE= 0.04$ CI[0.19, 0.35] değişkenlerinin aracı rolü için %95 bootstrap güven aralığında istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuçlar, kaçınmacı bağlanmanın RİOKÖ toplam puanına olan etkisinde RDBÖ toplam puanı ve YÇUÖ toplam puanı değişkenlerinin kısmı aracı rolü olduğunu göstermiştir (Şekil 3). Kaçınmacı bağlanmanın tek başına RİOKÖ toplam puanını açıklama varyansı %51 iken ($F(1,349)=199.80$, $p<0.001$); aracı değişkenler modele dahil edildiğinde RİOKÖ toplam puanı açıklama varyansı %51 bulunmuştur ($F(3,347)=118.29$, $p<0.001$).

Şekil 4.4 Kaçınmacı Bağlanma ve PİOKBÖ Arasındaki İlişkide RDBÖ ve YÇUÖ'nün Aracı Rolü

4.8.4 Ruminasyon ve Çift Uyumunun, Kaçınmacı Bağlanma ile Partnere İlişkin Obsesif-Kompulsif Belirtiler Arasındaki İlişkide Aracı Rolü

RDBÖ puanı ve YÇUÖ toplam puanının kaçınmacı bağlanma ile PİOKBÖ toplam puanı arasında aracı etkisi olup olmadığını incelemek amacıyla aracı değişken analizi (mediation) yapılmıştır. Tablo 4.10'daki hiyerarşik regresyon modeline göre, kaçınmacı bağlanma değişkenininin Model 2'de bağımlı değişkeni anlamlı bir düzeyde yordarken, analize RDBÖ ve YÇUÖ toplam puanı değişkenleri dahil edildiğinde Model 3'te

görüldüğü gibi kaçınmacı bağlanma bağımlı değişkeni anlamlı bir düzeyde yordamamaktadır. Bu durum, RDBÖ ve YÇUÖ toplam puanının kaçınmacı bağlanma ve PİOKBÖ arasındaki ilişkiyi yordamada aracı etkisi olabileceğini göstermektedir.

Bu çalışmada kaçınmacı bağlanma ile PİOKBÖ toplam puanı arasındaki ilişkide RDBÖ ve YÇUÖ toplam puanının aracı etkisi olup olmadığını incelemek amacıyla aracı değişken analizi yapılmıştır. Bulgulara göre, bu modelde kaçınmacı bağlanma (a1) anlamlı bir düzeyde RDBÖ ile ilişkilidir ($\beta=0.28, p<0.001$). RDBÖ değişkeninin (b1) PİOKBÖ toplam puanı ile olan ilişkisi de istatistiksel olarak anlamlıdır ($\beta=0.18, p=0.001$). Kaçınan bağlanmanın YÇUÖ toplam puanı ile ilişkisi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($\beta=-0.72, p<0.001$). YÇUÖ toplam puanı değişkeni ile PİOKBÖ toplam puanı arasındaki ilişki de istatistiksel olarak anlamlıdır ($\beta=-0.51, p<0.001$). Model, RDBÖ toplam puanı [$\beta=0.05, SE= 0.2$ CI[0.2,0.9] ve YÇUÖ toplam puanı [$\beta=0.36, SE= 0.05$ CI[0.27, 0.47] değişkenlerinin aracı rolü için %95 bootstrap güven aralığında istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuçlar, kaçınmacı bağlanmanın RİOKÖ toplam puanına olan etkisinde RDBÖ toplam puanı ve YÇUÖ toplam puanı değişkenlerinin tam aracı rolü olduğunu göstermiştir (Şekil 4). Kaçınmacı bağlanmanın tek başına RİOKÖ toplam puanını açıklama varyansı %23 iken ($F(1,349)=106.25, p<0.001$); aracı değişkenler modele dahil edildiğinde RİOKÖ toplam puanı açıklama varyansı %39 bulunmuştur ($F(3,347)=74.01, p<0.001$).

BÖLÜM 5

5. TARTIŞMA

Araştırmamızda, öncelikle evli bireylerin kaygılı ve kaçınan bağlanma örüntülerinin romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtileri ile ilişkileri incelenmiştir. Bunun yanı sıra, evlilik uyumu ve ruminatif düşünme biçiminin güvensiz bağlanma stilleri (kaygılı bağlanma ve kaçınan bağlanma) ile romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler arasındaki ilişkideki aracı etkileri araştırılmıştır. Araştırma hipotezlerini test etmek amacıyla erişkin yaştaki evli ve eşiyile beraber yaşayan 229'u kadın 122'si erkek olmak üzere toplam 351 katılımcıya ait veriler, internet üzerinden toplanmıştır. Örneklemin çoğunu kadınlar (%65,2), üniversite mezunları (%77,2), çalışan (%76,4) ve ilk evliliği olan (%96,3) bireyler oluşturmuştur.

Araştırmamızda, kaygılı bağlanma örüntüsünün cinsiyetler açısından farklılaştığı ve evli kadınların kaygılı bağlanma puanlarının erkeklere oranla daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Ancak, kaçınan bağlanma bakımından kadınlar ve erkekler arasında herhangi bir farklılaşma gözlenmemiştir. Bu bulgu alanyazındaki bazı çalışmalar ile uyumlu olmakla birlikte (Smith ve Klases, 2016; Güçlü, Şenormancı, Şenormancı ve Göktürk, 2017, Guidice, 2011) farklı bulgular ortaya koyan araştırmalar (Ciocca ve ark., 2020) da mevcuttur. Alanyazında yer alan çalışmalar incelendiğinde güvensiz bağlanma stillerinin iki cinsiyet arasındaki farkına yönelik bir görüş birliğine varılmadığı görülmektedir.

Örnekleminimizdeki evli bireylerin yaşları arttıkça kaygılı bağlanma puanlarının azaldığı bulunmuştur. Bu bulgudan hareketle, evli bireylerin yaşı arttıkça evlilik

sürelerinin de arttığı ve ilişkideki devamlılığın kişilerin bağlanma kaygısını yatıştırabileceği düşünülmektedir. Araştırmamız sonucunda elde edilen bu bulgu, farklı bir örnekleme deki geniş çaplı bir araştırma ile doğrulanmaktadır. Seksen bir ülkeden, 18-64 yaşları arasındaki 90904 katılımcıyla gerçekleştirilen geniş çaplı bir araştırmada yakın ilişkilerdeki kaygılı bağlanmanın yaş ilerledikçe azaldığı, orta ve ileri yaşta yaşanan bağlanma kaygısının genç yetişkinliğe göre daha az olduğu ortaya konmuştur (Chopik ve Edelstein, 2014). Buna karşın çalışmamızda, evli bireylerde yaş artışı ile kaçınan bağlanma puanları arasında bir ilişki olmadığı görülmüştür. Bu fark, kaçınan bağlanma stillerinin daha çok bir kişilik örüntüsü olarak ele alınabileceği, bu nedenle yaşamın daha ileri evrelerinde büyük değişkenlik göstermeyeceği şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmamızın sonuçları eğitim seviyesi yüksek bireylerin düşük bireylere oranla kaygılı bağlanma puanlarının daha yüksek olduğunu göstermiştir. Oysa kaçınmacı bağlanma açısından benzer sonuçlar ortaya konmamıştır. Bir başka deyişle, eğitim seviyesi yüksek ve düşük bireyler arasında kaçınan bağlanma puanları bakımından bir fark yoktur. Alanyazında farklı eğitim düzeyinden bireyler arasında bağlanma stilleri bakımından fark olup olmadığını araştıran sınırlı çalışma bulunmaktadır. Sağdıç (2018) tarafından yalnızca 130 evli erkekle yürütülen bir çalışmada, eğitim seviyesi düşük bireylerin kaygılı bağlanma puanlarının eğitim seviyesi yüksek bireylere oranla daha yüksek olduğu ortaya konmuş; ancak kaçınan bağlanma açısından herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır. Bu çalışma, araştırmamız sonuçları ile uyumlu değildir. Bulgular arasındaki bu farkın, araştırmamızda hem kadın hem de erkeklerden veri toplanmış olması ve katılımcılarımızın çoğunun (%77,2) üniversite mezunu olması ile açıklanabileceği düşünülmektedir. Oysa söz konusu makalede, araştırma örneklemini %12 ilkokul, %32 lise, %41 lisans ve %15 oranlarında lisansüstü mezunlarından oluşmaktadır.

Araştırmamızın sonuçlarına göre düşük ve yüksek gelir düzeyine sahip evli bireylerin kaygılı ve kaçınmacı bağlanma puanları açısından anlamlı bir fark yoktur. Oysa, yetişkinlerde bağlanma ve gelir düzeyi arasındaki ilişkiyi araştıran bazı uluslararası çalışmalar düşük gelir düzeyine sahip bireylerde güvensiz bağlanma stillerinin daha yoğun yaşandığını göstermektedir (Olhaberry ve ark., 2014; IJzendoorn ve Bakermans-Kranenburg, 2010). Bu farklılaşmanın, araştırmamızın Doğu kültüründe ve evli bireylerle yürütülmüş olması ve geçmiş alanyazın çalışmalarının Batı kültüründe ve hamile

kadınlarla gerçekleştirilmiş olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Alanyazından farklı bulgular elde etmemizin önemli bir nedeninin de örneklemeler arasındaki farkta yattığı düşünülmektedir.

Araştırmamızda, kadınların ruminatif düşünme biçimi puanlarının erkeklere oranla daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Kadınların ilişkide daha fazla sorumluluk algılamalarına karşın, duygularını ve olayları kontrol edememe duygusunu daha güçlü yaşamalarının ruminatif düşünmeye neden olduğu belirtilmiştir (Nolen-Holeksema, ve Jackson, 2001). Aslında bu duygu ve algının toplumun kadın ve erkeğe biçtiği rollerle bağlantılıdır. Tüm bunlar göz önüne alındığında bulgular beklendiktir ve alanyazında pek çok çalışma da kadınların erkeklerle karşılaştırıldığında daha fazla ruminatif düşünme eğiliminde oldukları göstermiştir (Gümüş ve Tutarel Kışlak, 2019; Abak ve Güzel, 2021; Calmes ve Roberts, 2007; Nolen-Holeksema, Wisco ve Lyubomirsky, 2008).

Araştırmamızın sonuçlarına göre evli bireylerin yaşı arttıkça ruminatif düşünme eğilimleri azalmaktadır. Kişilerin hayatındaki stres yaratıcı önemli yaşam olaylarının daha çok ergenlik ve genç yetişkinlik döneminde ortaya çıktığı göz önünde bulundurulduğunda, beklenebilecek bir bulgudur. Alanyazındaki çalışmalar ruminatif düşünme biçiminin yaşa göre farklılaşıp farklılaşmadığı konusunda tam bir fikir birliğine varamamıştır. Araştırma bulgularını destekleyen çalışmalar olmakla birlikte (Sütterlin ve ark, 2012) desteklenmeyen çalışmalar (Chung, 2014; Bugay ve Erdur-Baker, 2014) da vardır. Bu farklılaşmanın Bugay ve Erdur-Baker (2014) tarafından yürütülen çalışmanın yalnızca 14-24 yaş arası öğrencilerle yürütüldüğü, araştırmamızın örnekleminin ise 22-70 yaş arası evli bireylerden oluşmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Benzer olarak, Chung (2014) tarafından yürütülen araştırmanın yalnızca evli Koreli öğretmenlerle gerçekleştirildiği göz önünde bulundurulduğunda, araştırmamız örnekleminde kültürel olarak farklı ve tek bir meslek grubuyla gerçekleştirilmiş olduğu görülmektedir. Araştırmamıza benzer bir bulguyu ortaya koyan Sütterlin ve arkadaşları (2012) tarafından 15-87 yaşları arasında bireylerle yürütülen çalışmada ise ruminasyon düzeyinin yaş arttıkça azaldığı, özellikle 63 yaş ve üzeri yaş grupta diğer yaş gruplarına oranla en düşük ruminasyon düzeyini ortaya koymuşlardır.

Araştırmamızın sonuçlarına göre katılımcıların eğitim düzeyleri yükseldikçe ruminatif düşünme eğilimlerinin de arttığı gözlenmiştir. Bu farklılaşmanın araştırma

örneklemimizin çoğunun yüksek öğrenim düzeyine sahip (%77,2) kişilerden oluşması ile ilgili olabileceği düşünülmektedir. Alanyazında evli bireylerin ruminatif düşünme biçimlerinin eğitim düzeylerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Araştırmamızın bir başka sonucuna göre düşük gelir düzeyine sahip evli bireylerin yüksek gelir düzeyindeki evli bireylere oranla ruminatif düşünme eğilimlerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Ekonomik koşulların kişilerin hayat kalitesini doğrudan etkilediği bilinmektedir. Düşük gelir düzeyine sahip kişilerin mali durumları üzerine ruminatif olarak düşündükleri ortaya konmuştur (Joher, Meng ve Wilcox, 2015). Düşük gelir düzeyi olumsuz yaşam koşullarıyla birleştiğinde kişilerde olumsuz düşünceleri de beraberinde getirebileceği beklenen bir bulgudur.

Araştırmamızın sonuçlarına göre evlilik süresi arttıkça ruminatif düşünme eğilimi azalmaktadır. Yaş ilerledikçe evlilik süresi de arttığından ve yaş ile ruminatif düşünme eğilimi arasındaki ters yönlü ilişki olduğundan, bu sonuç beklenen bir bulgudur. Bu bulgudan hareketle uzun süreli evliliklerin, kişileri ruminatif düşünme eğiliminden uzaklaştırabileceği düşünülmektedir. Bulgumuza benzer şekilde, Abak ve Güzel'in (2021), sevgili, nişanlı/sözlü ve evli bireylerle yürüttükleri çalışmada her üç ilişki türünde de ilişki süresi arttıkça ruminatif düşünme puanlarının azaldığı gözlenmiştir.

Araştırmamızın sonuçlarında iki cinsiyet arasında evlilik uyumu açısından anlamlı bir farklılık ortaya konmamıştır. Bu bulgunun alanyazındaki bazı çalışmalar ile uyumlu olmasının yanı sıra (Gager ve Sanchez, 2003; Kurdek, 2005; Demir-Erbil ve Hazer, 2018; Tutarel-Kışlak ve Çubukça, 2002; Hoşgör, 2012) erkeklerin evlilik uyumunun kadınlara göre daha yüksek olduğunu gösteren araştırmalar (Ads ve Weisfeld, 2019; Jackson ve ark, 2014; Özel, 2021) da mevcuttur. Bouchard ve arkadaşları (1999) ile Babarskiene ve Tweed (2009) kadınların evlilik ilişkisinin iyiliği veya kötülüğü fark etmeksizin evlilikteki uyum için daha çok çaba sağladığını belirtmişlerdir. Bu bulgudan hareketle, erkeklerin evlilik uyumları yüksek olsa dahi kadınların evlilik ilişkisinde uyum sağlamak için harcadığı çabanın iki cinsiyet arasındaki farklılaşmayı zayıflattığı düşünülmektedir.

Araştırmamızın sonuçları evlilik uyumunun yaş aldıkça değişmediğini göstermektedir. Bu bulgu alanyazındaki bazı çalışmalar ile uyumlu olsa da (Polenik ve ark., 2017; Eslami, Hasanzadeh ve Jamshidi, 2014; Tutarel-Kışlak ve Çubukça, 2002;

Hoşgör, 2012; Akpınar, 2016) yaş aldıkça evlilik uyumunun azaldığını gösteren çalışmalar da mevcuttur (Demir-Erbil ve Hazer, 2018; Aktaş, 2009; Demiray, 2006; Schumm ve Bugaighis, 1986). Bu farkın, araştırmamızın evlilik uyumu puanlarının görece yüksek olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir (52.72 ± 9.62). Benzer şekilde, araştırmamızda evlilik uyumunun evlilik süresine göre değişmediği görülmüştür (Tutarel-Kışlak ve Çubukça, 2002; Hoşgör, 2012; Erdoğan, 2007). Örneklemimizin daha önce sözü edilen bulgularından olan yaş arttıkça evlilik süresinin artması ve evlilik uyumunun yaş ilerledikçe değişmemesi dikkate alındığında, evlilik uyumu ile evlilik süresi arasında anlamlı bir ilişki bulunmaması anlamlıdır.

Araştırmamızda düşük ve yüksek gelir düzeyine sahip evli bireyler arasında evlilik uyumları bakımından herhangi bir fark gözlenmemiştir. Bu bulgu alanyazındaki bazı araştırmalar ile farklılaşmaktadır (Bradbury ve ark., 2000; Rogers ve DeBoer 2001; Demir-Erbil ve Hazer, 2018; Özel, 2021; Erişti, 2010). Bu çalışmalarda düşük gelirin evlilikteki uyumsuzluğu arttırdığı ve daha fazla çatışmaya yol açtığı öne sürülmektedir (Santrock, 2014). Bulgular arasındaki farklılaşmanın nedeninin, örneklemimizdeki çoğu katılımcının günümüz ülke şartları bakımından yüksek gelir seviyesi bildirmiş olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmamızda, çalışmayan evli bireyler çalışanlara oranla daha yüksek evlilik uyumu puanları almıştır. Çalışmayan evli bireylerin vaktini daha çok evde geçirdiği düşünüldüğünde hayatlarında evlilik açısından uyum bozucu bir etken olmadığı ve bu nedeniyle daha yüksek evlilik uyumu puanı aldıkları düşünülmektedir. Benzer şekilde, Demir-Erbil ve Hazer (2018) çalışan bireylerin evlilik uyumlarını araştırdıkları çalışmalarında, çalışan bireylerin yaklaşık %80'inin evlilik uyum puanlarının düşük olduğunu ortaya koymaktadırlar.

Araştırmamızda, düşük ve yüksek eğitim seviyesine sahip bireylerin evlilik uyumu bakımından farklılaşmadığı görülmüştür. Bu bulgu alanyazındaki çalışmalardan farklılık göstermektedir. Bu çalışmaların büyük bir kısmı yüksek eğitim düzeyine sahip bireylerin evlilik uyumlarının daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır (Hoşgör, 2013; Yıldız, 2012, Özel, 2021). Yıldız (2012), evli bireylerle yürüttüğü çalışmasında lisans ve lisans üstü eğitim seviyesine sahip bireylerin evlilik uyumunun ortaokul-lise ve okuryazar-ilkokul eğitim düzeyine sahip bireylere oranla anlamlı düzeyde daha yüksek olduğunu

bildirmiştir. Bu durumun olası nedenlerinden biri olarak eğitim düzeyi yüksek evli bireylerin etkili iletişim becerileri, empati yetenekleri ve sorun çözme becerilerinin daha çok geliştiği ve bu becerilerin evlilik uyumunu arttıracakları ön görülmektedir. Araştırma örneklemimizin %77'sini üniversite mezunları %23'ünü ilk/orta/lise mezunları oluşturmaktadır. Ancak, Yıldız (2012) yürüttüğü çalışma örneklemi %34 okuryazar-ilkokul, %37 ortaokul-lise ve %28 lisans ve lisansüstü eğitim düzeyine sahip evli bireyler oluşturmaktadır. Araştırmalar arasındaki farklılığın olası bir nedeninin de örneklem arasındaki eğitim seviyesi dağılımı farkından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Araştırmamızda romantik ilişkiye ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerin kadın ile erkekler arasında farklılaşmadığı görülmüştür. Çalışmamızın sonuçları bu bakımdan alanyazın ile tutarlılık göstermektedir. Alanyazındaki uluslararası ve ulusal yayınlar incelendiğinde romantik ilişkiye ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerin iki cinsiyet açısından anlamlı olarak farklılaşmadıkları görülmektedir (Doron ve arkadaşları, 2012a, 2012b; Tunçel, 2021; Abak, 2019, Trak, 2016; Yıldırım 2017; Toroslu, 2020).

Araştırmamızın sonuçlarına göre romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerin düzeyi yaş ilerledikçe değişmemektedir. Doron ve arkadaşları (2014a) yaptıkları çalışmada bu belirtilerin beliren yetişkinlikte ortaya çıktığını ve müdahale edilmediği sürece yetişkin dönemde de devam ettiğini ortaya koymuştur. Benzer şekilde, Yıldırım (2017) yaşları 18-53 arasında değişen katılımcılarla yürüttüğü çalışmasında, romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirti düzeylerinin yaş alımına göre değişmediğini bildirmiştir. Özetle, obsesif kompulsif belirtilerin kronik bir seyirde ilerlediği gibi romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerin de beliren yetişkinlikte başlayıp benzer bir seyir izleyeceği düşünülmektedir.

Araştırmamızın sonuçlarına göre yüksek ve düşük eğitim düzeyine sahip evli bireylerin romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirti düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Alanyazında bu konuda sınırlı çalışma olmakla beraber, Trak ve İnöz (2017) tarafından lisans ve lisansüstü eğitim seviyesindeki katılımcılarla yürüttükleri çalışmada romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerin eğitim seviyesine göre farklılaşmadığı ortaya konmuştur. Araştırma

örneklemimizin çoğunluğunu (%77,2) üniversite mezunları oluşturduğundan bu bulgu alanyazın ile tutarlılık göstermektedir.

Araştırmamızın sonuçları romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirti düzeylerinin yüksek ve düşük gelir düzeyine sahip evli bireyler arasında farklılaşmadığını göstermiştir. Alanyazında bu konuda sınırlı sayıda çalışmaya rastlanmıştır (Yıldırım, 2018; Özel, 2021). Araştırma sonuçlarımıza benzer olarak, Yıldırım (2018) tarafından romantik ilişkisi olan ve olmayan katılımcılarla yürütülen çalışmada, katılımcıların romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirti düzeylerinin gelir düzeylerine göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Ancak, Özel (2021) evli bireylerle yürüttüğü çalışmada düşük gelir düzeyine sahip romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtileri kişilerin yüksek gelir düzeyine sahip kişilere oranla daha yoğun deneyimlediğini bildirmiştir. Sonuç olarak, alanyazında bu alanda daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

Araştırmamızın sonuçlarına göre romantik ilişki ile partnere ilişkin obsesif kompulsif belirti düzeyleri ve evlilik süresi arasında anlamlı bir ilişki gözlenmemektedir. Bu bulgu alanyazındaki diğer çalışmalar ile benzerlik göstermektedir (Trak ve İnözü, 2017; Özel, 2021; Baş, 2019; Yıldırım, 2018; Yıldırım, 2017). Benzer olarak, Baş (2019), romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtiler ve evlilik süresi arasında anlamlı bir fark olmadığını ortaya koymuştur. Doron ve arkadaşları (2014) bu belirti gruplarını tanımlarken romantik ilişkinin her aşamasında yaşanabileceğini; beraber yaşama, evlenme, çocuk sahibi olma gibi bağlılık gerektiren önemli kararlarla tetiklenebileceğini ve ilişkiler gelişse de belirtilerde azalma olmayabileceğini vurgulamıştır. Bu belirtiler ilişkinin üçüncü ayında yaşanırken, ilişkinin ikinci yılında ya da uzun evliliklerde de görülebilmektedir (Doron ve ark., 2014).

Araştırmamızda çalışan evli bireyler çalışmayanlarla karşılaştırıldığında partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtileri daha yoğun deneyimledikleri gözlenmiştir. Partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler bireyin daha çok dış görünüşü, mesleki yeterliliği, ahlaklılığı gibi girici düşünceleri içermektedir (Doron ve ark., 2012b). Partnerin algılanan kusuruyla ilgili bir durumla karşılaşıldığında ve olası yeni partner adaylarıyla tanışıldığında tetiklenmektedir (Melli ve ark., 2018). Bu nedenle, çalışan evli bireylerin iş yeri ortamında çalışmayanlara göre daha çok tetiklendiği düşünülmektedir.

Mevcut çalışmada sosyodemografik özelliklerin çalışılan değişkenlerle ilgisinin incelenmesinin ardından, romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin ortaya çıkmasında ve sürmesinde rol oynadığı düşünülen kaygılı bağlanma, kaçınan bağlanma, ruminatif düşünme biçimi ve evlilik uyumunun, bu belirti grupları üzerindeki yordayıcı gücü incelenmiştir.

Araştırmamızda, kaygılı bağlanma ile kaçınan bağlanmanın romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtileri pozitif yönde yordadığı gözlenmektedir. Cinsiyet, yaş ve evlilik süresi kontrol edildiğinde bu fark anlamlı bulunmuştur. Alanyazında sıklıkla erken çocukluk döneminde bakım verenle kurulan ilişkiyle anlamlandırılan güvensiz bağlanmanın, yetişkinlik döneminde partnerle olan bağlanmaya taşındığını ve pek çok psikopatolojinin ortaya çıkmasında yordayıcı rolü olduğu ortaya konmuştur. OKB tanılı hastalarla yürütülen çalışmalar da kaygılı bağlanma ve kaçınan bağlanmanın obsesif kompulsif belirtilerin ortaya çıkma eğilimini arttırdığını ortaya koymaktadır (Hodny ve ark., 2021; Van Leeuwen ve ark, 2020; Pozza ve ark, 2021) Bu bulgu genel anlamda alanyazınla uyumludur (Doron ve ark., 2012a; Doron ve ark., 2012b; Doron ve ark., 2012c; Yıldırım, 2017; Yıldırım, 2018; Tunçel, 2021; Karaköse ve Özel, 2021). Kaçınan bağlanma ve kaygılı bağlanma stillerinin romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtileri yordama gücü incelendiğinde ise kaçınan bağlanmanın bu belirti grupları üzerindeki yordayıcı gücünün daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu sebeple, kaçınan bağlanmanın romantik ilişki ve obsesif kompulsif belirtiler açısından kaygılı bağlanmaya göre daha öne çıktığı düşünülmektedir.

Araştırmamızda, ruminatif düşünme eğiliminin romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtileri pozitif yönde yordadığı gözlenmiştir. Alanyazında bu bulguyu destekleyen çalışmalar (Abak ve Güzel, 2021; Tunçel, 2021) mevcutken, romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerin ruminatif düşünme biçimini yordadığını gösteren bir çalışma (Kılıç ve Altınok, 2021) da mevcuttur. Ruminatif düşünmenin, romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler üzerindeki etkisini inceleyen sınırlı çalışma bulunmaktadır. Ancak, ruminatif düşünmenin obsesif kompulsif belirtilerin oluşmasında, sürmesinde ve şiddetlenmesinde rol oynadığını gösteren birçok çalışma bulunmaktadır (Dar ve Iqbal, 2015; Wahl, Van den Hout, Ligb,

2019; Wahl ve ark, 2011). Araştırmamızdaki bulgular obsesif kompulsif belirtiler perspektifinden değerlendirildiğinde, mevcut alanyazın ile uyumludur.

Araştırmamızda evlilik uyumunun romantik ilişkiye ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtileri negatif yönde yordadığı bulunmuştur. Bu nedenle, romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin evlilik uyumu için bir risk faktörü olduğu düşünülmektedir. Alanyazındaki güncel bir çalışma OKB tanılı hastaların evlilik uyumunun genel popülasyona göre zayıf olduğunu göstermektedir (Rohtash, Poonam ve Kumar, 2019). Bunun yanı sıra, alanyazında obsesif kompulsif belirtilerin evlilik uyumu üzerindeki yıkıcı etkilerini gösteren çalışmalar da bulunmaktadır (Stein, 1991; Riggs ve ark, 1992; Rohtash, Poonam ve Kumar, 2019). Özel (2021) de benzer olarak evlilik uyumu azaldıkça romantik ilişkiye ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerin arttığını ortaya koymuştur. Alanyazında bu konuda sınırlı çalışma bulunmakta ve yapılan çalışmalar bu belirti gruplarının evlilik uyumu üzerindeki etkisini incelemektedir (Trak ve İnözü, 2017; Baş, 2019).

Araştırmamızda, kaygılı bağlanma puanları arttıkça romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirti düzeylerinin arttığı bulunmuştur. Kaygılı bağlanma puanlarının artmasına ek olarak, ruminatif düşünmenin artması ve evlilik uyumunun azalmasının da romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtileri arttırdığı görülmüştür. İlişkideki olumsuzluklar karşısında duyguları düzenlemekte zorluk çekme, terk edilme, partneri tarafından ihtiyacı olduğu anda destek alıp alamayacağını sorgulama gibi kaygılı bağlanmayla ilişkili korkuların artması (Mikulincer ve Shaver, 2003) çatışmaya yol açıp evlilik uyumunu düşürebilmekte ve kişinin partnerinin kendisini ne kadar sevip sevmediğine yönelik ruminatif bir biçimde düşünmesine yol açabilmektedir. Bu bulgulardan hareketle, kaygılı bağlanma, yoğun ruminatif düşünme ve düşük evlilik uyumunun romantik ilişkiye ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtileri arttıracığı düşünülmektedir. Araştırmamızda ruminatif düşünme biçimi ile evlilik uyumunun kaygılı bağlanma puanları ve romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtiler arasındaki ilişkide aracı rolleri olduğu gözlemlenmiştir. Bu bulguyla H5 ve H6 hipotezlerimiz doğrulanmaktadır.

Benzer şekilde, araştırmamızda kaçingın bağlanma puanları arttıkça romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtilerin arttığı bulunmuştur. Dünyanın tehlikeli

ve güvenilmez olduğu inancı ile başka insanların güvenilmez ve tehlikeli olduğuna yönelik inanışların obsesif kompulsif belirtilerin gelişmesinde ve sürmesinde rol oynayan önemli faktörler olduğu düşünülmektedir (Doron ve ark, 2007). Kaçınan bağlanma örüntüsüne sahip kişilerin de insanların güvenilmez olduğunu düşündükleri için duygusal bağ kurmayı reddetme, hem kendisi hem başkaları için yüksek ve gerçekçi olmayan standartlar koyma gibi eğilimlerle karakterize olduğu düşünüldüğünde (Caldwell ve Shaver, 2012; Mikulincer ve Shaver, 2003) romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtileri arttırması beklendik bir bulgudur. Kaçınan bağlanma örüntüsüne sahip bireylerin güvenilmezlik ve tehlike algılarının yüksek olması ile partnerleri ve kendileri için koydukları yüksek standartlar evlilik uyumunu düşürürken, ruminatif bir biçimde düşünmeye yol açabilir ve tüm bunlar ilişkiye ve partnere yönelik belirtilerin artmasına sebep olabilmektedir. Araştırmamızda ruminatif düşünme biçimi ile evlilik uyumunun kaçınmacı bağlanma puanları ve romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif kompulsif belirtiler arasındaki ilişkide aracı rolleri olduğu gözlemlenmiştir. Bu bulguyla H7 ve H8 hipotezlerimiz doğrulanmaktadır.

Özetle, araştırmamız kaygılı bağlanma, kaçınan bağlanma, ruminatif düşünme biçimi ve evlilik uyumunun romantik ilişki ile partner odaklı obsesif kompulsif belirtileri yordadığını ortaya koymuştur. Yanı sıra, ruminatif düşünme biçimi ile evlilik uyumunun güvensiz bağlanma stilleri (kaygılı bağlanma ve kaçınmacı bağlanma) ve romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler arasındaki ilişkide aracı rolleri olduğunu göstermiştir.

Son olarak, araştırmamız bazı kısıtlılıklara sahiptir. Araştırmanın araştırma deseninin kesitsel olması nedeniyle değişkenler arası neden-sonuç ilişkisine dair bir çıkarım yapılmamaktadır. Çalışmada kullanılan ölçeklerin kendini değerlendirme ölçeği olması sebebiyle katılımcıların gerçek ve samimi cevaplar verdiğinden emin olunamamaktadır. Verilerin sadece internet üzerinden toplandığı için örneklemin tamamı internete erişimi olan kişilerden oluşmaktadır.

Çalışma örnekleminin kısıtlı bir sayıdan oluşması da araştırma sonuçlarını genellerken göz önünde bulundurulması gereken bir diğer etmendir. Araştırma alanyazında yeni kavramlar olan romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif

belirtiler kavramlarını içerdiği ve bu kavramlarla ilgili henüz çok azdır. Bu nedenle mevcut bulgular rastlandığı şekilde karşılaştırılmıştır.

BÖLÜM 6

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmamız sonucunda yaş, cinsiyet ve evlilik süresi kontrol edildiğinde güvensiz bağlanma örüntülerinden olan kaygılı ve kaçınmacı bağlanmanın romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile olan ilişkisinde ruminatif düşünme biçimi ve evlilik uyumunun aracı etkisi olduğu bulunmuştur. Bu bulgular ile, kaygılı ve kaçınan bağlanma puanlarının ve ruminatif düşünme eğiliminin arttığı, evlilik uyumunun ise azaldığı bir tabloda, romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirti düzeylerinin de artabileceği görülmüştür.

Bu çalışma yalnızca evli bireylerle yürütülmüştür. Evliliğin iki kişilik bir dinamik olduğunu göz önünde bulundurularak, aynı çalışmanın evli bireyler yerine evli çiftlerle de yürütülmesi önerilmektedir. Ek olarak, her ne kadar henüz klinik belirti grubu olmasa da romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirti gruplarının aslında OKB ile benzer gelişimsel süreçlerde gelişiyor olması sebebiyle bu çalışmanın OKB tanısı almış hastaları da kapsayan bir örneklem ile yürütülüp, karşılaştırılmasında yarar vardır. Gelecekteki çalışmaların kadın ve erkek katılımcı sayısı eşit tutulan, çalışma durumu, eğitim düzeyi gibi sosyodemografik değişkenler bakımından eşit dağılımlı gruplar içeren daha büyük örneklemle yürütülmesi önerilmektedir.

Tüm kısıtlılıklara karşın, araştırmamızın güçlü yönleri de vardır. Öncelikle, mevcut alanyazında kaygılı bağlanma, kaçınan bağlanma, ruminatif düşünme biçimi ve evlilik uyumu değişkenleri ile romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler

arasındaki ilişkiyi tek bir modelde inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ayrıca, bu çalışma alanyazında romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirti düzeylerini inceleyen çalışmalar içerisinde OKB tanısı açısından psikiyatrik tanı ve ilaç kontrolü yapılması yönüyle önemlidir. Bu nedenle, çalışmanın alanyazına katkısının olduğu düşünülmektedir. Mevcut alışma, bireysel terapide veya çift terapisinde kişinin eşine ve/veya evliliğine yönelik geliştirdiği obsesif kompulsif belirti düzeyleri değerlendirilirken, bağlanma stiline ek olarak bireylerin ruminatif düşünmeye yatkınlıklarının ve evlilik içindeki uyumlarının da göz önünde bulundurularak değerlendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

KAYNAKÇA

- Abak, E. (2019). *Ruminatif Düşünme Stili, Beden Algısı ve Sosyal Görünüş Kaygısının Romantik İlişki ve Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Semptomlarla İlişkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Abak, E., F., & Güzel, H. Ş. (2021). Ruminatif Düşünme Stili, Beden Algısı ve Sosyal Görünüş Kaygısının Romantik İlişki ve Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Semptomlarla İlişkisi. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 24(3), 368–382.
- Abbey, R. D., Clopton, J. R., & Humphreys, J. D. (2007). Obsessive-Compulsive Disorder and Romantic Functioning. *Journal of Clinical Psychology*, 63(12), 1181–1192.
- Abramowitz, J. S., McKay, D., & Taylor, S. (2008). *Obsessive-Compulsive Disorder Subtypes and Spectrum Conditions*. Elsevier.
- Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E., & Wall, S. (1978). *Patterns of Attachment: A Psychological Study of the Strange Situation*. Lawrence Erlbaum.
- Akpınar, B. (2016). *Evli Çiftlerin Evlilik Uyumu ile Toplumsal Cinsiyet Rollerini Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Aksaray, G., Yelken, B., Kaptanoğlu, C., Oflu, S., Ozaltın, M. (2001). Sexuality in Women with Obsessive Compulsive Disorder. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 3(3):273-7.
- Aktaş B., Baysal Yalçınöz H., Yılmaz M. (2018). Marital Adjustment of Women Living in Two Different Provinces of Turkey and their Attitudes Towards Violence Against Women. *International Archives of Nursing and Health Care*, 4(4):1-8.
- Almardani, S. S. (2019). The Comparison of Marital Satisfaction in Ocd- Patients and Normal Individuals. *Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry*, 5(6), 13–23.

- Alonso, P. M., Menchón, J., Mataix-Cols, D., Pifarré, J., Urrutavizcaya, M., Crespo, J. M., Jiménez, S., Vallejo, G., & Vallejo, J. (2004). Perceived Parental Rearing Style in Obsessive–Compulsive Disorder: Relation to Symptom Dimensions. *Psychiatry Research*, *127*(3), 267–278.
- American Psychiatric Association. (2017). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders: Dsm-5*.
- Angst, J., Gamma, A., Endrass, J., Goodwin, R., Ajdacic, V., Eich, D., & Rössler, W. (2004). Obsessive-Compulsive Severity Spectrum in the Community: Prevalence, Comorbidity, and Course. *European Archives of Psychiatry and Clinical Neurosciences*, *254*(3).
- Asad, S., & Dawood, S. (2015). Attachment Orientation, Obsessive Beliefs, and Symptom Severity in Patients with Obsessive Compulsive Disorder. *Pakistan Journal of Psychological Research*, *30*(2), 207–223.
- Ayoğlu, Z. (2012). *OKB'ye İlişkin Gelişimsel Bir Model: Yetişkin Bağlanma Biçimleri, Ebeveyn Den Algılanan Psikolojik Kontrol Düzeyi ve Mükemmeliyetçilik Eğilimlerinin Obsesif Yorumlar ve Belirtilerle Bağlantısının İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Babarskiene, J., & Tweed, R. (2009). Marital Adjustment in Post-Soviet Eastern Europe: A Focus on Lithuania. *Personal Relationships*, *16*, 647-658.
- Barry, R. A. & Lawrence, E. (2013). “Don’t stand so close to me”: An Attachment Perspective of Disengagement and Avoidance in Marriage. *Journal of Family Psychology*, *27*, 484-494.
- Baron, R. M., & Kenny, D. A. (1986). The Moderator–Mediator Variable Distinction in Social Psychological Research: Conceptual, Strategic, and Statistical Considerations. *Journal of Personality and Social Psychology*, *51*(6), 1173–1182.
- Baş, E. P. (2019). *Association of Relationship Obsessive-Compulsive Symptoms with Depression, Anxiety and Stress: Marriage and Child Related Factors As Moderators*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Bayraktaroğlu, H. T. & Çakıcı, E. T. (2017). Psychometric Properties of Revised Form Dyadic Adjustment Scale in a Sample from North Cyprus. *International Journal of Educational Science*, *19* (2,3), 113-119.
- Benight, C. C. & Bandura, A. (2004). Social Cognitive Theory of Posttraumatic Recovery: The Role of Perceived Self-Efficacy. *Behaviour Research and Therapy*, *42*(10), 1129–1148.

- Besharat, M. A., & Shahidi, V. (2014). Mediating Role of Cognitive Emotion Regulation Strategies on the Relationship Between Attachment Styles and Alexithymia. *Europe's Journal of Psychology, 10*(2), 352–362.
- Betül, A., Hasret Yalçınöz, B., & Medine, Y. (2018). Marital Adjustment of Women Living in Two Different Provinces of Turkey and their Attitudes Towards Violence Against Women. *International Archives of Nursing and Health Care, 4*(4).
- Bouchard, G., Lussier, Y., & Sabourin, S. (1999). Personality and Marital Adjustment: Utility of the Five Factor Model of Personality. *Journal of Marriage and the Family, 6*, 651-660.
- Bowlby, J. (1973). *Attachment and Loss: Volume 2. Separation: Anxiety and Anger*. New York: Basic Books.
- Bowlby, J. (1988). Developmental Psychiatry Comes of Age. *The American Journal of Psychiatry, 145*(1), 1–10.
- Bradbury, T. N., Fincham, F. D. & Beach, S. R. H., (2000). Research on the Nature and Determinants of Marital Satisfaction: A Decade in Review. *Journal of Marriage and the Family, 62*, 964-980.
- Brennan, K. A., Clark, C. L., & Shaver, P. R. (1998). Self-report measurement of adult attachment: An integrative overview. In J. A. Simpson & W. S. Rholes (Eds.), *Attachment theory and close relationships* (pp. 46–76). The Guilford Press.
- Brinker, J. K., & Dozois, D. J. A. (2009). Ruminative Thought Style and Depressed Mood. *Journal of Clinical Psychology, 65*(1), 1–19.
- Bugay, A., ve Erdur-Baker, Ö. (2011). Ruminasyon Düzeyinin Toplumsal Cinsiyet ve Yaşa Göre İncelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 4* (36), 191-201.
- Burnette, J. L., Davis, D. E., Green, J. D., Worthington, E. L., & Bradfield, E. (2009). Insecure Attachment and Depressive Symptoms: The Mediating Role of Rumination, Empathy, and Forgiveness. *Personality and Individual Differences, 46*(3), 276–280.
- Busby, D. M., Christensen, C., Crane, D. R., & Larson, J. H. (1995). A Revision of the Dyadic Adjustment Scale for Use with Distressed and Nondistressed Couples: Construct Hierarchy and Multidimensional Scales. *Journal of Marital and Family Therapy, 21*(3), 289-308.
- Butler, L. D., & Nolen-Hoeksema, S. (1994). Gender Differences in Responses to Depressed Mood in a College Sample. *Sex Roles, 30*(5-6), 331–346.

- Butzer, B., & Campbell, L. (2008). Adult Attachment, Sexual Satisfaction, and Relationship Satisfaction: A Study of Married Couples. *Personal Relationships, 15*(1), 141–154.
- Caldwell, J. G., & Shaver, P. R. (2012). Exploring the Cognitive-Emotional Pathways Between Adult Attachment and Ego-Resiliency. *Individual Differences Research, 10*(3), 141–152.
- Calmes, C. A., & Roberts, J. E. (2007). Repetitive Thought and Emotional Distress: Rumination and Worry as Prospective Predictors of Depressive and Anxious Symptomatology. *Cognitive Therapy and Research, 31*(3), 343–356.
- Chopik, W. J., & Edelstein, R. S. (2014). Age Differences in Romantic Attachment Around the World. *Social Psychological and Personality Science, 5*(8), 892–900.
- Chung, M.-S. (2014). Pathways Between Attachment and Marital Satisfaction: The Mediating Roles of Rumination, Empathy, and Forgiveness. *Personality and Individual Differences, 70*, 246–251.
- Ciocca, G., Zauri, S., Limoncin, E., Mollaioli, D., D'antuono, L., Carosa, E., Nimbi, F. M., Simonelli, C., Balercia, G., Reisman, Y., & Jannini, E. A. (2020). Attachment Style, Sexual Orientation, and Biological Sex in their Relationships with Gender Role. *Sexual Medicine, 8*(1), 76–83.
- Clark, D. A., & Rhyno, S. (2005). Unwanted Intrusive Thoughts in Nonclinical Individuals: Implications for Clinical Disorders. In D. A. Clark (Ed.), *Intrusive Thoughts in Clinical Disorders: Theory, Research, and Treatment* (Pp. 1–29). The Guilford Press.
- Clark, D. A. (2004). *Cognitive-Behavioural Therapy for OCD*. New York: The Guilford Press.
- Collins, N. L., & Feeney, B. C. (2000). A Safe Haven: An Attachment Theory Perspective on Support Seeking and Caregiving in Intimate Relationships. *Journal of Personality and Social Psychology, 78*(6), 1053–1073.
- Collins, N. L., & Feeney, B. C. (2004). Working Models of Attachment Shape Perceptions of Social Support: Evidence from Experimental and Observational Studies. *Journal of Personality and Social Psychology, 87*(3), 363–383.
- Corcoran, K. O., & Mallinckrodt, B. (2000). Adult Attachment, Self-Efficacy, Perspective Taking, and Conflict Resolution. *Journal of Counseling & Development, 78*(4), 473–483.
- Dar, K. A., & Iqbal, N. (2014). Worry and Rumination in Generalized Anxiety Disorder and Obsessive Compulsive Disorder. *The Journal of Psychology, 149*(8), 866–880.

- Del Giudice, M. (2011). Sex Differences in Romantic Attachment: A Meta-Analysis. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 37(2), 193–214. <https://doi.org/10.1177/0146167210392789>
- Doron, G. & Kyrios, M. (2005). Obsessive Compulsive Disorder: A Review of Possible Specific Internal Representations within a Broader Cognitive Theory. *Clinical Psychology Review*, 25, 415-432.
- Doron, G. Ve Szepsenwol, O. (2015). Partner-Focused Obsessions and Self-Esteem: An Experimental Investigation. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 49, 173–179.
- Doron, G., Derby, D. S., & Szepsenwol, O. (2014). Relationship Obsessive Compulsive Disorder (Rocd): A Conceptual Framework. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, 3(2), 169–180.
- Doron, G., Derby, D. S., Szepsenwol, O., & Talmor, D. (2012a). Tainted Love: Exploring Relationship-Centered Obsessive Compulsive Symptoms in Two Non-Clinical Cohorts. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, 1(1), 16–24.
- Doron, G., Derby, D. S., Szepsenwol, O., & Talmor, D. (2012b). Flaws and All: Exploring Partner-Focused Obsessive-Compulsive Symptoms. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, 1(4), 234–243.
- Doron, G., Derby, D., Szepsenwol, O., Nahaloni, E., & Moulding, R. (2016). Relationship Obsessive–Compulsive Disorder: Interference, Symptoms, and Maladaptive Beliefs. *Frontiers in Psychiatry*, 7.
- Doron, G., Kyrios, M. & Moulding, R. (2007). Sensitive Domains of Self-Concept in Obsessive-Compulsive Disorder (OCD): Further Evidence for a Multidimensional Model of OCD. *Journal of Anxiety Disorders*, 21, 433-444.
- Doron, G., Szepsenwol, O., Karp, E., & Gal, N. (2013). Obsessing about İntimate-Relationships: Testing the Double Relationship-Vulnerability Hypothesis. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 44(4), 433–440.
- Emmelkamp, P. M. G., & De Lange, I. (1983). Spouse İnvolveıment in the Treatment of Obsessive-Compulsive Patients. *Behaviour Research and Therapy*, 21(4), 341–346.
- Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H., Eradamlar, N. ve Alpkın, Rl. (2005). Evlilik Uyumu. *Düşünen Adam Dergisi*, 18(1), 39-47.
- Erbil, D. D., & Hazer, O. (2018). Çalışan Bireylerin Evlilik Uyumlarının İncelenmesi. *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 3(5), 99.

- Erişti, A. (2010). *Bağlanma Stilleri, Kişilik Özellikleri ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişki*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Eslami, A. A., Hasanzadeh, A., & Jamshidi, F. (2014). The Relationship Between Emotional Intelligence Health and Marital Satisfaction: A Comparative Study. *Journal of Education and Health Promotion*, 3(1), 24.
- Feeney, J. A. (1999). Adult Romantic Attachment and Couple Relationships. In J. Cassidy & P. R. Shaver (Eds.), *Handbook of Attachment: Theory, Research, and Clinical Applications* (Pp. 355–377). The Guilford Press.
- Fontenelle, L. F., & Hasler, G. (2008). The Analytical Epidemiology of Obsessive–Compulsive Disorder: Risk Factors and Correlates. *Progress in Neuro-Psychopharmacology and Biological Psychiatry*, 32(1), 1–15.
- Fraley, R. C., Waller, N. G., & Brennan, K. A. (2000). An Item Response Theory Analysis of Self-Report Measures of Adult Attachment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78(2), 350–365.
- Freund, B., & Steketee, G. (1989). Sexual History, Attitudes and Functioning of Obsessive-Compulsive Patients. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 15(1), 31–41.
- Gaal, F. (2005). *The Role of Differentiation of Self and Anxiety in Predicting Marital Adjustment Following the Death of an Adult, Married Child Biological Parent*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Seton Hall University, Los Angeles.
- Gager, C. T., & Sanchez, L. (2003). Two as One? *Journal of Family Issues*, 24(1), 21–50.
- George, D. and Mallery, P. (2010) *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference 17.0 Update. 10th Edition*, Pearson, Boston.
- Göztepe Gumus I, Tutarel Kislak S. (2019). The Predictive Role of Forgiveness and the Level of Repetitive Thinking on Mental Health and Marital Adjustment in Married Individuals. *Dusunen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 32, 236-245.
- Göztepe Gümüş, I. (2020). The Predictive Role of Forgiveness and the Level of Repetitive Thinking on Mental Health and Marital Adjustment in Married Individuals. *Dusunen Adam: The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*. <https://doi.org/10.14744/dajpns.2019.00033>
- Grabe, H. J., Thiel, A., & Freyberger, H. J. (2000). Symptoms of Eating Disorders in Obsessive-Compulsive Disorder. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 102(6), 449–453.

- Güçlü, O., Şenormancı, Ö., Şenormancı, G., & Köktürk, F. (2017). Gender Differences in Romantic Jealousy and Attachment Styles. *Psychiatry and Clinical Psychopharmacology*, 27(4), 359–365.
- Güleç, G. (2012). The Family and the Marriage In: Yenilmez Ç (Editor). *Family Structure and Relationships. First Ed.* 62-75.Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Hayes, A. F. (2013). *Introduction to Mediation, Moderation, and Conditional Process Analysis: A Regression-Based Approach*. New York, NY: Guilford Press.
- Hazan, C., & Shaver, P. R. (1994). Attachment as an Organizational Framework for Research on Close Relationships. *Psychological Inquiry*, 5(1), 1–22.
- Hodny, F., Prasko, J., Ociskova, M., Vanek, J., & Holubova, M. (2021). Attachment in Patients with an Obsessive Compulsive Disorder. *Neuro endocrinology letters*, 42(5), 283–291. Advance online publication.
- Hoşgör, E., T., (2013). *Evli Çiftlerin Öfke İfade Tarzları ile Evlilik Uyumunun İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Ana Bilim Dalı, İzmir.
- İmamoğlu, E. O., Ads, M. & Weisfeld, C. C. (2019). What is the Impact of Choosing One's Spouse on Marital Satisfaction of Wives and Husbands? The Case of Arranged and Self-Choice Turkish Marriages. *Journal of Family Issues*, 40(10), 1270-1298.
- Jackson, J. B., Miller, R. B., Oka, M. & Henry, R. G. (2014). Gender Differences in Marital Satisfaction: A Meta-Analysis. *Journal of Marriage and Family*, 76, 105-129.
- Johar, G., Meng, R., & Wilcox, K. (2015). “Thinking about Financial Deprivation: Rumination and Decision Making among the Poor”, In Na - Advances in Consumer Research Volume 43, Eds. Kristin Diehl and Carolyn Yoon, Duluth, Mn : *Association for Consumer Research*, Pages: 208-211
- Jostmann, N. B., Karremans, J., & Finkenauer, C. (2011). When Love is not Blind: Rumination Impairs Implicit Affect Regulation in Response to Romantic Relationship Threat. *Cognition & Emotion*, 25(3), 506–518.
- Kabiri, M., Neshat-Doost, H. T. Ve Mehrabi, H. A. (2017). The Mediating Role of Relationship Obsessive-Compulsive Disorder in Relation to Attachment Styles and Marital Quality in Woman. *Journal of Research & Health*, 7(5), 1065-1073.
- Karaköse, S., & Ozel, E. (2021). The Mediational Role of Marital Satisfaction between The Attachment Styles and Relationship-centered and Partner-focused Obsessive-compulsive Symptoms. *Klinik Psikoloji Dergisi*, 1.

- Karatepe, H. T. (2010). *Ruminatif Düşünce Biçimi Ölçeğinin Türkçe Uyarlaması, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması* (Tıpta uzmanlık tezi). Sağlık Bakanlığı, İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Has. Eğt. Ve Arş. Hastanesi, İstanbul.
- Kart, A. Ve Türkçapar, H. (2019). The Effects of Childhood Emotional Abuse on Aggressive Obsessions among Patients with Obsessive Compulsive Disorder may be Mediated by Symptoms of Depression and Anxiety. *Psychiatry and Clinical Psychopharmacology*, 29(4), 411-417.
- Kılıç, N., & Altınok, A. (2021). Obsession and Relationship Satisfaction through the Lens of Jealousy and Rumination. *Personality and Individual Differences*, 179, 110959.
- Köroğlu, Ö. (2011). *İş Doyumu ve Motivasyon Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin Performansla İlişkisi: Turist Rehberleri Üzerine Bir Araştırma*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Kurdek, L. A. (2005). What Do We Know about Gay and Lesbian Couples? *Current Directions in Psychological Science*, 14(5), 251–254.
- Lanciano, T., Curci, A., Kafetsios, K., Elia, L., & Zammuner, V. L. (2012). Attachment and Dysfunctional Rumination: The Mediating Role of Emotional Intelligence Abilities. *Personality and Individual Differences*, 53, 753–758.
- Li, T., & Chan, D. K.-S. (2012). How Anxious and Avoidant Attachment Affect Romantic Relationship Quality Differently: A Meta-Analytic Review. *European Journal of Social Psychology*, 42(4), 406–419.
- Lopez, J. L., Riggs, S. A., Pollard, S. E., & Hook, J. N. (2011). Religious Commitment, Adult Attachment, and Marital Adjustment in Newly Married Couples. *Journal of Family Psychology*, 25(2), 301–309.
- Lyubomirsky, S., & Nolen-Hoeksema, S. (1993). Self-Perpetuating Properties of Dysphoric Rumination. *Journal of Personality and Social Psychology*, 65(2), 339–349.
- Marganska, A., Gallagher, M., & Miranda, R. (2013). Adult Attachment, Emotion Dysregulation, and Symptoms of Depression and Generalized Anxiety Disorder. *American Journal of Orthopsychiatry*, 83(1), 131–141.
- Martin, L. L., & Tesser, A. (1996). Some Ruminative Thoughts. in R. S. Wyer, Jr. (Ed.), *Ruminative Thoughts* (Pp. 1–47). Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Martin, L. L., Shrira, I., & Startup, H. M. (2004). Rumination as a Function of Goal Progress, Stop Rules, and Cerebral Lateralization. *Depressive Rumination*, 153–175.

- Mccullough, M. E., Rachal, K. C., Sandage, S. J., Worthington, E. L., Brown, S. W., & Hight, T. L. (1998). Interpersonal Forgiving in Close Relationships: II. Theoretical Elaboration and Measurement. *Journal of Personality and Social Psychology*, *75*(6), 1586–1603.
- Melli, G., Bulli, F., Doron, G., & Carraresi, C. (2018). Maladaptive Beliefs in Relationship Obsessive Compulsive Disorder (ROCD): Replication and Extension in a Clinical Sample. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, *18*, 47–53.
- Meyer, V. C., & Chesser, E. S. (1970). *Behaviour Therapy in Clinical Psychiatry*. Penguin Books.
- Mhyr, G., Sookman, D., & Pinard, G. (2004). Attachment Security and Parental Bonding in Adults with Obsessive-Compulsive Disorder: A Comparison with Depressed Out-Patients and Healthy Controls. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, *109*(6), 447–456.
- Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2007). *Attachment in Adulthood: Structure, Dynamics, and Change*. The Guilford Press.
- Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2012). An Attachment Perspective on Psychopathology. *World Psychiatry*, *11*(1), 11–15.
- Muhlbauer, J. E., Ferrão, Y. A., Eppingstall, J., Albertella, L., Do Rosário, M. C., Miguel, E. C., & Fontenelle, L. F. (2020). Predicting Marriage and Divorce in Obsessive-Compulsive Disorder. *Journal of Sex & Marital Therapy*, *47*(1), 90–98.
- Murphy, D. L., Timpano, K. R., Wheaton, M. G., Greenberg, B. D., & Miguel, E. C. (2010). Obsessive-Compulsive Disorder and its Related Disorders: A Reappraisal of Obsessive-Compulsive Spectrum Concepts. *Dialogues in Clinical Neuroscience*, *12*(2), 131–148.
- Newth, S., & Rachman, S. (2001). The Concealment of Obsessions. *Behaviour Research and Therapy*, *39*(4), 457–464.
- Nolen-Hoeksema, S. (1991). Responses to Depression and their Effects on the Duration of Depressive Episodes. *Journal of Abnormal Psychology*, *100*(4), 569–582.
- Nolen-Hoeksema, S., & Jackson, B. (2001). Mediators of the Gender Difference in Rumination. *Psychology of Women Quarterly*, *25*(1), 37–47.
- Nolen-Hoeksema, S., Wisco, B. E., & Lyubomirsky, S. (2008). Rethinking Rumination. *Perspectives on Psychological Science*, *3*(5), 400–424.
- Obsessive Compulsive Cognitions Working Group. (1997). Cognitive Assessment of Obsessive-Compulsive Disorder. *Behaviour Research and Therapy*, *35*, 667–681.

- Oğuz, F. Ç., Karaytuğ, M., O., Çakmak, S. (2020). *Evli Bireylerde Evlilik Uyumluluğu ve Ruhsal Belirtileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. 5. Psikiyatri Zirvesi, 12. Anksiyete Kongresi, Türkiye.
- Olhaberry, M., Zapata, J., Escobar, M., Mena, C., Farkas, C., Santelices, M. P. & Krause, M. (2014). Antenatal Depression and its Relationship with Problem-Solving Strategies, Childhood Abuse, Social Support, and Attachment Styles in a Low-Income Chilean Sample. *Mental Health & Prevention*, 2(3-4), 86-97.
- Özel, E. P. (2021). *İlişki Odaklı ve Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtileri Yordamada Bağlanma Stillerinin ve Evlilik Uyumunun Rolü*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özmen, O., & Atik, G. (2010). Attachment Styles and Marital Adjustment of Turkish Married Individuals. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 5, 367–371.
- Pal, R. (2017). Marital adjustment among working and non-working married women. *International journal of home science*, 3, 384-386.
- Papageorgiou, C., & Wells, A. (2004). Nature, Functions, and Beliefs about Depressive Rumination. *Depressive Rumination*, 1–20.
- Polenick, C. A., Zarit, S. H., Birditt, K. S., Bangerter, L. R., Seidel, A. J., & Fingerman, K. L. (2016). Intergenerational Support and Marital Satisfaction: Implications of Beliefs about Helping Aging Parents. *Journal of Marriage and Family*, 79(1), 131–146.
- Pozza, A., Dettore, D., Marazziti, D., Doron, G., Barcaccia, B., & Pallini, S. (2021). Facets of adult attachment style in patients with obsessive-compulsive disorder. *Journal of Psychiatric Research*, 144, 14–25.
- Reynolds, S., Searight, H. R., & Ratwik, S. (2014). Adult Attachment Styles and Rumination in the Context of Intimate Relationships. *North American Journal of Psychology*, 16(3), 485–496.
- Riggs, D. S., Hiss, H., & Foa, E. B. (1992). Marital Distress and the Treatment of Obsessive-Compulsive Disorder. *Behavior Therapy*, 23(4), 585–597.
- Rippere, V. (1977). 'What's the Thing to Do When You're Feeling Depressed?' — A Pilot Study. *Behaviour Research and Therapy*, 15(2), 185–191.
- Rogers, C. (1972). *Becoming Partners: Marriage and its Alternatives*. New York: Delacorte Press.
- Rogers, S. J. & Deboer, D. D. (2001). Changes in Wives' Income: Effects on Marital Happiness, Psychological Well-Being, and the Risk of Divorce. *Journal of Marriage and Family*, 63, 458-72.

- Rohtash, Poonam, & Kumar, A. (2019). A Comparative Study of Marital Adjustment among Patients with Obsessive-Compulsive Disorder and Normal Controls. *IAHRW International Journal of Social Sciences Review*, 7(5-), 1719-1721.
- Ruscio, A. M., Stein, D. J., Chiu, W. T., & Kessler, R. C. (2010). The Epidemiology of Obsessive-Compulsive Disorder in the National Comorbidity Survey Replication. *Molecular Psychiatry*, 15(1), 53–63.
- Saffrey, C. & Ehrenberg, M. (2007). When Thinking Hurts: Attachment, Rumination, and Postrelationship Adjustment. *Personal Relationships*, 14(3), 351-368.
- Sağdıç, N. (2018). *Evli Erkeklerin Bağlanma Şekillerine ve Dini Yönelimlerine Göre Aldatma Eğilimleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yakın Doğu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Lefkoşa.
- Sahu, K. & Singh, D. (2014). Mental Health and Marital Adjustment of Working and Non-Working Married Women. *International Journal of Advancement in Education and Social Sciences*, 2(2), 24-28.
- Santrock, J. W. (2014). Yaşam Boyu Gelişim. Yüksel, G. (Ed.), *Yaşamboyu Gelişim İçinde* (S. 444-471). Ankara: Nobel Akademi.
- Selcuk, E., Gunaydin, G., Sumer, N., & Uysal A. (2005). Yetişkin Bağlanma Boyutları için Yeni Bir Ölçüm: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II'nin Türk Örnekleminde Psikometrik Açıdan Değerlendirilmesi [A New Measure for Adult Attachment Styles: The Psychometric Evaluation of Experiences in Close Relationships – Revised (Ecr-R) on a Turkish Sample]. *Türk Psikoloji Yazıları [Turkish Psychological Articles]*, 8, 1-11.
- Shaver, P. R., Schachner, D. A., & Mikulincer, M. (2005). Attachment Style, Excessive Reassurance Seeking, Relationship Processes, and Depression. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 31(3), 343–359.
- Simpson, J. A., Rholes, W. S., & Nelligan, J. S. (1992). Support Seeking and Support Giving within Couples in an Anxiety-Provoking Situation: The Role of Attachment Styles. *Journal of Personality and Social Psychology*, 62(3), 434–446. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.62.3.434>
- Smith, R., & Klases, A. (2016). Predictors of Love Attitudes: The Contribution of Cultural Orientation, Gender Attachment Style, Relationship Length and Age in Participants from the Uk and Hong Kong. *Interpersona: An International Journal On Personal Relationships*, 10(1), 90–108.
- Spanier, G. B. (1976). Measuring Dyadic Adjustment: New Scales for Assessing the Quality of Marriage and Similar Dyads. *Journal of Marriage and the Family*, 38(1), 15–28.

- Staebler, C. R., Pollard, C. A., & Merkel, W. T. (1993). Sexual History and Quality of Current Relationships in Patients with Obsessive Compulsive Disorder: A Comparison with Two Other Psychiatric Samples. *Journal of Sex & Marital Therapy, 19*(2), 147–153.
- Stayton, D. J., & Ainsworth, M. D. (1973). Individual Differences in Infant Responses to Brief, Everyday Separations as Related to Other Infant and Maternal Behaviors. *Developmental Psychology, 9*(2), 226–235.
- Steingard, R., & Dillon-Stout, D. (1992). Tourette's Syndrome and Obsessive Compulsive Disorder: Clinical Aspects. *Psychiatric Clinics of North America, 15*(4), 849–860.
- Sümer, N. (2006). Categorical and Dimensional Comparison of the Adult Attachment Measures. *Turkish Journal of Psychology, 21*, 1–22.
- Sümer, N., Ünal, S., Selçuk, E., Kaya, B., Polat, R., & Çekem, B. (2009) Bağlanma ve Psikopatoloji: Bağlanma Boyutlarının Depresyon, Panik Bozukluk ve Obsesif-Kompulsif Bozuklukla İlişkisi. *Türk Psikoloji Dergisi 24*:38-45.
- Sütterlin, S., Paap, M. C., Babic, S., Kübler, A., & Vögele, C. (2012). Rumination and Age: Some Things Get Better. *Journal of Aging Research, 2012*, 1–10.
- Szepeswol, O., Shahar, B., & Doron, G. (2016). Letting it Linger: Exploring the Longitudinal Effects of Relationship-Related Obsessive-Compulsive Phenomena. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders, 11*, 101-104.
- Toroslu, B. (2020). *Erken Dönem Uyum Bozucu Şemalar ile Romantik İlişki ve Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler Arasındaki İlişkide Mükemmeliyetçilik ve Belirsizliğe Tahammülsüzlüğün Aracı Rolü*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Başkent Üniversitesi, Ankara.
- Trak, E. & İnözü, M. (2017). Yeni Bir Obsesif-Kompulsif Semptom İçeriği: Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği ile Partnere İlişkin Obsesif-Kompulsif Belirti Ölçeği'nin Türkçe Formlarının Psikometrik Özellikleri. *Klinik Psikiyatri Dergisi, 20*(3), 171-185.
- Trak, E. (2016). *Hatırlanan Ebeveyn İlgisi, Yetişkin Bağlanma Biçimleri ve Partnere Bağlı Benlik Değerinin Romantik İlişki ve Partner Temalı Obsesif Kompulsif Bozukluk Semptomları ile İlişkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Trak, E., & İnözü, M. (2019). Developmental and Self-Related Vulnerability Factors in Relationship-Centered Obsessive Compulsive Disorder Symptoms: A Moderated Mediation Model. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders, 21*, 121-128.

- Tunçel, A. (2021). *Yetişkin Bağlanma Örüntüleri, Obsesif İnançlar ve Ruminatif Düşünme Biçiminin Romantik İlişki Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler Üzerindeki Etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi Klinik Psikoloji Ana Bilim Dalı, İzmir.
- Tutarel –Kışlak, Ş. & Çabukça, F. (2000). Empati ve Demografik Değişkenlerin Evlilik Uyumu ile İlişkisi. *Aile ve Toplum Dergisi*, 35-41.
- Tutarel Kışlak, Ş. Ve Çabukça, F. (2002). Empati ve Demografik Değişkenlerin Evlilik Uyumu ile İlişkisi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 5(5).
- Ulusoy, S., Yavuz, K. F., Kara, T., & Karadere, M. E. (2105). Obsesif Kompulsif Bozuklukta Üst-Bilişsel Süreçler ve Duygusal Şemaların Rolü. *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi* , 3, 173–183.
- Van Grootheest, D. S., Cath, D. C., Beekman, A. T., & Boomsma, D. I. (2005). Twin Studies on Obsessive–Compulsive Disorder: A Review. *Twin Research and Human Genetics*, 8(5), 450–458.
- Van Leeuwen, W. A., van Wingen, G. A., Luyten, P., Denys, D., & van Marle, H. J. F. (2020). Attachment in OCD: A meta-analysis. *Journal of Anxiety Disorders*, 70, 102187.
- Van Ijzendoorn, M. H. & Bakermans-Kranenburg, M. J. (2010). Invariance of Adult Attachment Across Gender, Age, Culture, and Socioeconomic Status. *Journal of Social and Personal Relationships*, 27(2), 200-208.
- Wahl, K., Ertle, A., Bohne, A., Zurowski, B., & Kordon, A. (2011). Relations Between a Ruminative Thinking Style and Obsessive–Compulsive Symptoms in Non-Clinical Samples. *Anxiety, Stress & Coping*, 24(2), 217–225.
- Wahl, K., Van Den Hout, M., & Lieb, R. (2019). Rumination on Unwanted Intrusive Thoughts Affects the Urge to Neutralize in Nonclinical Individuals. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, 20, 4–12.
- Whisman, M. A. (2007). Marital Distress and DSM-IV Psychiatric Disorders in a Population-Based National Survey. *Journal of Abnormal Psychology*, 116, 638–643.
- Whiteman, S. D., Mchale, S. M., & Crouter, A. C. (2007). Competing Processes of Sibling Influence: Observational Learning and Sibling Deidentification. *Social Development*, 16(4), 642–661.

- Yıldırım, B. (2017). *The Influence of Attachment Styles, Personality Characteristics, Social Comparison, and Reassurance Seeking on R OCD Symptoms*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ortadoğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yıldırım, B. (2018). *Beliren Yetişkinlikte Romantik Odaklı ve Eş Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtilerin Gelişimsel Yordayıcıları: Özerlik, Bağlanma ve Mükemmeliyetçilik*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Yıldız, Y. (2012). *İlişkiye İlişkin İnançların Evlilik Uyumunu Yordaması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Zayas, V., Mischel, W., Shoda, Y., & Aber, J. L. (2011). Roots of Adult Attachment: Maternal Caregiving at 18 Months Predicts Adult Peer and Partner Attachment. *Social Psychological and Personality Science*, 2(3), 289–297.

EKLER

EK A BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

Bir araştırmaya davet edilmektesiniz. Bu araştırma FMV Işık Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı tez çalışması kapsamında Dr. Öğr. Üyesi Selin Karaköse danışmanlığında, Psk. Burçak Güler tarafından yürütölmektedir. Araştırmanın amacı evli bireylerde, evliliğe dair bireysel ve psikolojik faktörlerin araştırılmasıdır. Bu nedenle bu çalışmaya katılmak için evli ve eşinizle birlikte yaşıyor olmanız gerekmektedir.

Bu çalışmaya katılmak tamamen GÖNÜLLÜLÜK esasına bağlıdır. Çalışmaya katılmamayı tercih edebilirsiniz veya katıldıktan sonra herhangi bir zamanda, herhangi bir nedenle ya da neden göstermeksizin çalışmadan çekilebilirsiniz. Çalışma sonucunda birey bazında herhangi bir değerlendirme yapılmayacak, vermiş olduğunuz bilgiler üçüncü şahıslarla kesinlikle paylaşılmayacaktır. Araştırmada elde edeceğimiz bilgiler için GİZLİLİK esastır.

Bu çalışmaya katılımınızdan dolayı hiçbir fiziksel, psikolojik, sosyal, ekonomik vb. risk ya da rahatsızlık yaşamayacağınız öngörülmektedir. Çalışmaya vereceğiniz bilgiler, evlilik sürecindeki bireysel ve psikolojik faktörlerin belirlenmesine değerli bir katkı sağlayacaktır. Çalışmanın yaklaşık olarak 20 dakika sürmesi beklenmektedir. Çalışmaya vermiş olduğunuz cevaplar ve kişisel bilgiler sadece araştırma amacıyla kullanılacaktır. Bilimsel amaç dışında araştırmanın herhangi bir amaı bulunmamaktadır.

Çalışmaya yönelik sorularınız ve sonuçları hakkında bilgi alma talebiniz için Dr. Öğr. Üyesi Selin Karaköse ve Psk. Burçak Güler

ile iletişim kurabilirsiniz. Araştırmada elde edilen bilgiler bireysel olarak değerlendirilmeyecek, bütün katılımcıların verdiği cevaplar bir bütün olarak analiz edilecektir. Dolayısıyla, sonuçları öğrenmek istediğiniz takdirde araştırmanın genel sonuçları aktarılacaktır. Bu araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul ediyorsanız lütfen aşağıdaki bölümü doldurunuz.

Katılımcının Beyanı:

“Bu koşullarda söz konusu araştırmaya katılmayı kabul ediyorum.”

Adı-Soyadı:

Tarih:.....

İmza:.....

EK B SOSYODEMOGRAFİK FORM

Yaş:

Cinsiyet: () Kadın () Erkek () Diğer

Eğitim durumunuz (son mezun olduğunuz okul):

() İlkokul mezunu

() Ortaokul mezunu

() Lise mezunu

() Önlisans mezunu

() Lisans mezunu

() Yüksek lisans mezunu

() Doktora mezunu ve üstü

SES: () Düşük () Alt-orta () Orta () Orta-üst () Yüksek

Aylık geliriniz:

Çalışıyor musunuz?: () Yarı zamanlı çalışıyorum () Tam zamanlı çalışıyorum

() Çalışmıyorum () Emekliyim () Öğrenciyim () Ev hanımıyım

Evli misiniz?: () Evet () Hayır

Kaç yıldır evlisiniz?: (yıl ve ay olarak belirtiniz):

Eşinizle nasıl tanıştınız?: () İnternet () İş yeri/okul () Aile büyükleri aracılığıyla (görücü usulü) () Arkadaş ortamı aracılığıyla

Diğer:

Şimdiye kadar herhangi bir psikiyatrik tanı aldınız mı?: () Evet () Hayır

Hangi tanıyı aldınız?:

Düzenli olarak kullandığınız psikiyatrik bir ilaç var mı?: () Evet () Hayır

EK C YAKIN İLİŞKİLERDE YAŞANTILAR ENVANTERİ-II KISA FORMU (YİYE-II KISA FORMU)

Aşağıdaki maddeler eşinizle ilişkinizde hissettiğiniz duygularla ilgilidir. Bu araştırmada sizin yalnızca şu anda değil, genel olarak eşinizle neler yaşadığınızla ilgilenmekteyiz. Her bir maddenin evliliğinizdeki duygu ve düşüncelerinizi ne oranda yansıttığını aşağıdaki altı aralıklı ölçek üzerinde uygun rakamı işaretleyerek belirtiniz.

	1/Hiç Katılmıyorum	2	3	4	5	6/Tamamen Katılıyorum
1. Eşim, başkaları kadar iyi olmadığı düşünürse diye endişelenirim.						
2. Duygu ve düşüncelerimi eşimle paylaşmakta kendimi rahat hissedirim.						
3. Eşimle olan ilişkiyi kafama çok takarım.						
4. Eşime güvenip inanma konusunda zorlanırım.						
5. Sıklıkla, eşimin beni gerçekten sevmediği kaygısına kapılırım.						
6. Eşime yakın olma konusunda çok rahatımdır.						
7. Eşimin beni önemsememesinden endişe duyarım.						
8. Gerçekte ne hissettiğimi eşime göstermemeyi tercih ederim.						
9. Eşim kendimden şüphe etmeme neden olur.						
10. Eşime açılma konusunda kendimi rahat hissetmem.						

EK D RUMİNATİF DÜŞÜNME BİÇİMİ ÖLÇEĞİ (RDBÖ)

Aşağıdaki her bir madde için, ifadelerin sizi ne kadar tarif ettiğini cümlelerin başındaki boşluğa yazınız.

1 2 3 4 5 6 7

(Hiç) (Çok iyi)

1. ___ Zihnimin sürekli bazı şeyleri tekrar tekrar gözden geçirdiğini fark ederim.
2. ___ Bir sorunum olduğunda bu durum uzun süre zihnimi kemirir.
3. ___ Gün boyu bazı düşüncelerin tekrar tekrar zihnime üşüştüğünü fark ederim.
4. ___ Bazı şeyleri sürekli düşünmekten kendimi alamam.
5. ___ Birileriyle karşılaşma öncesinde olabilecek bütün senaryoları ve konuşmaları zihnimde canlandırırım.
6. ___ Önceden yaşadığım hoşuma giden olayları hayalimde tekrar canlandırmaya yatkınım.
7. ___ Kendimi, gün içerisinde “Keşke yapsaydım” dediğim şeyleri hayal ederken bulurum.
8. ___ Kötü geçtiğini düşündüğüm bir görüşme sonrasında, “keşke şöyle davransaydım” dediğim farklı senaryolar hayal ederim.

9. ___ Karmaşık bir problemi çözmeye çalışırken çözüme ulaşmak yerine problemin başına döndüğümü fark ederim.
10. ___ Yaklaşan önemli bir olay varsa, bu durumu o kadar çok düşünürüm ki sonunda sinirli ve mutsuz bir hale gelirim.
11. ___ İstenmeyen düşünceleri zihnimden bir türlü atamam.
12. ___ Bir problem hakkında saatlerce düşünsem de sorunu açıkça anlamak için biraz daha zamana ihtiyaç duyarım.
13. ___ Hakkında ne kadar düşünürsem düşüneyim, bazı sorunlarla ilgili net bir çözüme ulaşmam benim için çok zordur.
14. ___ Bazen bir şeyler hakkında saatlerce oturup düşündüğüm olur.
15. ___ Bir meseleyi çözmeye çalışırken, zihnimde farklı noktalara dağılan uzun bir tartışma yaşar gibi olurum.
16. ___ Oturup geçmişteki güzel olayları hatırlamak hoşuma gider.
17. ___ Heyecan verici bir olayı beklerken, bu olay ile alakalı düşünceler, o anda yaptığım işi engeller.
18. ___ Bazen, bir konuşma sırasında bile, alakasız düşüncelerin zihnime hücum ettiği olur.
19. ___ Yakın zamanda önemli bir görüşme yapacaksam, zihnimde sürekli olarak bunu tekrar etme eğilimim vardır.
20. ___ Önemli bir olay yaklaşıyorsa bununla ilgili düşünmekten kendimi alamam.

EK E YENİLENMİŞ ÇİFT UYUM ÖLÇEĞİ (YÇUÖ)

Aşağıdaki konularda eşinizle anlaşp anlaşamadığınızı ilgili kutucuğa (X) işareti koyarak belirtiniz.

		Hiçbir zaman anlaşamayız	Nadiren anlaşırız	Bazen anlaşırız	Oldukça sık anlaşırız	Çoğu zaman anlaşırız
1	Dini konular					
2	Muhabbet-sevgi					
3	Temel kararların					
4	Cinsel yaşam					
5	Geleneksellik					
6	Mesleki kararlar					

Aşağıda eşinizle ve evliliğinizle ilgili bazı ifadeler yer almaktadır. Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuyup size ne derece uygun olduğunu ilgili kutucuğa (X) işareti koyarak belirtiniz.

		Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Oldukça sık	Çoğu zaman
7	İlişkinizi bitirmeyi ne sıklıkta tartışırsınız?					
8	Eşinizle ne sıklıkla münakaşa edersiniz?					
9	Evlendiğiniz için pişmanlık duyar mısınız?					
10	Ne sıklıkla birbirinizin sinirlenmesine neden					
11	Siz ve eşiniz ev dışı etkinliklerinizin ne kadarına birlikte katılırsınız?					
12	Ne sıklıkla teşvik edici fikir alışverişinde bulunursunuz?					
13	Ne sıklıkla bir iş üzerinde birlikte çalışırsınız?					
14	Ne sıklıkla bir şeyi sakince tartışırsınız?					

EK F ROMANTİK İLİŞKİ OBSESYON VE KOMPULSİYONLARI ÖLÇEĞİ (RİOKÖ)

Bana hiç uygun değil.	Bana biraz uygun.	Bana orta düzeyde uygun.	Bana oldukça uygun.	Bana çok uygun.
0	1	2	3	4

1.	Partnerimi gerçekten sevmediğim fikrini aklımdan çıkaramam.	0	1	2	3	4
2.	Partnerimle ilgili şüphelerimi aklımdan kolaylıkla çıkarabilirim.	0	1	2	3	4
3.	İlişkimden sürekli şüphe duyarım.	0	1	2	3	4
4.	Partnerimin bana olan sevgisiyle ilgili şüphelerimi aklımdan çıkarmakta zorlanırım.	0	1	2	3	4
5.	İlişkimin doğru olup olmadığını tekrar tekrar kontrol ederim.	0	1	2	3	4
6.	Sürekli, partnerimin beni gerçekten sevdiğine dair kanıt ararım.	0	1	2	3	4
7.	Partnerimi neden sevdiğimi kendime tekrar tekrar hatırlatmam gerektiğini hissederim.	0	1	2	3	4
8.	Partnerimin beni sevdiğinden eminim.	0	1	2	3	4
9.	İlişkimde bir şeylerin “doğru olmadığına” dair düşüncelerden aşırı derecederahatsız olurum.	0	1	2	3	4
10.	Partnerime olan sevgimden sürekli şüphe duyarım.	0	1	2	3	4
11.	Partnerime sürekli beni sevip sevmediğini sorarım.	0	1	2	3	4
12.	Sık sık ilişkimin “doğru” olduğuna dair onay ararım.	0	1	2	3	4
13.	Partnerimin aslında benimle birlikte olmak istemediği düşüncesi beni sürekli rahatsız eder.	0	1	2	3	4
14.	Partnerimi ne kadar sevdiğimi tekrar tekrar kontrol etmem gerektiğini hissederim.	0	1	2	3	4

EK G PARTNERE İLİŞKİN OBSESİF KOMPULSİF BELİRTİ ÖLÇEĞİ (PİOKBÖ)

Bana hiç uygun değil.	Bana biraz uygun.	Bana orta düzeyde uygun.	Bana oldukça uygun.	.Bana çok uygun.
0	1	2	3	4

1.	Partnerimin sahip olduğu ahlak düzeyinden memnunum.	0	1	2	3	4
2.	Partnerimin sosyal becerilerini tekrar tekrar gözden geçiririm.	0	1	2	3	4
3.	Partnerimin yeterince akıllı ve derinlik sahibi biri olup olmadığını sürekli sorgularım.	0	1	2	3	4
4.	Partnerimin dış görünüşünden memnunum.	0	1	2	3	4
5.	Partnerimin sosyal becerileri ile ilgili düşünceler beni rahatsız eder.	0	1	2	3	4
6.	Partnerimin ahlaki düzeyine ilişkin şüpheler beni sürekli rahatsız eder.	0	1	2	3	4
7.	Partnerimin zihinsel olarak dengesiz olduğu fikrini aklımdan çıkarmaktazorlanırım.	0	1	2	3	4
8.	Partnerimin yeterince zeki olup olmadığı konusunda çevremdeki insanlardan(arkadaşlarımdan, ailemden vs.) sık sık onay ararım.	0	1	2	3	4
9.	Partnerimle birlikteyken onun fiziksel kusurlarını görmezden gelmektezorlanırım.	0	1	2	3	4
10.	Partnerimin hayatta “bir şey başarma” becerisini sürekli diğer kadın/erkekleriyle karşılaştırırım.	0	1	2	3	4
11.	Partnerimin zeka seviyesini diğer kadın/erkekleriyle sürekli karşılaştırırım.	0	1	2	3	4
12.	Partnerimin duygusal tepkilerini diğer kadın/erkeklerle karşılaştırma eğilimimi kontrol etmekte zorlanırım.	0	1	2	3	4
13.	Partnerimin yeterince zeki olmadığı düşüncesi beni çok rahatsız eder.	0	1	2	3	4

14.	Partnerimin fiziksel görünüşündeki kusurlarla ilgili düşünceler beni sürekli rahatsız eder.	0	1	2	3	4
15.	Her gün, partnerimin “iyi ve ahlaklı” bir insan olmadığı düşüncesinden rahatsız olurum.	0	1	2	3	4
16.	Partnerimin zeka seviyesinden memnunum.	0	1	2	3	4
17.	Sürekli, partnerimin yeterince ahlaklı olduğuna dair kanıt ararım.	0	1	2	3	4
18.	Partnerimin sosyal konulardaki beceriksizliğine ilişkin düşünceler beni her gün rahatsız eder.	0	1	2	3	4
19.	Partnerim aklıma her geldiğinde görünüşündeki kusurları düşünürüm.	0	1	2	3	4
20.	Partnerimin ahlak düzeyini sürekli incelerim.	0	1	2	3	4
21.	Sürekli, partnerimin sosyal yetersizliklerini telafi etmeye çalışırım.	0	1	2	3	4
22.	Partnerimin duygusal olarak dengesiz olduğuna ilişkin şüpheler beni rahatsız eder.	0	1	2	3	4
23.	Partnerimin sosyal becerilerinden memnunum.	0	1	2	3	4
24.	Partnerimin tuhaf bir şekilde davranıp davranmadığını sürekli incelerim.	0	1	2	3	4
25.	Zihnim partnerimin hayatta başarılı olup olmayacağını değerlendirmekle çok meşguldür.	0	1	2	3	4
26.	Partnerimin fiziksel kusurlarını diğer kadın/erkekleriyle karşılaştırma konusunda kontrol edemediğim bir dürtü hissederim.	0	1	2	3	4
27.	Partnerimi düşündüğümde, modern dünyada başarılı olabilecek türden biri olup olmadığını merak ederim.	0	1	2	3	4
28.	Sürekli, partnerimin iş hayatındaki başarısına dair kanıt ararım.	0	1	2	3	4

ÖZGEÇMİŞ